MIRUDIN ALDOBAŠIĆ

VATROGASTVO U MAGLAJU
1908-2008

100 godina

MIRUDIN ALDOBAŠIĆ

VATROGASTVO U MAGLAJU

1908–2008

Izdavač:
Vatrogasno društvo iz Maglaja

Za izdavača: Dipl. ing. Sejad Nalić

Glavni i odgovorni urednik:
Dipl. ing. Mehmed Smajlagić

Uređivački odbor:
Dipl. ing. Mehmed Smajlagić
Abud Memišević
Dipl. ing. Rasim Bilić
Ferid Balihodžić, pravnik
Jasko Bilić

Tehničko uređenje: Ferid i Kata Mustafić

Štampa: *Weling studio* d.o.o. Zenica
Za štampariju: Nermina Julardžija

Tiraž: 1.000

Monografija *Vatrogastvo u Maglaju 1908-2008.* je internog karaktera, nema prodajnu cijenu, a izdata je povodom 100 godina postojanja vatrogastva u Maglaju.

MIRUDIN ALDOBAŠIĆ

VATROGASTVO U MAGLAJU
1908–2008
(100 godina)

Maglaj, oktobar 2008.

UVOD

Proteklo je cijelo jedno stoljeće od kako je nastalo Dobrovoljno vatrogasno društvo u Maglaju. Dakle, u toj epohi kroz vrijeme i prostor dolazili su i prolazili ljudi dobre volje, koji su, eto, na svoj način bili na braniku grada, svojih naselja i šumskih prostranstava braneći ih od iznenadnih požara, vatrene stihije koja se iznenada javljala i neviđenom brzinom širila.

Predstavnici maglajske čaršije koji su, na kraju krajeva, i formirali Dobrovoljno vatrogasno društvo bili su prvi koji su hitali da pomognu onima koji su bili ugroženi što vatrom, što vodenom stihijom, nabujalom Bosnom i ostalim malim rječicama, te pomahnitalim olujama. I tako je to išlo iz godine u godinu, iz decenije u deceniju.

Stariji maglajski vatrogasci, spremni uvijek na pomoć, sa radošću su dočekivali mlađe ljude koji su odlučili da postanu branitelji svojih sugrađana, njihovih dobara i njihovog grada.

Dakle, početkom prošloga stoljeća, u ono vrijeme sa veoma primitivnom opremom koja se sastojala od nekoliko obremača i mnogo kanti kojima su hitali na mjesta požara, mlade terzije (krojači), pekari, kafedžije, pećari, dunđeri (seljaci iz okoline Maglaja) sačinjavali su prvih godina Dobrovoljno vatrogasno društvo u Maglaju. Bilo je mnogo razloga za njihovo postojanje i opstajanje, jer su u to vrijeme maglajsku Čaršiju sačinjavale kuće i javni objekti koji su građeni uglavnom ciglom, ćerpićem, te drvenom krovnom građom. Bilo je mnogo razloga za oprez, jer je to, uostalom, imalo na neki način predispoziciju da postanu lak plijen u izbijanju manjih i većih požara. U vrlo rijetkim zapisima odavno stoji da su se tih godina dešavali požari, ali da su i maglajski vatrogasci uspješno reagirali, te vatrenu stihiju, na opće zadovoljstvo, uspješno sankcionirali.

U ovoj knjizi svoja kazivanja i svjedočenja ističe **Mulo Mulahasanović**, sada daleke 1936. godine, koji se sjeća uspješnih vježbi ovdašnjih vatrogasaca koje su se odvijale na obalama rijeke Bosne i koji nisu imali odijela, ali jesu vatrogasni opasač, po čemu su bili prepoznatljivi. Dragocjeni svjedok događanja i vatrogasnih intervencija je i dugogodišnji vatrogasac **Ferid Pašić**, koji je bio sudionik svih intervencija, također sa ove distance gledišta daleke 1958. godine. Sjeća se Ferid i 1965. godine, kada je rijeka Bosna podivljala, izlila se iz svog korita i ozbiljno zaprijetila stanovništvu koje je živjelo u naseljima u njenoj neposrednoj blizini. Bila su to burna vremena u kojima su maglajski vatrogasci dali svoj nemjerljiv doprinos.

Zlatnim slovima su upisana i imena poznatih maglajskih sugrađana koji su sve svoje slobodno vrijeme poklonili Dobrovoljnom vatrogasnom društvu. Tu prije svih mislimo na **Sabita Osmanagića, Mehmedaliju Ibrahimefendića, Sulju Mujezinovića, Mustafu Krzića, Adema Ibranovića, Žigu Kajzera, Šerifa Zupčevića, Džemaila Hajrulahovića, Aleksu Jovanovića, Josipa Simića** i mnoge druge zaslužne članove koji, nažalost, nisu među nama.

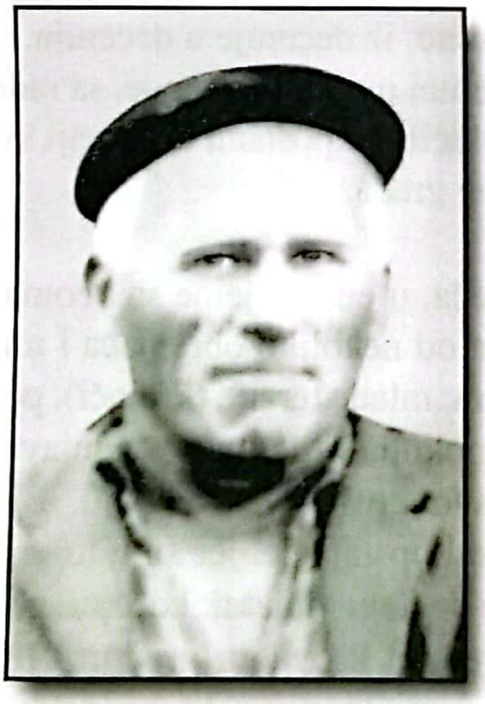
Salim Herceg

Avdo Herceg

Kada obilježavamo 100 godina postojanja Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Maglaju ne možemo se oteti utisku da je među brojnim članovima svoj pečat dao i vozač **Mehmed Meho Kahvedžić**, koji je u zastarjelim vatrogasnim vozilima godinama hitao sa ostalim vatrogascima na ugrožena mjesta, gdje su se pojavljivali požari ili poplave. Uvijek je on bio među prvima, a, na svu sreću, i stizao uvijek na vrijeme i mjesta događaja. Dragocjena su iskustva i **Fikreta Hercega** čiji su i otac **Salim Herceg** i njegov brat **Avdo** bili vatrogasaci. U ovom zlatnom jubileju maglajskog vatrogastva nemjerljiv doprinos dao je i **Alija Smajlagić** koji je ovom Društvu pristupio daleke 1952. godine. Gospodin Alija u svojim kazivanjima u Monografiji koja govori o razvoju vatrogastva na ovim prostorima rado se sjeća ljudi koji su ga okruživali. To su **Omer Ahmetbegović**, **Osman Ruvić**, **Džemil Mulić**, **Mehmed Mulalić**, **Ferid Pašić**, **Nedžad Mujkanović** i mnoge druge drage Maglajlije.

Sa neskrivenom sjetom sadašnji članovi Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Maglaju sjećaju se događaja tokom posljednjeg rata, kada je njihov grad od početka agresije 1992. godine danonoćno uništavan, između ostalog, i zapaljivim granatama. Mnogih događaja se još uvijek svježe sjećaju, mnogobrojnih intervencija i požara koje su pokušavali lokalizirati pod kišom metaka i neobuzdanih granata. Rado se i s mnogo ponosa sjećaju vatrogasaca, koji nisu štedjeli svoje živote, izlažući ih opasnosti, samo da bi svakodnevno nastale požare pokušali lokalizirati. U tim žarkim željama živote su izgubili **Ekrem Mahmutagić**, **Zijad Krbešević**, **Riđal Merdić** i **Džemil Mulić**. Pokušali su za vrijeme agresije na maglajski kraj umanjiti nastale štete od rušenja i požara. U dobroj mjeri su u tome uspijevali, s vremena na vrijeme, ali, prema egzaktnim podacima, nakon potpisanog Dejtonskog sporazuma ratne šete nastale u privredi i privatnom sektoru iznose 7.913.373 KM.

Sasvim je sigurno, da nije bilo potpunog angažmana članova Dobrovoljnog vatrogasnog društva i njihovih intervencija, one bi bile u svakom slučaju mnogo veće. Zbog toga je ovo prilika da se još jednom prisjetimo svih aktivnosti koje su vodili maglajski vatrogasci kroz vrijeme i prostor. Ostaje nam da se i na ovaj način svima njima zahvalimo što su postojali i što još uvijek postoje, ali sada u mnogo boljim uslovima.

Jer, zahvaljujući dip. ing. **Mehmedu Smajlagiću**, veoma uspješno egzistira i Profesionalna vatrogasna jedinica sastavljena od hrabrih i stručnih ljudi koji danonoćno bdiju nad sigurnošću svojih sugrađana, dakle, ljudi koji s velikom odgovornošću rade i djeluju, te saniraju nastale požare, a u eventualnim elementarnim nepogodama prvi priskaču u pomoć svojim sugrađanima

Izlaskom ove monografije koja svjedoči o postojanju 100 godina Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Maglaju, zahvaljujući se mnogobrojnim bivšim i sadašnjim vatrogascima na suradnji pokušali smo, eto, zajednički da mnoge ljude i događaje u jednom stoljeću otrgnemo od zaborava.

INTRODUCTION

It has been one hundred of years since Voluntary Fire Brigade in Maglaj founded. So, during this epohe, trough time and space, people of good will were coming and passing by Maglaj. Most of them were on their own way, town defenders, defenders of their settlements and wood areas. They were defending their town against accidental fires which were spreading by unbelieveable speed.

Representatives of Maglaj, who founded this Fire Brigade, were first people who wanted to help anyone who was in danger because of fire or water (such as danger of river Bosna, or the rest of the other small rivers, and storms, too). That's how it was going on and passing year after year, and decade after decade. When we are talking about firemen, well, older firemen were ready to help younger colleges who decided to become firemen, too, and defenders of their town and neighbours.

So, at rhe begining of the past century, firemen were young farmers, bakers, tailors, who had very few tools for this job. There were many reasons for their existance because town Maglaj needed that Brigade. Town has been made of wood constructions and bricks. Because of that were many reasons for worry. We can see some firemen evidences in a very small numbers of records that there were accidental fires but that all these interventions were solved very successfully thank's to these people (firemen).

In this book there are Mula Mulahasanović's tellings and testamonies from the 1936. He tells about successfull exercises of Firemen which were taking place on the river Bosna. Firemen didn't have suitable suits, but they only had firemen's betts by which they were recognizeable. Precious witness of these events is also old member fireman Ferid Pašić, who took place in all fire interventions from 1958. Ferid remembers event from 1965, when the river Bosna flew over it's bed an seriously became danger for all Maglaj's citizens. There were stormy days for Maglaj's firemen, but they gave their contribution.

Some names are written with golden letters. These are names of famous Maglaj's citizens, who presented their free time for the sake of Voluntary Fire Brigade. First of all, it should be mentioned names such as: Sabit Osmanagić, Mehmedalija Ibrahimefendić, Suljo Mujezinović, Mustafa Krzić, Adem Ibranović, Žig Kajzer, Šerif Zubčević, Džemail Hajrulanović, Aleksa Jovanović, Josip Simić and a lot of other precious names, who unfortunately are not with us anymore.

Now, when we are celebrating one hundred of years of Voluntary Fire Brigade foundation, we ought to mention, with all respect, the name of Mehmed Meho Kahvedžić, driver who was driving the fire vehicle in any kind of fire intervention. He was one of the first people who was helping in these kind of interventions, and thanks to God, he got to the right place and exactly on the time in every intervention.

We have to mention precious experiences of Fikret Herceg, too, whose brother Avdo and father Salim were also firemen. In this Maglaj's golden jubilee of Fire Brigade, great part is given by Alija Osmanagić, who joined in this brigade in 1952. Mr. Alija in his tellings (Monography) which is about spreading of fire brigade on this are, he remembers gladly all the people who were in this sorrounding such as: Omer Ahmetbegović, Osman Ruvić, Džemil Mulić, Mehmed Mulalić, Ferid Pašić, Nedžad Mujkanović, and a lot of other our dear people from Maglaj.

Members of nowdays Fire Brigade remember all events that happened in the past war, when their town had been destroyed with all sadness. Also with all respect they remember firemen who didn't save their lives for the sake of successfully done intervention. Some of them lost their precious lives. Their names are: Ekrem Mahmutagić, Zijad Krbešević, Riđal Merdić and Džemil Mulić. They tried to reduce some damages that are caused by war and fire. And they successed in doing this in a large number of interventions. But according to records after Deiton agreement, war damages in agriculture and private sector include 7.913.373 KM.

We know that this number would be even much bigger, if there weren't our members. That's way this is one more good opportunity to remember all those activities that were lead by our firemen, through time and space. We want to thank all people who had a part in our Brigade and to those ones who are still there but with slightly better conditions. Thanks to Mehmed Smajlagić, nowdays Fire Brigade is formed of brave and expert people who defend their citizens by day and night.

With this monography which is wittnes of existance of Fire Brigade in Maglaj for one hundred of years, we tried to mention all important people and events in our existance and to remember that these evidences shouldn't be forgotten.

BOSANSKOHERCEGOVAČKO VATROGASTVO KROZ HISTORIJU

Pripremajući materijal za knjigu *Vatrogastvo u Maglaju 1908--2008.* naravno da sam se ponudio da u njoj prezentiram i vrlo egzaktne podatke iz historije bosanskohercegovačkog vatrogastva. Međutim, nažalost, ti podaci su veoma skromni. Zašto?

Gledajući kroz historiju, sasvim je izvjesno da su mnoge vatrogasne aktivnosti, njihove akcije i intervencije, nažalost, ostale nezabilježene. Također, kao i kroz vrijeme od 100 godina postojanja maglajskog vatrogastva, ostali su periodi za koje nemamo ni najelementarnijeg zabilježenog podatka. Ali, šta je – tu je.

Ne tako bliske 1979. godine Vatrogasni savez Bosne i Hercegovine u suradnji sa općinskim vatrogasnim savezima, na opće zadovoljstvo, prije svih – vatrogasaca, a onda i ostalih građana naše zemlje, potrudio se da objavi zanimljivu publikaciju koja obiluje sa dosta podataka koji ukazuju na razvoj vatrogastva kroz vrijeme pod nazivom *Sto godina vatrogastva u Bosni i Hercegovini.* Vrlo relevantni autori koji su sačinjavali redakcijski odbor: **Jozo Bakrač**, **Mirko Bojanić**, **Milivoje Đurić**, dr. **Munib Glođo** i **Hajrudin Mehmedbašić** obavijestili su svoje čitaoce o razvoju vatrogastva na bosanskohercegovačkim prostorima. U predgovoru ove zanimljive vatrogasne publikacije se kaže:

"Ove godine navršilo se stotinu godina otkako je u Bosni i Hercegovini organizovano prvo dobrovoljno vatrogasno društvo u Travniku (12. juni 1879.) i tako počela era organizovanog vatrogastva na bosanskohercegovačkom području. Iako osnovano u vrijeme austrougarske okupacije, travničko Dobrovoljno vatrogasno društvo je svojim primjerom humanizma podstaklo razvijanje vatrogastva širom Bosne i Hercegovine. Uskoro poslije osnivanja vatrogasnog društva u Travniku, vatrogasna društva su organizirana i u Sarajevu, Mostaru, Bihaću, Brčkom, Banjaluci, Tuzli, Bosanskom Novom i Bijeljini, a uporedo s njima i industrijska vatrogasna društva u Fabrici duhana u Sarajevu, pa Gradska profesionalna četa u Sarajevu itd.

Uprkos raznim administrativnim i drugim preprekama i teškoćama za četiri decenije austrougarske vladavine, prema nepotpunim podacima, osnovano je oko 45 sadašnjih vatrogasnih organizacija, a gotovo isto toliko je formirano i u periodu od oko dvije decenije postojanja bivše Jugoslavije", tvrde u ovoj Monografiji, a potom u istom predgovoru konstatiraju:

"Istinski polet i uspon vatrogastva nastao je tek poslije pobjede, odnosno završetka Narodnooslobodilačke borbe i socijalističke revolucije koju su izvojevali narodi ex-Jugoslavije. Za nepunih 35 godina, od 1945. do 1979. godine, u Bosni i Hercegovini su osnovane 282 vatrogasne organizacije ili preko tri puta više vatrogasnih organizacija nego što ih je bilo formirano u periodu od 1879. do 1945. godine. A nije povećan samo broj organizacija. U istom omjeru, ili više, povećani su i broj članstva, broj vatrogasnih domova i spremišta, vatrogasne opreme.

Jedan od uglednih autora **Hajrudin Mehmedbašić** koji se pojavljuje u publikaciji *Sto godina vatrogastva u Bosni i Hercegovini* i koji je u svom značajnom tekstu, koji je posvetio hronološko-faktografskim pregledima razvoja, između ostalog, ističe:

"Istorija je zabilježila mnogo požara koji su pretvorili u pepeo sela i gradove i zbog kojih su hiljade ljudi izgubili živote. Požari su pustošili Rim, Aleksandriju, Carigrad, London, Pariz, Beč, pa i naše Sarajevo, Travnik, Tešanj... Suočeni s teškim posljedicama tih nedaća ljudi su poduzimali razne mjere da spriječe požare i ublaže ono što oni donose. Na Orijentu su davno uvedene noćobdije (posvadžije koje su obilazile gradska naselja i pojedine objekte, posebno magacine s lako zapaljivom robom). U starom Rimu su doneseni propisi o udaljenosti zgrade od zgrade i organizirana vojna vatrogasna organizacija. U Beču i drugim evropskim gradovima još prije sedam stoljeća počele su da se u gradske statute unose mjere koje treba poduzeti u slučaju požara.

Vatrogastvo je stalno pratilo razvoj društva, posebno napredak tehnike i urbanizaciju."

Imajući sve ovo u vidu, dakle, polako, ali sigurno, počele su se organizirati, formirati, ali i djelovati vatrogasne organizacije i u Bosni i Hercegovini, a naravno, time i u maglajskom kraju.

Prema podacima u *Bosnische Bote* za 1914. godinu, neposredno pred Prvi svjetski rat u Bosni i Hercegovini su djelovale vatrogasne organizacije u Banjaluci, Bosanskom Brodu, Brčkom, Čajniču, Derventi, Gradačcu, Lukavcu, Mostaru, Maglaju, Prijedoru, Rogatici i drugim bosanskohercegovačkim gradovima. Ostalo je zabilježeno da je te godine u Maglaju postojalo Dobrovoljno vatrogasno društvo i da je brojalo 56 vatrogasaca za vrijeme ex-Jugoslavije. Prema raspoloživoj arhivskoj građi, maglajski vatrogasci učestvovali su u mnogim zajedničkim susretima, druženjima sa predstavnicima vatrogasaca od Vardara pa do Triglava. Tako su članovi Dobrovoljnog vatrogasnog društva iz Maglaja učestvovali i na Trinaestim susretima "Bratstvo-jedinstvo" vatrogasaca Jugoslavije. Tom prilikom održana su i vatrogasna natjecanja, a vrlo visoko mjesto zauzeli su predstavnici vatrogasaca "Natrona" iz Maglaja.

U pregledu osnivanja vatrogasnih organizacija u Bosni i Hercegovini po godinama koji je sačinio predratni vatrogasni savez Bosne i Hercegovine, između ostalog, ostalo je zabilježeno da su 1908. godine osnovane dvije vatrogasne organizacije. Industrijsko dobrovoljno vatrogasno društvo glavne željezničke radionice Sarajevo i Dobrovoljno vatrogasno društvo u Maglaju. A u Pregledu osnivača, prvih predsjednika i komandira, kao i zaslužnih vatrogasaca, prema podacima predratnog Vatrogasnog saveza Bosne i Hercegovine, čiji su podaci veoma pouzdani, piše da je u postratnom periodu nakon 1945. prvi komandir Dobrovoljnog vatrogasnog saveza u Maglaju bio **Vahidbeg Krupić**, a uže rukovodstvo sačinjavali su **Sulejman Mujezinović**, **Džemal Hajrulahović**, **Šerif Zupčević**; **Josip Simić**, **Džemil Mulić**, te **Alija Smajlagić**.

Prema zvaničnom popisu ovog krovnog saveza naše zemlje 1979. godine, piše da je Dobrovoljno vatrogasno društvo u Maglaju smješteno u prostorijama u Ulici Ilijasa Smajlagića broj 18. Osnovano je 1908. godine, broji 76 članova, a od toga osam pionira, 22 člana vatrogasne glazbe, te da posjeduje jedno vozilo *FAP*, jedno motorno vozilo *TAM*, 1 kombibus, 1 motornu pumpu "RB", 2 motorne pumpe "Sora". Tadašnji predsjednik vatrogasne organizacije u Maglaju bio je **Smajo Mujkanović**, a komandir **Džemil Mulić**.

U Pregledu vatrogasnih organizacija po općinama u Bosni i Hercegovini 1979. godine piše da je Maglaj na 62. mjestu i da ima jedno Dobrovoljno vatrogasno društvo sa 46 aktivnih članova.

VATROGASCI SU GINULI I U DRUGOM SVJETSKOM RATU

Kada su partizani Ozrena i Trebave u ljeto 1941. godine, uz punu podršku i suradnju ilegalaca iz Maglaja, Doboja i susjednih mjesta, izvršili velike diverzije na željezničku prugu Bosanski Brod – Sarajevo i na neprijateljska uporišta u Usori, Doboju i Maglaju, upravo u vrijeme kada su se Hitlerove pancer-divizije približavale Moskvi i Lenjingradu, i kada je London bio stalno bombardiran, a Parizom marširali naduti esesovci, njemački okupatori i njihove sluge su u Doboju i okolini hvatali starce, žene i djecu, koji nisu uspjeli izbjeći sa partizanima, pa su ih strijeljali, vješali i mučili na sve načine. Tako su uhvatili i strijeljali i dobojske željezničke vatrogasce **Gojka Rajića**, **Milana Stankovića**, **Radu Tašića** i druge.

U Drugom svjetskom ratu svoje hrabro opredjeljenje u borbi protiv fašizma iskazali su kroz borbe NOB-a i članovi Dobrovoljnog vatrogasnog društva iz Maglaja **Smajo Delibegović**, **Ismet Pašić** i **Džemail Hajrulahović**.

Vrijedno je pomenuti, kada je već riječ o maglajskom vatrogastvu kroz historiju, da je predstavnik Dobrovoljnog vatrogasnog društva iz Maglaja **Džemil Mulić** učestvovao 1979. godine kao delegat u radu Konferencije, odbora i komisija u Vatrogasnom savezu Bosne i Hercegovine, što je u to vrijeme bila ne samo čast gospodinu Muliću nego i cjelokupnoj vatrogasnoj organizaciji u Maglaju.

HRONIKA RAZVOJA VATROGASTVA KROZ VRIJEME I PROSTOR

Dželal Ibraković

UVIJEK SPREMNI NA INTERVENCIJU

Prvo vatrogasno društvo u Bosni i Hercegovini je osnovano 1876. godine u Travniku. Od vremena parnih uređaja pa do najsavremenije opreme za gašenje požara usavršavala se i vatrogasna služba. U Tvornici "Natron" od samog njenog osnivanja djeluju i vatrogasci, a njihova oprema takođe je pratila mnoge promjene koje su se dešavale u toj oblasti.

U razgovoru sa takmičarskom ekipom vatrogasaca "Natrona" koja će u julu mjesecu učestvovati na republičkom takmičenju u Derventi čuli smo podatak da ova Služba, zahvaljujući preventivnom djelovanju, nije imala ozbiljnijih intervencija, odnosno gašenja požara većih razmjera. Svakodnevno se vrši uvježbavanje ekipe sastavljene od devet vatrogasaca, a među teškoćama koje ih prate u pripremi oni ističu prije svega nedostatak odgovarajućeg poligona za uvježbavanje.

U ekipi se nalaze: komandir **Dragutin Petrović**, **Ibrahim Bajrić**, strojar, **Stipo Sićanica** – kurir, **Ćazim Kepić** – N-1, **Miroslav Jovanović** – N-2, **Rasim Karabegović** – V-I, **Smajl Spahić** – V-2, **Drago Savić** – C-1 i **Slavko Gajić** – C-2.

Kada je riječ o vatrogascima, onda se moraju imati u vidu i posebni uslovi koji su neophodni da bi se dobio naziv vatrogasca. Pored završene srednje škole mora se izvršiti i prekvalifikacija, a jedan od uslova je da vatrogasac kod prijema u radni odnos ne smije biti stariji od 25 godina. Zahvaljujući stručno osposobljenim ekipama i savremenim uređajima kojima raspolažu naši vatrogasci, svi dosadašnji požari manjeg obima su na vrijeme lokalizovali bez materijalnih i ljudskih žrtava.

U oblasti civilne zaštite pred Vatrogasnu službu se postavljaju zadaci instrukcije jedinica protivpožarne zaštite, a uz to dolazi i permanentna instrukcija radnika na njihovim radnim mjestima u rukovanju sredstvima protivpožarne zaštite.

Kada smo ih upitali šta očekuju od takmičenja u Derventi, **Stipo Sićanica** nam reče da u obzir dolazi samo najbolji plasman, jer na dosadašnjim pripremama oni su postizali brzinu pravilnosti izvođenja vježbe 58 sekundi, dok je svjetska norma 46 sekundi.

Najstariji među njima **Ibrahim Bajrić** nam reče da je zahvalan svojim radnim kolegama što su mu ukazali povjerenje da on bude strojar prilikom izvođenja vježbe, a i on reče da se na pripremama svi zalažu do maksimuma, a tako će biti i na takmičenju.

Uputimo čestitke našim vatrogascima i vatrogascima Maglaja za stogodišnjicu njihove organizacije, a na predstojećem takmičenju našim vatrogascima poželimo puno uspjeha.

Natron, 30. juni 1979.

Meša Kadribašić

Pred godišnju skupštinu najstarijeg društva u Maglaju

VATROGASCIMA TREBA POMOĆI

Svakog prvog u mjesecu tačno u 12 časova, a u drugo vrijeme kad se desi požar, sirena nas opomene i podsjeti na postojanje jednog društva i ljudi koji rade u njemu.

Radi se, zapravo, o Dobrovoljnom vatrogasnom društvu u Maglaju.

O prošlosti društva moglo bi se mnogo toga reći, ali to nam ovaj put nije cilj. Navešćemo samo to – da je Društvo osnovano 1908. godine i na redu je 63. redovna godišnja skupština. To ujedno znači da je ovo društvo najstarije u Maglaju.

Istina, bilo je kraćih prekida u radu, a što je bilo za vrijeme dva rata. Društvo je imalo vidnih rezultata u radu i članova velikih entuzijasta.

O Društvu danas i sutra razgovarali smo sa sadašnjim predsjednikom **Huseinom Ruvićem** i komandirom vatrogasne jedinice **Džemilom Mulićem**. **Husein Ruvić** – upravnik Krojačke zadruge u Maglaju, predsjednik je DVD u ovom mandatnom periodu. Uspješno vodi društvo i u njemu je poznat kao čovjek od reda i štednje, čuvanja opreme i sredstava itd. **Džemil Mulić**, koga vatrogasci oslovljavaju samo sa "druže komandire", rukovodilac je vatrogasne jedinice od 1956. godine. To je opet posebna priča, koja je vezana za porodičnu tradiciju. Jer, **Džemilov** otac (**Džemal**) bio je takođe dugo vremena vatrogasac i vatrogasni komandir, a **Džemilov** mlađi brat je isto tako vatrogasac.

Iz razgovora sa ovom dvojicom vrsnih drugova i rukovodilaca saznali smo slijedeće:

U programu rada Vatrogasnog društva je prije svega adaptacija Doma kako bi još više odgovarao svojoj namjeni. U bližoj perspektivi je i izgradnja vatrogasnog tornja. Osim toga aktuelna je i nabavka savremenih vatrogasnih sredstava i opreme. U Društvu se sve više radi na školovanju i ostručavanju ljudi, te se za te potrebe planiraju i finansijska sredstva.

Poboljšanje preventivne zaštite, uopšte, a posebno u radnim organizacijama, je stalna briga. Već duže vremena je u planu formiranje pionirskog voda i o tome se često govori, jer kod pionira postoji interes, a Društvu je potreban podmladak. Osim toga, u našem gradu se osjeća nedostatak limene glazbe, a pošto je tradicija da se ova glazba formira pri vatrogasnim društvima, trebalo bi ispitati mogućnost njenog formiranja i pri našem Vatrogasnom društvu.

Da bi se sve ovo postiglo potrebna su i znatnija finansijska sredstva koja su sada u Društvu prilično skromna. Dotacija Skupštine opštine od 20.000 dinara je više nego mala, jer se ovom sumom nije mogla platiti struja i voda. Ostala sredstva Društvo obezbjeđuje putem Vatrogasnog fonda i preko radnih organizacija za usluge održavanja i kontrole sredstava za požarnu zaštitu.

Kako navedena sredstva nisu dovoljna za egzistenciju Dobrovoljnog vatrogasnog društva, vatrogasci se dovijaju na sve moguće načine kako bi se obezbijedio koji dinar više. U tu svrhu nabavljeni su bilijari, a u sezoni jesen-zima održava se "činkvina".

Vatrogasna jedinica u Maglaju sa svojim isturenim odjeljenjem u Novom Šeheru sastavljena je uglavnom od radnika. Nema službenika, niti ljudi sa ostalim zanimanjima. Disciplina u izvršavanju zadataka svakog pojedinca je dobra i naredbe pretpostavljenih se poštuju do kraja. Značajno je da je ostvarena vrlo dobra saradnja sa vatrogasnom službom fabrike "Natron".

I na kraju da pomenemo, vatrogasci imaju svoj Dom koji omogućuje ne samo vatrogascima, nego i svim građanima odmor i rekreaciju, gdje se može popiti kafa i poigrati partija šaha ili bilijara. Da zaključimo: Kad čujete vatrogasnu sirenu, znajte da već dugo vremena postoji jedan disciplinovani radni kolektiv dobrovoljaca koji ne znaju za ordenje, ali znaju za rad i odricanje u svako doba.

Natron, 31.12.1970.

Ignjat Dokić

ŠEZDESETDVIJE GODINE VATROGASTVA U MAGLAJU

Maglajsko Dobrovoljno vatrogasno društvo održalo je nedavno svoju 62. redovnu godišnju skupštinu. Kuriozitet ove skupštine je u tome što je održana pod pokroviteljstvom Trgovačkog preduzeća "Trgopromet". Društvo se stalno bori za obezbjeđenje potrebnih sredstava za rad, iznalazi razne načine kako da obezbijedi ta sredstva, pa jedan od načina je i ovaj, ili korištenje društvene sale za razne igre na sreću, jer da nema tih prihoda teško da bi se mogao sastaviti kraj s krajem. U izvještaju i u diskusijama dominirala je tema o nedostatku sredstava, ali, kako izgleda, ni Opština nema mogućnosti da nešto više pomogne.

Interesantno je da prošle godine u Maglaju nije bilo požara – izuzev dva početna koja su odmah lokalizovana bez većih šteta, a postoje takvi objekti u kojima stalno prijeti opasnost požara, kao Tvornica "Natron", Kartonaža, "Borik" i drugi. Zato je i istaknuto na Skupštini da je nužno potrebno uvesti stalno dežurstvo, ali se opet postavilo pitanje kako plaćati 4 profesionalna vatrogasca. Za sada izlaz je u udruživanju sredstava zainteresiranih privrednih organizacija i organa duštvene uprave, ali stalno dežurstvo treba da se obezbijedi što prije. Dosadašnji rad Dobrovoljnog vatrogasnog društva Skupština je ocijenila kao dobar i uspješan, najpožrtvovaniji i najdisciplinovaniji su pohvaljeni, a sedmorica vatrogasaca su nagrađena skromnim poklonima.

Na kraju, izabrana je Uprava DVD od 17 članova: **Husein Ruvić, Boro Medić, Alija Smajlagić, Džemil Mulić, Fadil Obralić, Mehmed Karahmet, Mehmed Sirovina, Salko Karabegović, Meho Omerović, Marko Mraček, Meho Kafedžić, Džemail Hajrulahović, Šefik Smajić, Hasan Šahinović, Bogdan Babić, Kadraga Ibrahimagić i Mira Miljković.**

Natron, 31.3.1970.

Pero Sović

VRIJEDNI VATROGASCI

Jedan mali ali vrijedan kolektiv u našem gradu zavrijedio je pažnju ne samo građana Maglaja već i šire javnosti. Riječ je o Dobrovoljnom vatrogasnom društvu Maglaj, koje je osnovano još 1908. godine.

Danas ovo društvo broji 40 članova računajući i istureno odjeljenje u Novom Šeheru.

Bezbroj puta smo vidjeli ove vrijedne ljude kako jure u koštac sa silom koja se zove vatra. I uvijek su izlazili kao pobjednici. To je plod njihovog kolektivnog zalaganja, samoprijegora i entuzijazma, koji se osjeća na svakom mjestu. Uvijek su nastojali da svoj posao obave časno i pošteno, pa im u tom smislu treba odati zasluženo priznanje.

Prije mjesec dana drugovi iz DVD organizovali su dobrovoljnu akciju na uređenju društvenih prostorija Doma. Inicijator ove akcije je **Alija Smajlagić**, dugogodišnji član i predsjednik Društva, inače nastavnik u Maglaju. Njegove ideje, entuzijazam i iskustvo u velikoj mjeri su doprinijeli da ovaj kolektiv niže uspjeh za uspjehom i stiče sve veći ugled u Maglaju.

Vrijedno je spomenuti i imena aktera akcije na uređenju društvenih prostorija. To su **Smajo Spahić**, **Arif Mulić**, **Ibrahim Ruvić**, **Hasan Šahinović** i **Ferid Pašić**.

Prema grubom proračunu, ovom akcijom DVD će uštedjeti oko 4.000 dinara, što za ovaj mali kolektiv znači mnogo.

Drugovi vatrogasci, mi vam čestitamo i podržavamo vas u vašim akcijama. Neka vaš rad posluži za primjer drugima kako treba raditi da bi kolektiv išao stalno naprijed, pa makar i sitnijim koracima.

Natron, 31. avgust 1973.

Ignjat Dokić

NEDJELJA AKTIVNOSTI CZ ”MAGLAJ 77”

Pored brojnih akcija u “ratnim uslovima” izvedene i brojne radne akcije

Revolucionarne tradicije naših naroda i tekovine naše revolucije nameću nam stalnu obavezu za dalje organizovanje i pripremanje cjelokupnog društva za opštenarodnu odbranu i za sve vrste iznenađenja, bilo od strane eventualnog agresora ili elementarnih nepogoda i drugih nesreća većih razmjera.

Sanitetska jedinica “Natron” na zadatku

Civilna zaštita je sastavni dio jugoslovenskog sistema opštenarodne odbrane. Ona predstavlja jedan od bitnih faktora spremnosti i sposobnosti društvene zajednice u cjelini za uspješno suprotstavljanje eventualnoj agresiji i otpornost na razne vrste ratnih dejstava.

U cilju sagledavanja do kog nivoa smo stigli u pripremama na području maglajske opštine, organizovana je vježba pod nazivom “Nedjelja aktivnosti civilne zaštite”. U toj vježbi učesnici su bili nosioci priprema, jedinice CZ i svo stanovništvo opštine. Vježba je

trajala sedam dana, a izvodila se na osnovu jedinstvenog opštinskog programa.

U toku vježbe život u naseljima i gradu, u radnim i drugim organizacijama tekao je normalno. Ovo je prvi put da se na području naše opštine izvodi ovako masovna vježba, pa se mora odati priznanje učesnicima za uspješno obavljene zadatke, kao i građanima, naročito na uspjeloj vježbi zamračivanja.

Mobilizacija u rekordnom roku

Prvog dana vježbe izvršena je u ranim jutarnjim satima mobilizacija štabova i jedinica Civilne zaštite na području opštine i može se reći da je vježba mobilizacije uspjela iznad očekivanja. Bez obzira na terenske okolnosti, mobilizacija je najčešće završena u roku od pola sata, tako da su jedinice već bile spremne za dejstvo.

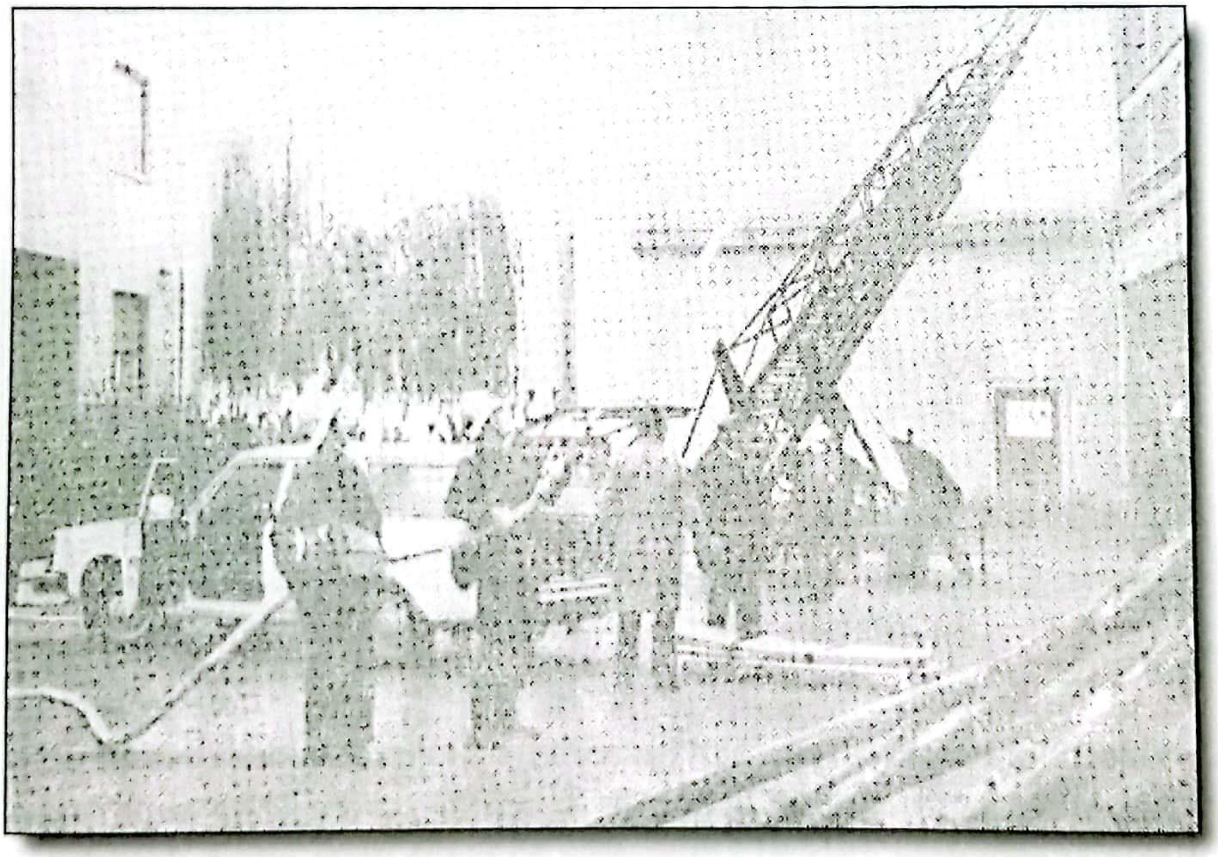

Vatrogasci svugdje i na vrijeme, da spriječe katastrofu

U Trbuku jedinice CZ Mjesne zajednice izvele su vježbu gašenja požara i pružanja prve medicinske pomoći. Isto to obavili su i u Osnovnoj školi "Bratstvo-jedinstvo" u Paklenici.

U Ulišnjaku prvog dana su jedinice Civilne zaštite izvele vježbe obuke u rukovanju protivpožarnim aparatima, a drugog dana je izvedena akcija opravke puta u Donjem Ulišnjaku. Srednjoškolski centar je pored vježbi predviđenih programom otvorio i izložbu "Tito – život i djelo" sa preko 100 eksponata iz arhiva Centralnog komiteta Saveza komunista.

U Mjesnoj zajednici Novi Šeher izvedene su takođe uspjele vježbe na osnovu improvizovanog vazdušnog napada na školske objekte, izvršena je evakuacija jedne smjene učenika, povrijeđenima je ukazana prva pomoć. Jedinice Civilne zaštite su izvele i vježbu gašenja požara uz sadejstvo maglajskih jedinica CZ.

Na Bijeloj Ploči veliki požar u bunkeru uspješno je lokalizovan, a u Jablanici je izvedena vježba mobilizacije. U Mjesnoj zajednici Moševac na znak sirene oko 600 mještana se uključilo u vježbu gašenja požara, evakuacije *UPI*-e prodavnice i čitaonice. Kasnije su jedinice ove mjesne zajednice radile na kopanju kanala i uređivanju puteva na području Moševca, Kosove i u Ravnoj.

Preduzeta je akcija na čišćenje tavana i podruma.

U Misurićima jedinice CZ mjesne zajednice izvele su takođe uspješno vježbu.

U Liješnici je poslije vježbe organizovana radna akcija na izgradnji i uređenju autobuskog stajališta u zaseoku Međići.

I u Bočinji su jedinice CZ radile na izgradnji lokalnog puta, a u akciji je učestvovalo oko 200 pripadnika Civilne zaštite.

U Osnovnoj školi "9. maj" u Bradićima izvedena je uspjela vježba "vazdušna opasnost".

Opštinska organizacija Crvenog krsta organizovala je akciju dobrovoljnog davanja krvi.

U Maglaju kao ratno stanje

Bez obzira što su se tekući poslovi odvijali normalno, ustanove i radne organizacije su obavljale svoje radne zadatke, trgovine i građani takođe. Jedino po češćem zavijanju sirena i po vježbama koje su jedinice izvodile na području grada Maglaj je u nekoliko navrata poprimao sliku ratnog poprišta.

Specijalne jedinice u "Ozrenu" izvele su nekoliko vježbi sanacija i otklanjanja štetâ na vodovodu, kanalizaciji i kotlovnici za parno grijanje.

Mala jedinica vrijednih pripadnika Civilne zaštite u OOUR "Elektro Doboj" JUR Maglaj izvršila je intervenciju na popravci dalekovodne mreže na Omerdinom Polju.

Jedinica Veterinarske stanice izvela je vježbu ukazivanja pomoći oboljeloj stoci za vrijeme pijace.

U Dječijem obdaništu takođe su izvedene uspjele vježbe ukazivanja pomoći djeci i zbrinjavanju djece, a i zaposleni u Skupštini opštine Maglaj i u drugim ustanovama, Banka, PTT, takođe su uspješno obavili svoje zadatke u toku vježbi.

Zaštita u udruženom radu

Svakako da su najzapaženije vježbe obavile jedinice Civilne zaštite u najvećim maglajskim radnim organizacijama. Na prvom mjestu u tvornici "Natron", pored niza vrlo uspjelih vježbi jedinica specijalne namjene, posebno se ističu vježbe na gašenju požara na PM-4, zatim završna vježba "napada iz vazduha" u kojoj su učestvovale sve jedinice i pokazale izvanrednu spremnost, u ratnim dejstvima.

Jedinice Civilne zaštite OOUR "Park" u rekordnom vremenu su izvršile mobilizaciju, a nekoliko vježbi obavljeno je vrlo uspješno. Za vrijeme vježbi izgrađen je jedan objekat koji je namijenjen za potrebe jedinica Civilne zaštite. Posebno se istakla i mehanizacija ove radne organizacije koja je učestvovala u vježbama.

U radnim organizacijama "Borik", "UPI", "INEX" i drugima takođe su programirane vježbe izvedene vrlo uspješno.

Dobrovoljno vatrogasno društvo u Maglaju treba posebno istaći jer su vatrogasne jedinice dejstvovale svakodnevno, često i na više mjesta istovremeno, i pokazale spremnost i borbenu gotovost koja se samo može poželjeti, a to važi i za vatrogasce "Natrona" koji su dali svoj doprinos učešćem i savremenom opremom.

Služba informisanja, posebno Radio stanica Maglaj, obavila je veliki zadatak informisanja građana i učesnika vježbi obezbjeđujući cjelodnevni program, a dobrom saradnjom sa stalno mobilnim Cen-

trom obavještavanja i uzbunjivanja obezbijeđene su uvijek aktuelne informacije.

Članovi Opštinskog štaba Civilne zaštite obavili su takođe veliki posao, a defile jedinica i završna smotra nakon završenih vježbi pokazala je da je Civilna zaštita kod nas shvaćena kao funkcija društva, kao najmasovniji i najširi oblik organizovanja opštenarodne odbrane u zaštiti stanovništva i materijalnih dobara.

Natron, 29. novembar 1977.

Ignjat Dokić

KAKO FINANSIRATI PROTIVPOŽARNU PREVENTIVU

Slijedeći zakonsku obavezu, prošle godine Skupština opštine u Maglaju donijela je odluku o formiranju Samoupravne interesne zajednice za zaštitu od požara, te imenovala Inicijativni odbor koji je i obavio sve pripremne radnje za njeno konstituisanje.

Predložene materijale usvojile su sve organizacije udruženog rada osim tvornice "Natron", "UPI"-a Osnovna organizacija udruženog rada Maglaj i HUP "Galeb", a i sve mjesne zajednice su čak delegirale svoje predstavnike-delegate u Skupštinu.

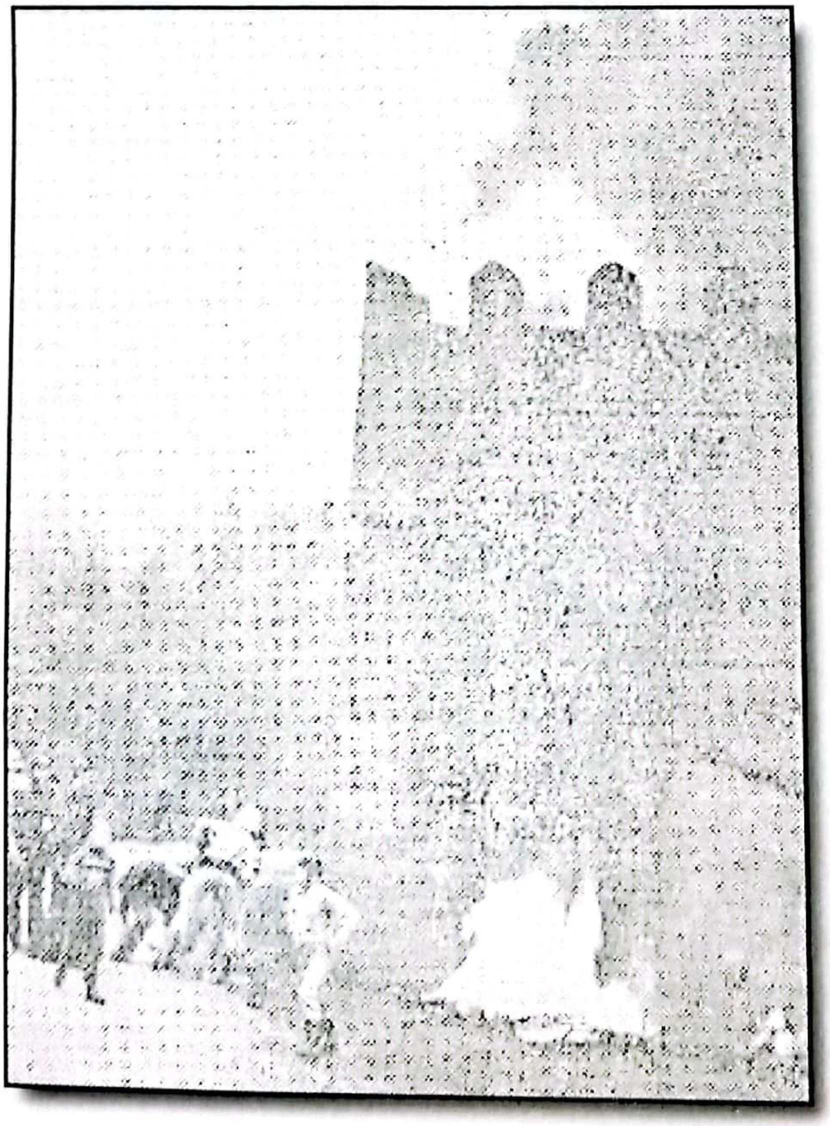

Sa jedne od vježbi u gašenju požara

Tu se i stalo. Jer nakon predložene stope od 0,5 posto na bruto lične dohotke uslijedio je prijedlog Društveno-političkog vijeća i izvršnih tijela društveno-političkih organizacija od 0,3 posto, odnosno da se konačna odluka donese usvajanjem budžeta Opštine za 1976. godinu.

Na prošlonedjeljnom zasjedanju delegata sva tri vijeća Skupštine opštine usvojen je Budžet Opštine. Međutim, predloženih 8 miliona za Dobrovoljno vatrogasno društvo, koje se sada brine za preventivnu zaštitu od požara, nije ni minimum za formiranje Zajednice.

Naime, dosadašnji izvori finansiranja Društva su presušili. Vatrogasni fond je ukinut, Zakon o prevozu u drumskom saobraćaju uslovljava bavljenje ovom djelatnošću za koju Društvo nije ni registrovano te je ne može ni obavljati, a usluge radnim organizacijama, do sada vršene po dogovoru, su otkazane jer se čeka na Zajednicu.

Jedino je ostao Budžet, čijih 8 miliona ne mogu pokriti ni lične dohotke osam profesionalno zaposlenih u Društvu.

Nakon svega šta učiniti?

Otkazivanje radnog odnosa osmorici profesionalnih vatrogasaca je i odluka o likvidaciji Društva, a do toga ne smije doći. Pored toga što ovo Društvo postoji već punih 7 decenija, ono obavlja i veoma značajnu društvenu funkciju od opšteg interesa.

Zato su prijedlog, izrečen na Izvršnom odboru Skupštine opštine, da se u ovoj godini pronađe 50 miliona, a početkom slijedeće utvrdi način finansiranja, delegati jednoglasno podržali.

Natron, 30. april 1976.

Hugo Egersorfer, dipl. ing.

ŠUMSKI POŽAR I KOD NAS

U nedjelju, 4. avgusta, oko 17 sati primijećen je šumski požar u predjelu zvanom Vasića brdo – Megara. Požar su prvi primijetili i počeli odmah gasiti vikendaši koji su bili u Paklenici, u zaseoku Vasići. Zahvaljujući **Blažanu Vasiću**, članu našeg kolektiva, zatim **Milenku Vasiću**, **Spasoju Vasiću** i **Đorđi**, **Peri Živkoviću**, **Peri Stojanoviću**, dječaku **Slađanu Bunjeviću**, požar je lokalizovan i držan pod kontrolom do dolaska radnika šumarije i radnika RO protivpožarna zaštita iz Maglaja.

Oko 20,30 časova požar je ugašen, a na požarištu su ostali samo dežurni radi kontrole da se slučajno iz kakvog neprimijećenog žarišta ne bi ponovo razvio.

Radnik OOUR Šumarije Maglaj **Petar Jović** ističe naročito požrtvovan rad na gašenju dječaka **Slađana Bunjevića**, koji je zajedno sa **Jovićem** neko vrijeme sam radio na gašenju. Uzrok požara najvjerovatnije je bačeni opušak.

Ovaj naš požar ponovo upozorava na stalnu opasnost kojoj su naše šume izvrgnute u ovako sušnim periodima. Ovaj puta je prošlo sve relativno dobro, zahvaljujući prvenstveno brzoj intervenciji građana, no da nije bilo toga, moglo je lako doći do požara vrlo velikih razmjera i velike štete.

Ponovo upozoravamo na opasnost koju otvorena vatra i opušci predstavljaju za šume. Nemojmo dozvoliti da se i kod nas pojavi požar razmjera onog na Korčuli.

Zahvaljujemo i ovom prilikom učesnicima gašenja za učinjeno.

Natron, 31.8.1985. godine

Zoran Ilkić

VATROGASCI UVIJEK U PRIPRAVNOSTI

Već smo naučili da u izvještaju Službe obezbjeđenja pročitamo samo u nekolilko redaka da su ugašeni početni požari i da štete nije bilo. Obično ovi izvještaji prođu nezapaženo. A zapravo zaslužuju punu pažnju, odnosno našoj vatrogasnoj jedinici treba odati priznanje za dobro obavljen posao.

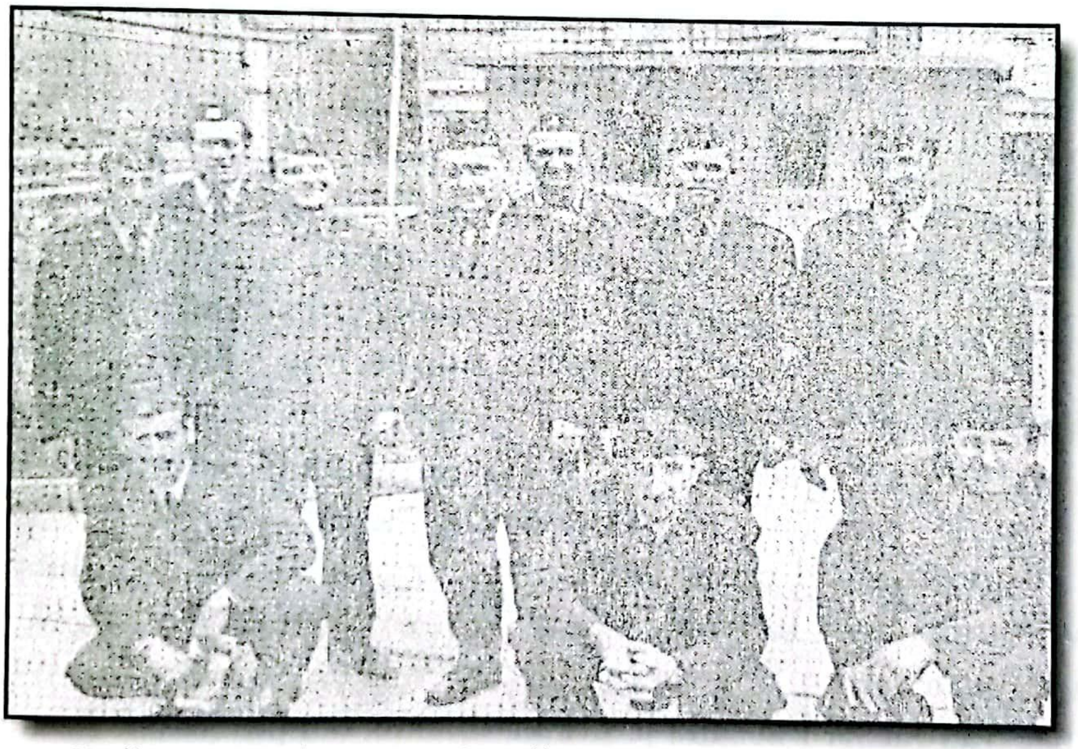

Dežurna smjena pred početak uobičajenih vježbi

Ovih dana organi upravljanja raspravljali su o nekim kadrovskim problemima vatrogasne službe, postavilo se pitanje razmještaja nekoliko dosadašnjih vatrogasaca koji ne ispunjavaju predviđene uslove za obavljanje tog posla. Ovim ljudima koji su do sada valjano obavljali svoju dužnost pronađen je povoljan razmještaj na druga radna mjesta, a vatrogasna jedinica će biti popunjena kadrom sa odgovarajućim kvalifikacijama. Kolektivu je mnogo stalo da u vatrogasnoj jedinici ima sposobne i uvijek spremne vatrogasce.

Natron, 30. april 1973. godine

Ignjat Dokić

BEZ RAZMIŠLJANJA U VATRU...

Krsto Tripić

Desetog januara, kao svakog radnog dana u Tvornici "Natron", svako na svom radnom zadatku. Iz pogona se čuje huk gigantskih mašina, na krugu, cestom promakne gdje koji poslenik. Grupa radnika iz Održavanja treba da zavari neku konstrukciju na cjevovodu pored pete papir mašine. Dogurali su flaše sa kisikom i pribor, varioci se popeli na nosače cjevovoda i za nekoliko časaka plamen je počeo da tali metal. Bilo je oko 9 sati. To je tako uobičajeno, svakodnevno i sigurno da bi ostalo i ovaj put nezabilježeno, da se nije desilo ono što se desilo...

Plameni jezičci počeli su da puze niz gumeno crijevo, dohvatili su ventil na boci s kisikom, radnici se razbježaše, očekujući eksploziju, a tu nedaleko je i vatrogasno spremište. Na viku i dozivanje izletiše vatrogasci i nastala je kratka dilema, šta preduzeti. Radilo se o sekundama, dok u trenu jedan od vatrogasaca se izdvojio, poletio prema bocama sa plinom, golim rukama zatvorio ventil za dovod kisika, koji je bio obuhvaćen plamenom. U tom su pristigli i ostali, s uređajima za gašenje lokalizovali su ono što je plamen zahvatio, ali do eksplozije nije došlo, šteta je neznatna.

Eto taj hrabri vatrogasac, četrdesetgodišnjak **Krsto Tripić**, koji u Krsnom Polju ima ženu i troje djece, koji je 19 godina u našem Kolektivu, nije se ničim isticao od ostalih svojih drugova ili članova Kolektiva, pošteno je obavljao svoj posao, dežurao i gasio brojne početne požare. Ako je potrebno, da kažemo da je **Krsto** i član Saveza komunista. Tako taj naš drug **Krsto**, kad je zatrebalo, nijednog

trenutka nije se kolebao, skočio je u vatru, da spasi druge. Srećom, osim lakših opekotina po ruci, težih posljedica nije bilo.

"Nisam ja imao šta da premišljam", kaže **Krsto**, "vidio sam šta se dešava i znao sam samo jedan izlaz, a to je ono što sam ja uradio"

A uradio je mnogo taj naš **Krsto**...

Zato zaslužuje čestitke i priznanja.

Natron, 31. januar 1976.

Željka Popović

U znak oproštaja sa radnim vijekom

ASIFOVA POSLJEDNJA TREĆA

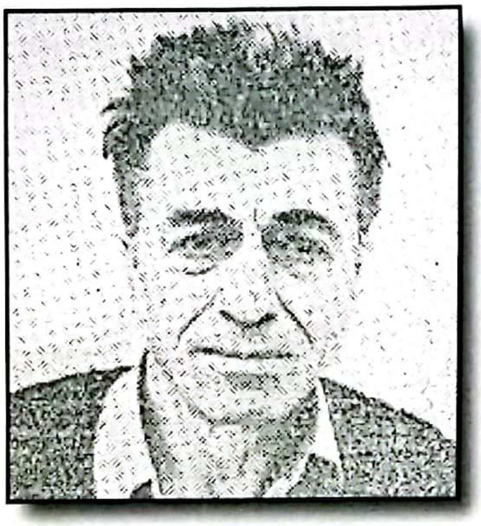

Asif Ruvić

Pod rednim brojem četrnaest u matičnoj knjizi zaposlenih u RO "Natron" donedavno je bilo ispisano ime **Asifa Ruvića**, koji je u penziju otišao 31. oktobra 1985. godine.

Posljednji put kroz tvorničku kapiju izašao je **Asif** iz treće, grčevito stiskajući umornom, zgužvanom rukom radnu knjižicu u džepu. A posljednja treća sa drugovima bila je tužna. Našlo se vremena za sjesti i za prisjetiti se drugovanja, zgoda i nezgoda na radnom zadatku.

U "Natronu" je **Asif** počeo još daleke 1952. godine. Još jedan je iz plejade živih svjedoka rađanja i stasanja "Natrona". Na poslovima vođe smjene u Vatrogasnoj jedinici pri RZ Zaštita stupio je 1. maja 1957. godine. Te poslove obavljao je ovaj vrijedni radnik savjesno i do posljednjeg dana rada u "Natronu".

Ispratili su ga drugovi iz treće dostojanstveno, onako kako priliči ispraćaju starih pregalaca.

I još su ga predložili za list. Jer, kažu: "Zaslužio je i **Asif** da se o njemu napiše par riječi."

I kada je trebalo da ispriča osnovne podatke o sebi, stalo mu nešto, svezalo mu usta. I suza se ubrzo iskrala, ali je isto tako hitro i nestala u životom ispisanim borama lica. Tamnim i dubokim.

Pa neka ostane zapisana i posljednja **Asifova** smjena i na stranicama ovog lista. Kao i u srcima njegovih drugova. I kako reče on sam: "Svaka prekretnica čovjeku u životu teško pada, ali se navikne."

I sutra, kada zabruji vatrogasna sirena i kada jedna smjena kao uvijek spremna pojuri u susret vatrenoj stihiji da je ugasi, sjetiće se drugovi njegovi i starog iskusnog vatrogasca Asifa.

Na kraju jedan simpatičan podatak za one dokone i one koji to nisu. Asif je u toku svog radnog vijeka primio ravnih 420 ličnih dohodaka, a u trećoj ostavio 3.400 neprospavanih noći.

Natron, 30.11.1985. godine

Vrijeme posljednjeg rata:
KAD JE MAGLAJ GORIO...

Uma Isić

AGRESIJA NA MAGLAJ I VATROGASTVO

Već u vrijeme rata u Republici Hrvatskoj općina Maglaj se našla u izuzetno teškom položaju. Naime, specifičnost prirodnog reljefa i etničke strukture općine omogućavali su tadašnjoj Jugoslovenskoj narodnoj armiji (JNA) i paravojnim formacijama SDS-a da ozrenska područja, nastanjena isključivo srpskim stanovništvom, a koja su se naslanjala na prigradska naselja Maglaja, sa desne obale rijeke Bosne, koriste kao lokacije i logističke baze za okupljanje, obuku i slanje dobrovoljaca na ratišta oko Vukovara, Mirkovaca, Borova i dr. Takođe, prilikom povlačenja opreme i ljudstva iz Slovenije i Hrvatske JNA je locirala ogromne količine artiljerijskog oruđa, oklopno-mehanizovanih jedinica i drugog naoružanja, kako na Ozrenu, tako i u susjednim gradovima Doboju i Tesliću. Oficiri bivše JNA, u cilju olakšavanja planiranih aktivnosti na okupaciji Maglaja, intenzivno su poduzimali različite oblike pritisaka na općinsko rukovodstvo da bi od njih dobili saglasnost za lociranje većeg broja oklopno-mehanizovanih sredstava i jedinica u prigradskom naselju Omerdino Polje, u neposrednoj blizini Kombinata "Natron". Sve ove radnje imale su za cilj okupaciju Maglaja, stavljanje pod kontrolu "Natrona" i slamanje otpora patriotskih snaga Maglaja. Općinska vlast je odbila lociranje jedinica JNA na Omerdinom Polju, što se pokazalo pravilno donesenom odlukom u daljem razvoju događanja na području općine Maglaj.

Kao i u drugim dijelovima BiH, odbornici maglajskog SDS-a 16.1.1992. godine proglašavaju Srpsku opštinu Maglaj. S druge strane, kao i u ostalim dijelovima BiH, i u Maglaju se dosljedno realizovala naredba tadašnjih državnih institucija o predaji "na čuvanje" u skladišta JNA naoružanja iz skladišta Teritorijalne odbrane, privrednih organizacija i mjesnih zajednica, čime je stanovništvo ostalo bez minimalnih sredstava za pružanje otpora.

Već na samom početku agresije na BiH partiotski opredijeljeni građani, u najstrožijoj ilegali jer u Maglaju su još uvijek bili prisutni kadrovi SDS-a, ustrojavaju spiskove dobrovoljaca za odbranu općine i nabavljaju minimalne količine naoružanja, a jezgro okupljanja i organizovanja jedinica bili su pripadnici aktivnog i rezervnog sastava milicije u Stanici javne bezbjednosti Maglaj. Jedinice HVO su već formirane 1991. godine. Novi Općinski štab Teritorijalne odbrane Maglaj formiran je 15.4.1992. godine. Za prva tri mjeseca formirano je oko dvadesetak jedinica veličine četa-vod. Izvjesna ukrupnjavanja ove formacije izvršena su formiranjem Rejonskog štaba Novi Šeher i Ratnog odreda TO Misurići. Općinski štab Teritorijalne odbrane funkcionisao je do 18.1.1994. godine, kada je organizovan u Komandu mjesta.

Tokom posljednje agresije na našu zemlju maglajsko područje bilo je izloženo danonoćnim granatiranjima i zapaljivim granatama koje su, nažalost, pruzrokovale smrt i požare većih razmjera

Stanje na maglajskoj općini se drastično usložnjava 3.5.1992. godine nakon okupacije regionalnog središta Doboja i potom Teslića. Maglaj se tada našao u svojevrsnoj privrednoj, komunikacijskoj i teritorijalnoj blokadi. Zajedno sa općinom Tešanj se nalazio u tzv.

"potkovici", gdje se samo dolinom rijeke Bosne imala saobraćajna veza sa unutrašnjim dijelovima BiH. Maglaj dobija strateški značaj kako za agresora u cilju daljeg prodora prema Žepču i Zenici, tako i za patriotske snage u smislu "prvog sjevernog stuba" odbrane slobodne teritorije BiH. Nedugo nakon toga, 1.6.1992. godine, sa planine Ozren sručiće se prve granate na područje Bistrice, naselje na lijevoj obali rijeke Bosne. Istog tog dana agresor će početi i sa etničkim čišćenjem naselja na desnoj obali rijeke Bosne. Ova naselja su sastavni dio planine Ozren i 300 Muslimana iz naselja Rječica biva protjerano sa svojih ognjišta. Od njih 300 – stotinu i dvadeset muškaraca, žena i djece bilo je odvedeno u agresorske logore na Ozrenu i u Doboju.

Krizni štab općine Maglaj će na svojoj sjednici 1.6.1992. godine, obzirom da su HVO Žepča, Zavidovića, Maglaja i Teslića – Komušine već bili dobro organizovani naspram jedinica Teritorijalne odbrane i MUP-a Maglaj, donijeti Odluku kojom se odbrana općine Maglaj povjerava HVO općine Žepče, Zavidovići, Maglaj i Teslić, sa sjedištem u Žepču. Ovom Odlukom se formacije Teritorijalne odbrane stavljaju pod zapovjedništvo HVO u koji ulazi potreban broj zapovjedničkog kadra iz postojećih formacija TO općine Maglaj. Jedinice su trebale nositi HVO oznake i grb RBiH. HVO je obavezan da formacijama u Maglaju osigura potrebna materijalno-tehnička sredstva i opskrbu u hrani i lijekovima. Odluka svojom tačkom 5. "ne prejudicira nikakvo političko rješenje".¹⁾ Nosioci vlasti iz reda bošnjačkog naroda prihvatanjem navedene Odluke pokušavali su dobiti na vremenu i naoružati pripadnike Teritorijalne odbrane/Armije RBiH.

3. juna 1992. godine združene snage Armije RBiH, HVO i HOS-a izvešće prvu oslobodilačku akciju na potezu Maglaj – Crni Vrh – Tešanj i time omogućiti hiljadama prognanih Muslimana iz Teslića i Doboja da se iz Tešnja preko Maglaja prebacuju prema Zenici i dalje prema inostranstvu. Naime, od okupacije Doboja 3. maja 1992. godine najveći broj prognanih Muslimana općine Doboj je privremeno zbrinut na području općine Tešanj. Na južni dio općine

---

1) Odluka Kriznog štaba općine Maglaj (broj 01-98-1/92 od 2.6.1992. godine).

(novošeherski kraj) tokom juna 1992. godine pristižu i prognani Muslimani sa teslićke općine, koji u najvećem broju odlaze za Zenicu i dalje za inostranstvo.

8. juna 1992. godine 1.057 stanovnika naselja Jablanica biva protjerano i nalazi smještaj u samom gradu. Niti do danas nije u potpunosti rasvijetljen nestanak 17 stanovnika Jablanice.

Pobunjeni Srbi najvećim dijelom granatirali su staro jezgro grada za koje su sve Maglajlije posebno vezani

Nakon Rječice i Jablanice na popisu za etničko čišćenje bili su Muslimani iz Parnice i Bijele Ploče. Bijela Ploča je prigradsko naselje, zračnom linijom od centra grada udaljeno 500 metara, i tek nakon ovog posljednjeg progona, nakon zbunjenosti i nepripremljenosti, u svijesti građana općine javlja se spremnost za organizovani otpor agresiji. Sa sjeveroistočne strane, na desnoj obali rijeke Bosne, agresor najprije vrši etničko čišćenje, ubijanje i progon okruženih muslimanskih sela: Ševarlije, Pridjel, Potočani, Donja Rječica i Jablanica, tako da već sredinom juna 1992. godine zaposjedaju borbene položaje udaljene od grada svega 500 m zračne linije, raspoređuju artiljerijska oruđa po dominantnim kotama Ozrena i vrše logističke pripreme za napad na Maglaj, sa ciljem njegovog zauzimanja i komunikacijskog spajanja Ozrena sa Teslićem, odnosno Banja Lukom. Od naselja na desnoj obali rijeke Bosne, u kojima su živjeli (i) Muslimani, slobodni ostaju: Omerdino Polje, Stari Grad, Gornji i Donji Ulišnjak i Straište. Naselja u kojima su većinu stanovništva činili Srbi: Rajnovo Brdo, Donja Paklenica, Gornja Paklenica, Trbuk, Striježevica, Donji Rakovac, Gornji Rakovac, Kamenica, Krsno Polje, Bakotić, Donja Bočinja, Gornja Bočinja, ali i Jablanica, Rječica i Bijela Ploča (njen najveći dio) ostaju okupirana. Prognanici nalaze smještaj u gradu, koji već od 8.5.1992. godine napušta veći broj Srba. Maglaj postaje i prihvatni centar za prognane Muslimane iz potkozarskih gradova (prvenstveno Kozarca, Prijedora, Bosanskog Novog), a Gradska sportska dvorana pretvorena je u najveći prihvatni centar, pored Dječijeg vrtića.

Nakon donošenja niza uredbi sa zakonskom snagom od strane Predsjedništva RBiH, koje regulišu pitanje ustroja oružanih snaga, rukovođenje i komandovanje, kao i finansiranja odbrane, na području općine Maglaj se ubrzano formiraju jedinice Armije RBiH, uglavnom na teritorijalnom principu, ali je i dalje izražen problem nedostatka oružja i vojne opreme, posebno artiljerijskih oruđa, sredstava za protivoklopnu borbu i municije, tako da u formiranim jedinicama osnovno naoružanje čine lovačke puške i ručno pravljeni pištolji. S tim u vezi, civilni organi vlasti su, blagovremeno, naredbama i odlukama, još početkom juna 1992. godine, sva raspoloživa materijalno-tehnička i finansijska sredstva privrednih i vanprivrednih institucija stavili u funkciju odbrane, odnosno nabavke naoružanja i logističke podrške oružanih snaga.

Agresiju na RBiH maglajsko Dobrovoljno vatrogasno društvo, koje je 1992. godine brojalo 13 članova, dočekaće sa minimumom opreme za gašenje požara. Novim ustrojstvom odbrane Maglaja pripadnici DVD Maglaj se priključuju Općinskom štabu civilne zaštite i djeluju kao jedinica specijalizovane namjene – jedinica za protivpožarnu zaštitu, na čijem čelu je bio **Nedžad Mujkanović**.

U nešto boljoj materijalnoj situaciji, svakako ni blizu neophodnoj za poslove koji su ih čekali tokom rata, našla se Poduzetna vatrogasna jedinica, koja je djelovala unutar Kombinata "Natron" Maglaj. Jedinica je brojala petnaestak članova, a na njenom čelu se nalazio dipl. ing. **Mehmed Smajlagić**.

Slike užasa, ratnih zločina, masakri i progoni, koje su agresorske formacije činile nad nedužnim stanovništvom Foče, Višegrada, Bijeljine, Teslića i drugih mjesta u BiH, ulivale su maglajskim patriotama dodatnu snagu i riješenost da se svim raspoloživim sredstvima brani teritorija i stanovništvo Maglaja. Jedinstvo u djelovanju civilnih i vojnih struktura vlasti u pravcu osposobljavanja oružanih snaga još je više motivisalo stanovništvo da se samoinicijativno priprema za odbranu, daju na raspolaganje oružanim snagama lovačke puške i drugo lično naoružanje, odnosno da kreativni pojedinci i dobri majstori otpočnu sa proizvodnjom improvizovanih pušaka, pištolja i bombi. Upravo zato se Maglaj mogao braniti u vrijeme agresorske ofanzive koja je trajala od 21.9. do 31.10.1992. godine u kojoj su, između ostalih, učestvovale i elitne jedinice Vojske Jugoslavije iz niškog i novosadskog korpusa, paravojne formacije “Crvene beretke”, “Beli orlovi” i Vojska Republike Srpske Krajine, uz artiljerijsku podršku više desetina haubica svih kalibara, tenkova, pragâ i dr. U ovim napadima agresor je borbeno djelovao i avijacijom, kako po linijama odbrane tako i po civilnim ciljevima i objektima od vitalnog značaja.

Nakon početkom uspjeha, kada su snage agresora zauzele selo Straište i kotu 386 nadomak grada, a zbog velikih gubitaka u ljudstvu i materijalno-tehničkim sredstvima, daljnji prodor agresora je zaustavljen.

Grad je nemilice bio razaran projektilima iz tenkova, haubica, minobacača, praga i VBR-ova, ali i napalm-bombama iz agresorskih aviona. Stanovništvo Gornjeg i Donjeg Ulišnjaka, Straišta, Omerdinog Polja i Starog Grada noću 21.9.1992. godine prelazi na lijevu obalu rijeke Bosne. Agresor, pored domaćih snaga, angažuje snage novosadskog korpusa Jugoslovenske vojske. Taktikom “blitzkrieg” bila je namjera okupacije Maglaja.

Punih 58 dana borci Armije RBiH, HOS i HVO, ali i pripadnici ARBiH iz Zenice, Žepča i Teslića, vodili su nadljudsku borbu sa višestruko moćnijim agresorom. Izlazi iz grada u potpunosti su bili na artiljerijskoj i snajperskoj vatri agresora, tako da su ranjenici – vojnici i civili teško mogli napustiti grad prema bolnici u Zenici, gdje su bili zbrinjavani. Civilno stanovništvo je u skloništima, bez struje, vode i hrane.

U vrijeme tzv. Septembarske ofanzive na Maglaj desiće se najveći požari na području općine, sa gotovo nesagledivim posljedicama, jer je vrijeme koje je dolazilo potvrdilo koliko novca i vremena treba da se obnovi jedan pogon kartonaže "Natrona".

Tokom rata agresorski vojnici sa Ozrena nisu poštedjeli niti Pravoslavnu crkvu u Maglaju, koja je, na svu sreću, u postratnom periodu ponovo obnovljena

Do 1992. godine "Natron" je bio jedna od najrespektabilnijih firmi na Balkanu, imao je ugled i u evropskim okvirima, čemu je svakako doprinijela stručna i materijala operativa kako za održavanje sopstvenih postrojenja, tako i za remont i sanaciju postrojenja u stranim tvornicama celuloze, papira i papirne ambalaže.

"Natron" je 1991. godine imao 4.491 zaposlenog radnika, a dostigao je proizvodnju od 120 hiljada tona celuloze, 150 hiljada tona natron i ambalažnog papira, 50 hiljada tona valovitog kartona i 40 hiljada tona različitih vrsta ambalaže od valovitog kartona, čemu treba dodati i 50 hiljada tona komada natron-papira. Štete na postrojenjima nakon agresije na RBiH procijenjene su na 2.312.779,049 DM.

Stalno na meti agresorskog oružja, "Natron" je najveće štete pretrpio upravo u septembru 1992. godine. Od požara izazvanog zapaljivim oružjem i oruđem izgorjelo je skladište gotove robe, bez Velpapa i Aku stanice.

Nadljudsku borbu da zaustave požar, koji je zahvatio i strojnu radionicu i manji dio drugih pogona "Natrona", vodili su pripadnici Poduzetne vatrogasne jedinice "Natrona", dipl. ing. **Mehmed Smajlagić**, rukovodilac ove hrabre jedinice, zatim **Seid Bajrić, Amir Suljkanović, Ivan Vilić, Nusret Nalić, Ismet Mejrić, Ragib Kruško, Drago Miličević, Zaim Bradarić, Suljo Mulić, Munib Berber, Hašim Kendić** i ostali maglajski vatrogasci i dobrovoljci.

Borba sa vatrenom stihijom bila je danonoćna, ali sem lokalizacije požara u strojnoj radionici, pogon "kartonaže" se nije mogao u potpunosti spasiti. Međutim, zaustavljeno je dalje širenje vatre i uništavanje "Natrona".

S posebnim zadovoljstvom 1. oktobra 1992. godine pobunjeni Srbi sa Ozrena u devet sati i 35 minuta započeli su granatirati pogone Natrona, nažalost sa katastrofalnim posljedicama

U isto vrijeme na području grada vode se borbe sa požarima, koji su stalno izbijali na području grada i prigradskih naselja. Maglajski soliter postaće simbolom borbe vatrogasaca Maglaja sa vatrenom stihijom i vječno će sudionike tog herojskog vremena Bosne podsjećati koliko se vatrogasci, i iz Jedinice u okviru Štaba civilne zaštite i Poduzetna jedinica "Natrona", nisu štedjeli da spase svaki život i imovinu građana Maglaja.

U namjeri "razvlačenja pameti" i građanima Maglaja i vatrogascima bombardovanje sa agresorskih položaja "pokrivalo je" čitav grad. Tvornica namještaja "Borik" bila je, takođe, značajna meta agresora. U Tvornici, koja je dobrim dijelom bila izgrađena od drvne konstrukcije, su se kao i u "Natronu" obavljali poslovi koje je nalagala radna obaveza. Međutim, u namjeri da odsjeku sjeverni prilaz gradu i razore sve lokacije koje bi logistički mogle pomoći odbranu Maglaja, agresori će sa Ozrena zapaljivim sredstvima izazvati požar u "Boriku", ali će "Borik" posebno stradati u januaru 1993. godine.

U još jednoj bici sa vatrom, nažalost, život je izgubio maglajski vatrogasac **Predrag Pavlović**, koji je sa svojom posadom pokušao zaustaviti požar u "Boriku". Zaustavljen metkom iz teškog oružja, koji mu je prošao kroz sami vrat, ovaj hrabri Maglajlija je i danas ostao lik kojeg se rado sjećamo.

1993. godine pred kapijom svog "Natrona" život je izgubio i drugi vatrogasac, **Ekrem Mahmutagić**, a u ostalim godinama rata i njih još trojica – **Zijad Krbešević**, **Riđal Merdić** i **Džemil Mulić**, članovi Dobrovoljnog vatrogasnopg društva Maglaj.

6. novembra 1992. godine od pripadnika Armije RBiH i MUP-a formira se 201. maglajska brdska brigada Armije RBiH koja 1992. godine broji oko 4.500 boraca.

U kontraudaru jedinice Armije RBiH 17.11.1992. godine su vratile prethodno izgubljenu značajnu kotu Spahića gaj (Simanov grob), čime je odbrana grada olakšana, a moral pripadnika oružanih snaga i civilnog stanovništva još više porastao. U periodu preustroja Armije RBiH, krajem 1992. godine, formiranjem mobilnih jedinica, brigada, operativnih grupa i korpusa stvorene su pretpostavke za postizanje novih vojnih uspjeha protiv agresora i izvođenje ofanzivnih borbenih dejstava. Jačaju i vatrogasne jedinice civilne zaštite i radne obaveze.

U maju 1993. godine 201. brdska brigada, koja djeluje u sastavu Operativne grupe 7 Jug, odnosno II korpusa i koju sačinjavaju četiri bataljona, izvodi ofanzivna borbena djelovanja i oslobađa kotu Gradac

472 i Naplavak, a potom zaseoke Isići, Bradari i Krsno Polje, čime je slobodni teritorij općine proširen za 4 km^2. Uspjesi 201. brdske brigade ARBiH tokom maja 1993. godine dali su, pak, novi motiv njenim pripadnicima, priključenim jedinicama "Zelena legija" sa 56 boraca i PDO sa 37 boraca i omogućili odsudnu odbranu Maglaja i zaštitu njegovog civilnog stanovništva od progona i masovnog stradanja. Kao rezultat višemjesečnih tajnih pregovora, saradnje i razrađenih vojnih i političkih planova između vojnog i političkog rukovodstva Hrvata Žepča i agresora 24.6.1993. godine počela je velika ofanziva na slobodnu teritoriju općine Maglaj pod nazivom "Kazan".

Vojno-politički cilj napada združenog agresora bio je dvojak:

- Ekstremni dijelovi HVO bi zaokruživanjem jedne teritorijalne cjeline sa isključivo hrvatskim prostorima općina Žepče, Zavidovići i Maglaj u potpunosti sproveli vojni i politički sistem Hrvatske zajednice Herceg Bosna i bili uvezani u Žepačko-bobovačku županiju;
- Srpski agresor je imao za cilj stvaranje koridora Romanija - Ozren - Teslić i vojno zauzimanje Tešnja i Maglaja.

Počeo je period devetomjesečne blokade u kojem su zabilježena najveća stradanja i vojnika i civila. Najveće stratiše civila desilo se 29.10.1993. godine kada je od agresorskih granata život izgubilo 15, a ranjeno 33 civila. Jedinu komunikaciju Maglaj ima prema slobodnim dijelovima općine Tešanj. Stanovništvo Maglaja u dvostrukom obruču preživljava bez struje, vode, hrane, lijekova. Počinje akcija "Padobran" u kojoj se hrana doprema avionima, a jedini konvoj sa hranom u Maglaj je ušao 23.10.1993. godine UNHCR (Lari Holingvort). Maglaj je u svojevrsnoj i informativnoj blokadi i jedina veza sa svijetom se odvija posredstvom radio-amatera.

U periodu koji će historija zapisati kao najteži za građane općine Maglaj u 20. vijeku, periodu totalne blokade Maglaja, ponovo će stambeni objekti, linije odbrane, šumska područja, gotovo svaka stopa slobodne teritorije, biti potencijalno požarište. Fosforne bombe sa ozrenskih brda padale su na ljude i na objekte, koji su bili zahvaćeni strašnim požarima. U nedostatku vode ili bilo kojeg drugog sredstva i opreme za gašenje, na naprimitivniji način, ali vođeni idejom da je spašavanje ljudskog života najsvjetliji čin, maglajski vatrogasci su intervenisali desetke puta poslije granatiranja stanova u soliteru, "kineskom zidu", "m-ovima", "t-ovima", privatnim kućama, zgradama Općine i Doma zdravlja, privrednim kolektivima. Zato, danas, mi sudionici tog vremena smo krivi što smo na marginu maglajske historije ostavili upravo maglajske vatrogasce.

Prvu oslobodilačku akciju će maglajski branioci izvesti 13.9. 1993. godine, a 21.1.1994. godine desiće se oslobodilačka akcija na Pazariću. Počasni naziv VITEŠKA maglajska 201. brdska brigada, zbog svog herojskog držanja, naročito u vrijeme blokade grada, dobila je 14.12.1993. godine.

U februaru 1994. godine u ruke agresora pale su i linije odbrane na Planama i počinje žestoka ofanziva na iznurene branioce i građane Maglaja, koji su danima bez hrane i municije. 18.3.1994. godine, nakon potpisivanja Vašingtonskog sporazuma, Maglaj je djejstvom Armije RBiH deblokiran i ponovo, uz kontrolu na HVO punktovima, ima vezu sa Zenicom. U augustu 1994. godine biće izvedena akcija oslobađanja sela Straište.

Maglajska 201. promijenila je naziv u 327. VITEŠKA brdska brigada 18.1.1995. godine. Tokom 1995. godine najznačajnije akcije bile su oslobađanje Vozuće i operacija "FARZ" 15.9. do kada će biti oslobođen i veći dio Ozrena (Donja i Gornja Bočinja, Bakotić, Bijela Ploča, Jablanica, Donji i Gornji Rakovac, Rajnovo Brdo, Kamenica, Brezici). Spajanje jedinica II i III korpusa ARBiH i potpisivanje Okvirnog mirovnog sporazuma za BiH (Dejtonskog sporazuma) zaustavilo je dalje oslobađanje općine Maglaj. U vrijeme izvođenja operacije "FARZ" ponovo će ozrenske šume, koje su pripale slobodnoj maglajskoj teritoriji, gorjeti. Razjareni agresor, koji je već gubio pedalj po pedalj teritorije, u namjeri da spriječi dalje napredovanje boraca izazvaće stravične požare, koje su danonoćno gasili maglajski vatrogasci, pripadnici Civilne zaštite i radne obaveze, dobrovoljci. U ovom požaru su iz gorjele najkvalitetnije maglajske šume u vlasništvu i preduzeća i privatnih lica. U borbi s vatrom, minskim poljima i pod stalnom paljbom agresora maglajski vatrogasci su odnijeli još jednu pobjedu.

Potpisivanjem Okvirnog mirovnog sporazuma za BiH prostor općine Maglaj, u odnosu na 1991. godinu (385 km^2), kontrolisali su: ARBiH 42,83% ili 164,9 km^2 (od toga je u periodu od 16. do 19.9.1995. godine 25,33% ili 96,2 km^2) i HVO 21,86% ili 84,2 km^2. Dakle, Federaciji BiH je pripalo 64,69 % ili 249,1 km^2. Vojska RS je kontrolisala 35,31 % ili 135,94 km^2.

Agresija na područje općine Maglaj, koja je u odnosu na ukupan broj stanovnika (43.388) imala sličnu nacionalnu strukturu stanovnika kao Bosna i Hercegovina (19.569 Bošnjaka ili 45.10%, 13.312 Srba ili 30,68%, 8.385 Hrvata ili 19,32%, 1.508 Jugoslovena ili 3,47% i 634 ostalih ili 1,43%), za posljedicu je imala: 21.443 (ili 49,42%) raseljenih i izbjeglih stanovnika, 499 poginulih boraca Armije RBiH, 530 ratnih vojnih invalida (Armija RBiH), 1.516 ranjenih vojnika Armije RBiH, 183 poginula civila, 583 ranjenih civila (broj ranjenih civila je znatno veći, jer svi nisu tretirani u maglajskom Domu zdravlja, nego i u bolnicama u Tešnju i Zenici, Domu zdravlja u Žepču), 55 poginule djece starosti do 18 godina, četvero djece bez oba roditelja, 7.888 uništenih stambenih jedinica (75%), procijenjene ratne štete 10.225.257.373 KM, redukciju teritorije općine...

Privreda i vanprivreda općine Maglaj u ratnom periodu pretrpjele su ogromna razaranja, takvih razmjera da se općina Maglaj "smatra rezprezentantom najrazrušenije oblasti na području Zeničko-dobojskog kantona", kako je u svom dokumentu napisala I.M.G. – (međunarodna menadžment grupa), zadužena od zemalja donatora da utvrdi stanje na općinama nakon ratnih djejstava. Direktne štete na nepokretnoj i pokretnoj imovini (građevinski objekti, tehnološko-strojna oprema, ratni rashodi), nastale kao posljedica direktnih granatiranja ili stavljanje navedenih sredstava u funkciju odbrane, su izuzetno visoke i značajne. Mada je tokom rata vršena djelimična najnužnija sanacija i zaštita objekata i opreme kako bi se spriječilo dalje propadanje, treba naglasiti da je u periodu obnove bilo neophodne trajne sanacije objekata kao osnovnog preduslova revitalizacije proizvodnje i pružanja usluga.

Indirektne štete (nemogućnost pokrića fiksnih troškova, djelovanje korozije i nemogućnost održavanja objekata i postrojenja, izgubljeno tržište, zastarjevanje i nemogućnost unapređenja tehnologije i dr.) su znatno veće od ratnih šteta.

U "Programu obnove općine Maglaj" navedene su štete nastale na privrednim i vanprivrednim subjektima direktno na području općine Maglaj u periodu 30.5.1991. do 31.12.1995.godine, ne uzimajući u obzir štete na dislociranim pogonima i objektima, gdje je bilo nemoguće izvršiti uvid, izvršiti popis i procjenu ratnih šteta.²⁾

Pregled ratnih šteta

A – Privreda:

R/b	**Subjekt**	**Direktne štete**	**Indirektne štete**	**Ukupno u DM**
1.	*Natron* d.d.	1.635.962.249	2.312.779.049	3.948.741.298
2.	*IOM* d.d.	1.921.513	12.629.316	14.550.829
3.	*Borik* d.d.	19.305.369	32.074.165	51.379.534
4.	*Autoprevoz* d.d.	4.627.051	27.263.880	31.890.931
5.	*Mapex* d.d.	76.252.197	72.975.379	149.227.576
6.	*Robopromet* d.d.	2.444.970	10.259.309	12.704.279
7.	*Gradina* d.d.	16.433.706	24.253.758	40.687.464
8.	RJ *Bosnaprevoz*	3.438.553	1.935.461	5.374.014
9.	JP Veterinarska stanica	658.107	1.648.007	2.306.114
10.	Komunalno javno preduzeće	1.879.550	32.602.890	34.482.440
11.	Privatni sektor	2.103.885	1.608.817	3.712.702
UKUPNO		**1.765.027.150**	**2.530.030.031**	**4.295.057.181**

---

²⁾ Procjenu je tokom 1996. godine izvršila općinska Komisija za popis i procjenu ratnih šteta koju je imenovao Izvršni odbor Općine Maglaj 28.9. 1993. godine, a u skladu sa Uredbom sa zakonskom snagom ("Sl. list RBiH" broj 6/92 i 24/92).

Direktne štete iznose 41%, a indirektne 59%.

Najviše štete imali su: Kombinat "Natron" d.d. Maglaj 91,9%[3], "Mapex" d.d. 3,5%, "Borik" d.d. 1,2%, "Gradina" d.d. 0,9% itd.

Pri obračunu šteta obračunata je i kamata od 8,5% godišnje.

A-A – Ostale ratne štete koje imaju karakter šteta u privredi:

R/b	Subjekt	Direktne štete	Indirektne štete	Ukupno u DM
1.	MUP SJB Maglaj	-	-	1.726.266
2.	Sakralni objekti	-	-	6.784.574
3.	Poljoprivreda	-	-	19.936.555
4.	Stambeni fond	-	-	251.453.350
5.	Komunalna infrastruktura	-	-	10.199.661
6.	Štete na ličnoj imovini prognanih	-	-	881.173.690
7.	Kulturno-historijski objekti: a) Tvrđava b) Uzeirbegov konak c) Delibegov han d) Česma "Tabhana"	-	-	2.511.399 1.238.970 538.456 726.523 7.450
UKUPNO				**1.173.785.495**

Iz tabele se može utvrditi da je najveći procenat šteta na imovini prognanih i raseljenih lica (75%), na stambenom fondu 21% i u poljoprivredi 2%

---

[3] Prilikom obračuna ratnih šteta Kombinata "Natron" uobzirene i štete na šumskom fondu u vlasništvu ovog Kombinata.

B – Ratne štete u vanprivredi:

R/b	Subjekt	Direktne štete	Indirektne štete	Ukupno u DM
1.	Obrazovanje	21.772.893	3.233.158	25.006.051
2.	Zdravstvo	8.556.118	1.298.432	9.855.550
3.	Informisanje	41.387	43.187	84.574
4.	Kultura	5.679.088	1.336.462	7.015.550
5.	Dječija i socijalna zaštita	2.527.307	13.464.021	15.991.328
6.	Vatrogastvo	1.006.264	84.620	1.090.884
7.	Privredna banka	35.734.091	448.250	36.182.341
8.	Zavod za platni promet	187.442	481.811	669.253
9.	Zavod za zapošljavanje	321.171	1.099.137	1.420.308
10.	Osiguravajući zavod	3.262.487	1.793.251	5.055.738
UKUPNO		**79.088.168**	**23.282.329**	**102.370.497**

Ukupne ratne štete na području općine Maglaj[4]:

R/b	Subjekt	Direktne štete	Indirektne štete	Ukupno u DM
1.	Privreda	1.765.027.150	2.530.030.031	4.295.057.181
2.	Vanprivreda	79.088.168	23.282.329	102.370.497
3.	Ostale ratne štete u privredi i vanprivredi	-	-	1.173.785.495
4.	Štete na izgubljenim ljudskim životima i zdravlju ljudi	neprocjenjive	2.311.944.000	2.311.944.000
5.	Ratni rashodi	-	-	30.156.200
UKUPNO				**7.913.313.373**[5]

---

[4] Elaborat je zbirni izvještaj utemeljen na pojedinačnim izvještajima i svi imaju svoju dokumentacionu bazu.

[5] Ratne štete u oblasti elektroprivrede, željeznica, poštanskog saobraćaja i šumarstva nisu uključene u Elaborat zbog nepostojanja podataka.

Prema zbiru dostavljenih procjena svih subjekata, cijena koštanja odbrambenog rata na području općine Maglaj iznosila je 30.156.200,00 DM.

Prema podacima Civilne zaštite, tokom rata bilo je ukupno šest pomjeranja stanovnika općine i to:[6]

Struktura stanovništva	**Broj evakuacija**	**Broj evakuisanih pomjerenih na:**			
		Drugo područje općine	**Teritoriju druge općine**	**Inostranstvo**	**Svega**
Djeca 0-7 godina	6	680	700	220	1.600
Djeca 8-18 godina	6	1.598	1.300	160	3.058
Žene	6	1.196	1.234	120	2.550
Muškarci	6	1.109	1.039	-	2.148
Ranjenici i invalidi	6	-	40	-	40
Svega	**6**	**4.583**	**4.313**	**500**	**9.396**

Civilna zaštita općine je pored propisanih poslova: evakuacija stanovništva, prihvat izbjeglica i povratnika, zaštita od požara, neeksplodiranih sredstava, prva medicinska pomoć, sanacija terena, zaštita životinja i bilja, otklanjanje ratnih šteta, u toku rata bila angažovana na spašavanju materijalno-tehničkih sredstava, prikupljanju hrane u akciji "Padobran", ukopu mrtvih i dr.

---

[6] Općinski štab civilne zaštite: "Pregled aktivnosti civilne zaštite u dosadašnjem toku rata (1992-1995) i Pregled aktivnosti civilne zaštite u 1995. godini (1.1.-31.12.1995. godine)", broj 05/I-80-4599/95 od 18.12.1995. godine. Ne posjedujemo podatke o pomjeranju stanovništva na područjima općine pod kontrolom VRS i HVO.

Pregled stradalih sakralnih objekata (odnosi se samo na teritoriju pod kontrolom Armije RBiH)7):

Nivo oštećenosti	Islamski objekti	Katolički objekti	Pravoslavni objekti	Jevrejski objekti	Ukupno (sve konfesije)
Porušeno	-	-	-	-	-
Teško oštećeno	1	-	1	-	2
Oštećeno	1	-	1	-	2
Devastirano i lakše oštećeno	-	1	-	-	1
Oskrnavljeno	-	-	-	-	-
Ukupno	**2**	**1**	**2**	**-**	**5**

Islamski objekti: Kuršumlija džamija (teško oštećena u periodu 1992-1994. godina) i džamija u Liješnici (oštećena 1992. godine).

Katolički objekti: župna crkva Svetog Leopolda Mandića (lakše oštećena granatiranjem grada).

Pravoslavni objekti: Hram Svete Trojice u Todorovićima (teško oštećena 1995. godine) i hram Svetog Ilije Proroka (zapaljena granatom 21.9.1992. godine) – teško oštećena.

Prema podacima Općine Maglaj, na području općine Maglaj bilo je 1.517 stambenih jedinica u društvenom vlasništvu i 10.483 privatnih stambenih jedinica. Na području općine koje je pripalo Federaciji BiH ostala su 1.449 stana i 8.783 privatna objekta. Podaci IMG (International Management Group) govore da je od ukupnog broja stambenih jedinica na području općine Maglaj (1992. godina) tokom ratnim djejstava stradalo 7.888 stambenih jedinica.

---

7) **Grbo Ismet**: "Ogledalo nasilja – stradanje sakralnih objekata u BiH 1992-1996. na prostoru koji kontrolira Armija BiH", SDA Centrala Sarajevo, Centar za analitiku, dokumentaciju i komuniciranje sa javnošću, Sarajevo, 1997. godina, str. 92.

Nadležna općinska služba je tokom 1997. godine izvršila procjenu oštećenja 8.783 privatne kuće (zaključno sa decembrom 1995. godine) i utvrdila da je:

1. totalno uništenih kuća – 2.634, od čega 1.012 kuća u vlasništvu Bošnjaka i 1.622 kuće u vlasništvu Srba i Hrvata	
2. kuća oštećenih od 60 do 100%	1.687
3. kuća oštećenih od 40 do 60%	2.153
4. kuća oštećenih od 15 do 40%	1.056
5. kuća oštećenih do 15%	875
6. neoštećenih kuća	378

Najveći broj stanova oštećen je do 60%, izgorio, i samo 132 stana bila su korištena 1995. godine.[8]

Kategorija oštećenosti kuća i stanova zaključno sa 31.5.1997. godine[9]:

	I kategorija	**II kategorija**	**III kategorija**	**IV kategorija**
Kuće	1.133	781	673	638
Stanovi	1.039	324	113	41
Ukupno	**2.172**	**1.105**	**786**	**679**

Zašto smo prikazali sve ove štete? Da bismo uvidjeli sa kojom jačinom agresije smo se susreli; da bi pokazali koliko je stradao Maglaj i da bismo još jasnije naglasili da bi ove štete bilo daleko veće da nije bilo maglajskih vatrogasaca. Jer njihov doprinos ovom gradu, već stoljeće, gotovo da niko i ne pominje, a kamoli da ga spominje sa pijetetom. Jedan od maglajskih "Natronovih" vatrogasaca nedavno reče da su imali tokom rata 60 intervencija (šumski požari, požari na stambenim i društvenim objektima, pa čak i požari na linijama odbrane).

---

[8] "Maglajski povratak", Maglaj, maj 1998. godine, str. 49-50

[9] Informacija o raseljenim licima i izbjeglicama koju je Vlada Kantona razmatrala i usvojila na 17. sjednici 19.6.1997. godine (04-2-545-57/97 od 23.6.1997. godine)

Zato je i ovo mali doprinos da sve ne pokrije zaborav. Ispričana priča o teškom vremenu za vatrogasce, uokvirena pregledom događaja i činjenica, strašne statistike i vjere da će napokon dobiti u historiji mjesto koje im pripada, a koje u posljednje vrijeme zauzimaju oni koji su bili daleko od maglajskog pakla 1992. godine.

SVJEDOCI HISTORIJE MAGLAJSKOG VATROGASTVA

Mulo Mulahasanović

GASILI POŽARE BEZ ŠLJEMOVA I UNIFORMI

MINE SITUATION
SCALE: 1 : 400,000

Mulo Mulahasanović

Prije 78 godina u Maglaju je rođen **Mulo Mulahasanović**, sasvim sigurno već i vremešnim njegovim sugrađanima poznat kao **Berbo**. Ali, **Mulina** vječna ljubav bila je i ostala vatrogastvo. Rado je kao mali dječak sa svega šest godina života, dakle daleke 1936. godine, u starom dijelu svoga grada s vremena na vrijeme promatrao vježbe ondašnjih vatrogasaca. Privačili su ga tada ovi ljudi koji su, inače poticali iz maglajskih mahala, a uglavnom su radili u svojim ili tuđim mesarama, brijačnicama, šnajderajima i drugim zanatskim radnjama. Čudio se pomalo mali **Mulo** kako njegovi sugrađani dobrovoljno priskaču u pomoć Vatrogasnoj jedinici kako bi ugasili veće ili manje požare. A bogami, tih godina oni su se dešavali vrlo često, jer u prvoj polovini prošloga vijeka kuće u Maglaju bile su, uglavnom, građene od drveta ili su krovovi bili sačinjeni od drvene konstrukcije. A čaršija, kao i svaka druga u ovoj našoj Bosni, imala je svoj ritam življenja, pa su se usljed svakodnevnog teškog rada po kućama i u zanatskim radnjama događale povremene nesmotrenosti koje su prouzrokovale i brzo razvijanje vatrene stihije u svako doba dana i noći. A u tom slučaju ljudi iz mahala podizali se na noge, svako je priticao u pomoć unesrećenom da se vatra ugasi ili da se dalje ne širi.

Sve je to, naravno, promatrao mali **Mulo Mulahasanović**, te je i sâm veoma uživao promatrajući vježbe maglajskih vatrogasaca. Živo se sjeća tih slika. Sada, sa ove distance, i u 2008. godini nam sa zadovoljstvom i posebnim zanosom kazuje:

"Da, naravno, još su mi žive slike vježbi, ali i gašenja požara naših vatrogasaca četrdesetih godina prošlog vijeka. Ljudi su se jednostavno okupljali u odjeći koja je bila njima dostupna i prikladna, neuniformisani, ali željni znanja u protivpožarnoj zaštiti i odlučni da budu što kompaktniji i uvježbaniji kako bi na vrijeme reagirali i što prije gasili nastale požare, koji su se pojavljivali na kućama, dućanima, štalama, ali, bogami, i u šumskim predjelima, posebno kada nastanu ljetne jare i kada se živa na termometru dostigne 40 podioka.

Samo onda nije bilo tehničkih mogućnosti kao što danas postoje. Uglavnom, radilo se o veoma primitivnoj opremi koja se često dovozila na mjesto gdje se pojavi požar konjskim ili volovskim kolima. Cijevi iz kojih se vodom gasio požar bile su primitivne. Naravno, dobrovoljni vatrogasci donosili su sobom kante za vodu i druga priručna sredstva kako bi gasili požar. Na svu sreću mojih sugrađana, ali i dobrovoljnih vatrogasaca, kada bi se u Čaršiji pojavila vatrena stihija, rijeka Bosna je bila u blizini, te je vode bilo dovoljno. Ali, kako je vrijeme više odmicalo, a ja rastao, moja zapažanja bila su još upečatljivija. Tako, recimo, tokom Drugog svjetskog rata njemačka vlast uspostavljena je i u Maglaju. A sa mnogim promjenama u to vrijeme došlo je i do povoljnijih uvjeta u kojima su djelovali pripadnici Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Maglaju. Tada sam prvi put vidio opasače prilagođene za brzu intervenciju, ali i šljemove na glavi. Bilo je to veliko iznenađenje za sve nas mladiće, ali i građane koji su za vrijeme ratnih zbivanja boravili na ovim prostorima", kazuje još uvijek veoma zdrav i živahan **Mulo Mulahasanović**, rođen sredinom marta 1930. godine, koji i sada svojom živopisnom pričom iz davno prohujalih vremena veoma lahko pronalazi svoje sugovornike, posebno u prostorijama Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Maglaju.

S neskrivenim zadovoljstvom slušaju ga mladi vatrogasci, koji su se već bezbroj puta dokazali u uspješnom gašenju vatrene stihije, te nesebičnoj pomoći ljudima koje je zadesila elementarna nepogoda.

Jer, ovaj maglajski svjedok prošlih vremena prisjeća se i ovih detalja:

"Dakle, od 1936. godine kroz Dobrovoljno vatrogasno društvo ljudi su dolazili i prolazili. Umirali i rađali se, ali, eto, treba da se i ovom prilikom prisjete ne samo skorih nego i davnih vremena razvoja i bitisanja maglajskih vatrogasaca. Kroz ta burna vremena, od kojih je ova godina jubilarna i nesvakidašnja, gdje se prve akcije naših vatrogasaca, prema pisanim tragovima, spominju prije ravno 100 godina, zanimljivo je i kako su nekada vatrogasci alarmirani da se negdje vatrena stihija počela širiti. Naravno, nije tada bilo vatrogasnih domova, oni će se početi graditi mnogo godina kasnije, a da o sirenama za uzbunu i ne govorimo. Pa kako su se vatrogasci okupljali i započinjali svoje intervencije? Sasvim jednostavno. Kroz maglajske mahale nakon izbijanja požara iznenađujuće velikom brzinom pojavio se telal sa povećim dobošem, koji je pozivao vatrogasce na okupljanje, a građane da priteknu u pomoć kako bi se domaćinu pomoglo da sačuva kuću i požar lokalizira. Takvih primjera je bilo dosta i ja ih se i danas veoma dobro sjećam, kao i sa dužnim poštovanjem ljudi kojih, nažalost, nema među nama."

Ipak, i tada su se događale velike nesreće za pojedine porodice. Istina, nisu se tako često događali požari, jer su čaršije bile male, ljudi živjeli skromno i oprezno, te su i sami, svjesno ili ne, radili sve kako bi štitili svoje kuće i ostala svoja imanja.

Mulo Mulahasanović se prisjeća da je negdje 1939. godine gorjela kuća domaćina **Bundića**, čijeg se imena ne sjeća, iznenada se zapalila i još brže izgorjela. Narod je izašao sa svojim suđem, maglajski vatrogasci, također, ali sve je bilo uzalud. Vatrena stihija se razbuktala do te mjere na ovoj kući da su sve intervencije bile uzaludne. Bila je to velika nesreća za porodicu Bundić, jer je u njoj živjelo dvanaestoro čeljadi. Nažalost, i to se događalo.

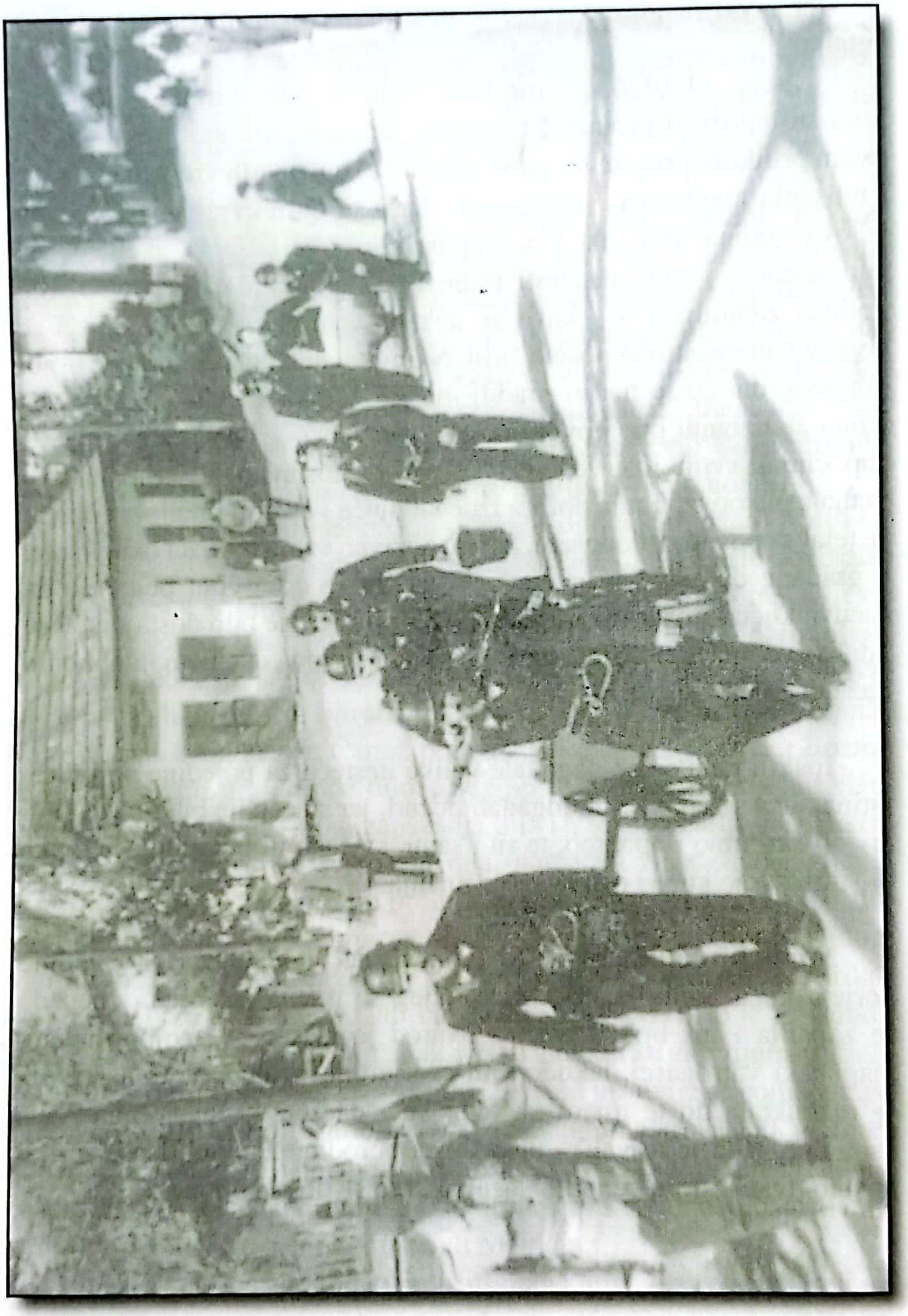

Maglajski vatrogasci vraćaju se sa intervencije ranih pedesetih godina prošloga vijeka

Fikret Herceg

SANIRALI POŽARE USLJED RATNIH SABOTAŽA

U dragom i nezaboravnom sjećanju građanima i vatrogascima Maglaja ostao je još jedan sugrađanin – **Fikret Herceg**. Potiče, kako on sa današnje vremenske distance voli kazati, iz vatrogasne porodice.

Sjeća se vremena prije pet do šest decenija kada je u maglajskom kraju bitisala mala dobrovoljna vatrogasna jedinica, koja je sa veoma skromnom, gotovo primitivnom opremom štitila građane od vatrene i vodene stihije. **Fikret** kazuje da mu je brat **Ekrem** bio vatrogasac, prvu vatrogasnu abecedu učio je od svog oca **Salima**, koji je, također, bio član Dobrovoljne vatrogasne jedinice u Maglaju. Sjeća se ovaj vremešni Maglalija mnogih detalja i vremena koja su odavno prošla, a poneka i zaboravljena.

A svoja kazivanja višedecenijski vatrogasac iz Maglaja počinje ovako:

"Moja sjećanja dosežu davno, prije više od šest decenija, kada sam kao veoma mlad uočio prva okupljanja maglajskih vatrogasaca na obližnjem Omerdinom polju. Bila je to grupa koju je predvodio **Kadija Krupić** koja je započela vježbe na kojima su se tadašnji vatrogasci, između ostalog, obučavali kako da reagiraju kada čuju trubu koja označava izbijanje požara u našem gradu i njegovoj okolini. Mislim da nije potrebno posebno naglašavati da tada nije bilo niti pomena o šljemovima, vatrogasnim odijelima i drugoj pratećoj opremi koju sada imaju vatrogasci u Profesionalnoj vatrogasnoj jedinici. Međutim, tadašnje građanstvo bilo je zadovoljno, jer im je bila poznata činjenica da u njihovoj sredini postoje vatrogasci, koji će im ipak priteći u pomoć kada izbije požar. I u tom predratnom periodu to je funkcioniralo prilično sinhronizovano, jer je u tadašnjoj Dobrovoljnoj vatrogasnoj jedinici bio učlanjen veliki broj građana iz svih struktura, a ponajviše tadašnjih zanatlija. Ubrzo sam im se i sam pridružio.

U maglajski kraj ubrzo pristigla su i ratna događanja, nesigurna vremena sa mnogo sabotaža koje su vršene na mnogim maglajskim objektima. Ali, što je posebno važno, i u tim kriznim vremenima maglajski vatrogasci bili su na okupu. U svježem sjećanju ostali su mi mnogi događaji kada smo intervenirali i u veoma složenim situacijama, ponekad izlažući opsanosti i svoje živote spašavajući kuće i objekte nakon nastalih požara. A gasiti vatru bilo je veoma teško, jer smo uz pomoć građana i dobronamjernih ljudi, uglavnom, vatru gasili običnim kofama koje smo punili na obližnjim česmama ili na rijeci Bosni. Obavještavani smo za okupljanje na taj način što je jedan od vatrogasaca pozivao ostale članove specifičnim zvukom trube sa mosta na rijeci Bosni. Uvijek smo se odazivali na vrijeme u svako doba dana i noći i veoma diciplinirano izvršavali svoj zadatke. Tih vremena, dakle, veoma dobro se sjećam, ali i ponosan sam što sam ih doživio i preživio", kazuje nam **Fikret Herceg**, a nastavlja sa svojim svjedočenjem o nekadašnjim aktivnostima maglajskih vatrogasaca čiji je i sam bio veoma aktivan sudionik:

"Kraj Drugog svjetskog rata smo dočekali sa velikim zanosom i željom da obnavljamo porušeno, ali i da stvaramo bolje uslove za život u tadašnjoj Jugoslaviji. Na sve strane orila se pjesma na dobrovoljnim radnim akcijama, stvarani su i popravljani putevi, izgrađivani objekti, riječju, obnavljana je cjelokupna infrastruktura. Ali, svoje mjesto pod maglajskim nebom našli su i članovi Dobrovoljnog vatrogasnog društva. Sjećam se **Avde Arifovića**, koji je bio i komandir naše jedinice, a koji je poslije izvjesnog vremena odselio u Zavidoviće. Sjećam se i veoma zaslužnih aktivista među našim vatrogascima čija aktivnost doseže za vrijeme *stare* Jugoslavije, koji su veoma revnosno izvršavali sve svoje zadatke i učestvovali disciplinirano na vatrogasnim vježbama, ali i prilikom mnogobrojnih intervencija. To su **Šefik Smajić**, **Mustafa Rašidović**, **Suljo Mujezinović**, koji je dugo vremena bio i komandir vatrogasne čete, i mnogih drugih koji su na bilo koji način pomogli i učestvovali u razvoju maglajskog vatrogastva."

Nesumnjivo, ističe **Fikret Herceg**, da se nakon posljednje agresije na maglajski kraj uradilo mnogo na razvoju Profesionalne vatrogasne jedinice u Maglaju. Drago mu je što je obnovljen i u potpunosti zaživio rad Dobrovoljnog vatrogasnog društva. Sve to ukazuje da su građani i njihova imovina veoma dobro zaštićeni, te se nada da će tako ostati i u budućim vremenima.

Alija Smajlagić

VRIJEME PROCVATA MAGLAJSKOG VATROGASTVA

Alija Smajlagić

Punih pedeset šest godina je proteklo od kada je ugledni Maglajlija **Alija Smajlagić** zakoračio u svijet vatrogastva. Već nakon prvih završenih kurseva kao mladić – dobrovoljni vatrogasac, kako ovaj sada vremešni čovjek kaže, imao je i svoja prva vatrena krštenja. Te godine, naime, kao nikada do tada ljeto je obilovalo svakodnevnom jarom, te su šumski požari nicali kao pečurke poslije kiše.

Maglajski vatrogasci disciplinirano su reagirali odlazeći na mjesta gdje se vatrena stihija širila u neprohodnim predjelima Sikole i drugih ozrenskih predjela. Nakon požrtvovanog rada, uglavnom zajedno sa mještanima, i poslije nekoliko dana neprestanog gašenja vatre umorni, ali odista zadovoljni učinjenim, vraćali se kućama i svojim svakodnevnim obavezama. A tih poratnih godina **Alija Smajlagić** tvrdi da je obaveza bilo na pretek i da je svega bilo izuzev dovoljno vremena. Jer nije vatrogastvo ovom tada prosvjetnom radniku bila jedina ljubav. Jeste draga, ali njega kao mladića privlačio je nogomet, jer je veoma uspješno više sezona igrao za tada gradski klub koji se nazivao *Zvijezda*. Nakon napornih treninga junak naše vatrogasne priče odlazio je na mjesto gdje daske život znače. Aktivno je učestvovao i kao glumac u tadašnjem maglajskom pozorišnom ansamblu. Ali, da se vratimo njegovim aktivnostima kao dobrovoljnom vatrogascu:

"Dobrovoljnoj vatrogasnoj četi priključio sam se kao mladić, jer sam osjećao svoju obavezu da mogu dosta pomoći, da imam snage, volje i energije da se priključim svojim sugrađanima koji su u ono postratno vrijeme odlučili da bdiju nad svojim gradom, da dežuraju, da interveniraju ukoliko su ljudi i njihovi objekti bili ugroženi. A dani i godine su neumitno proticali, ljudi su, svako na svoj način, u ono vrijeme pokušali da daju svoj puni doprinos u razvoju ne samo našeg grada nego i društva u cjelini. Kada sve to promatram iz sadašnjeg rakursa, sasvim sigurno zaključujem da je to vrijeme bilo vrijeme procvata maglajskog kraja, naravno samim time i ondašnjeg Dobrovoljnog vatrogasnog društva.

Prvi predsjednik Društva bio mi je jedan izvaredan čovjek, koji je znao motivirati vatrogasce i na njih djelovati pozitivnom energijom – **Sulejman Mujezinović**. Dobro su napredovali naši vatrogasci za vrijeme njegovog vakta. Stvarani su povoljni uslovi za djelovanje, polako se počela obezbjeđivati potrebna oprema, na vježbama je bilo vrlo malo izostanaka, a, bogami, i na intervencije se nije kasnilo. **Sulejman Mujezinović** je ličnost koja se nikako kada je u pitanju maglajsko dobrovoljno vatrogastvo ne smije zaboraviti. Kada već govorim o našem zlatnom jubileju ne mogu a da ne pomenem još jednog izvanrednog čovjeka, koji je obilježio svoje vrijeme provedeno u Društvu. To je disciplinirani komandir Vatrogasne jedinice u Maglaju **Šerif Zupčević**. Njemu pripadaju velike zasluge što smo napredovali krupnim koracima i što smo preventivno djelovali, pa, prema tome, u znatnoj mjeri i uticali da požari ne izbijaju tako često.

Dakle, moja sjećanja koja otpočinju polovinom prošlog stoljeća i kada sada razmišljam o sastavu naših vatrogasaca mogu vam reći da smo se privatno divno družili organizirajući razne sjedeljke, veselja ili, pak, piknike. Bili su to čestiti mladi majstori svih zanimanja, radnici, činovnici, koji su imali isti cilj da se što bolje obuče i da veoma stručno obavljaju gašenja požara. Naravno da u moje vrijeme dugo godina nije bilo vatrogasnog doma kao što sada imaju ove mlađe generacije, te nas je u jednom dijelu stare Čaršije ili na mostu pozivao trubač sa specifičnim zvukom trube. Disciplinirano smo se odazivali ovim pozivima i na to su nam u ono vrijeme građani bili veoma zahvalni.

Mehmed Mulalić

Ali, kako je vrijeme više odmicalo u postratnom periodu, dakle nakon završetka Drugog svjetskog rata, sve više smo poticali ideju da konačno uz pomoć općinske administracije započnemo graditi vatrogasni dom u Maglaju. Odmah da kažem da smo imali značajnu podršku. Uređeni su i odobreni potrebni papiri za njegovu gradnju, te smo, eto, tako i otpočeli graditi još uvijek aktuelni objekat Vatrogasnog doma.

Mnogobrojna priznanja u ime maglajskih vatrogasaca primio je Alija Smajlagić

Naravno, bilo je tu mnoštvo organiziranih zajedničkih radnih akcija, posebno vatrogasaca, koji su mu prvo izgradili temelje, onda je njegova gradnja nastavljena i za nekoliko godina u potpunosti završena. Sjećam se zaslužnih ljudi u tom vremenu koji su mnogo doprinijeli da Maglaj dobije Vatrogasni dom. Tu, prije svega, mislim na **Omera Ahmetbegovića**, **Osmana Ruvića**, **Džemila Mulića**, koji je u to vrijeme obnašao dužnost komandira vatrogasne jedinice, te **Mehmeda Mulalića**, **Ferida Pašića**, **Nedžada Mujkanovića** i mnogih drugih dragih ljudi kojih, nažalost, odavno nema među nama, ali, eto, i poslije ostaju njihova djela."

ДОБРОВОЉНО
ВАТРОГАСНО ДРУШТВО
МАГЛАЈ

Alija Smajlagić u društvu sa komandirom Dobrovoljne vatrogasne jedinice Maglaj Džemilom Mulićem i dvojicom vatrogasaca

Živo se prisjeća tog vremena **Alija Smajlagić**, ali dosta skromno govori i o periodu kada je i sam bio predsjednik Dobrovoljnog društva u Maglaju. Na čelu maglajskih vatrogasaca, naime, bio je od 1975. do 1985. godine. Dakle, **Alija** je samo nastavio kontinuiranu aktivnost jer su njegovi prethodnici i te kako utrli put ovoj dobrovoljnoj vatrogasnoj organizaciji.

"Bila su to vremena kada smo uspostavili veoma dobru suradnju sa ostalim vatrogasnim organizacijama iz Tešnja, Zavidovića, Doboja i drugih okolnih mjesta. Moje predsjednikovanje ostaće mi upečatljivo i po tome što smo našu kompletnu jedinicu digli i poslali u pomoć našim kolegama u Tešnju, jer se iznenada dogodio veliki požar u Tvornici namještaja "Ukus". Mislim da je to bila 1973. godina. Naša pomoć, kako su tada tvrdili tešanjski vatrogasci, bila je dragocjena, jer smo vatrenu stihiju ukrotili u rekordnom roku, mada je ona prijetila da se proširi i na ostale fabrike u privrednom bazenu u Tešnju. Naravno, sem ovoga vida suradnje mi smo se znali zajednički lijepo družiti i veseliti. Okupljali smo sa na obližnjem Ozrenu, razmjenjivali posjete, ali smo i vrlo često odlazili na teferiče na vlašićki Babanovac.

E, ali moram da kažem da i pored svih aktivnosti koje smo vodili unutar Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Maglaju, hronično je nedostajalo materijalnih sredstava za, recimo, obnavljanje opreme ili, pak, nabavljanje nove. Dovijali smo se na sve načine kako to da na najbolji mogući način razriješimo. Ali, kada je u *ex* Jugoslaviji došlo do formiranja Samoupravnih interesnih zajednica 1978. godine bio je to naš procvat u svakom pogledu. SIZ nam je donosio dosta novca, pa smo u Maglaju u velikoj mjeri unaprijedili rad i Profesionalne vatrogasne jedinice, ali i Dobrovoljnog vatrogasnog društva. U to vrijeme, između ostalog, obnovili smo muzičke instrumente, nabavili elegantna odijela članovima Limene glazbe i mnogo toga drugog."

Alija Smajlagić (u sredini) sa komandirom Vatrogasne jedinice "Natron" Mehmedom Mulalićem i komandirom DVD Maglaj Džemilom Mulićem

Salko Karabegović

PROŠLO JE, NA SREĆU, VRIJEME ŠTAKAČA I KANTI ZA VODU

U Domu Dobrovoljnog vatrogasnog društva Maglaj i dalje gotovo svakodnevno svraća u jutarnjim satima **Salko Karabegović**. Uvijek je raspoložen za *eglen* o razvoju vatrogastva u ovom kraju. A mora se priznati da iz ovog penzionisanog vatrogasca "Natrona" sjećanja naviru kao bistri žubor vode i stapaju se u pedesetogodišnjicu njegova iskustva, što, mora se priznati, nije mali vremenski period. Dakle, u ovoj godini kada Dobrovoljno vatrogasno društvo Maglaj obilježava rijedak jubilej – 100 godina svog postojanja ovaj vremešni vatrogasac očito je svjedok svih događanja ravno pola stoljeća.

Salko Karabegović na jednoj od vatrogasnih vježbi šezdesetih godina

Počeo je kao vrlo mlad čovjek zanimati se za aktivnosti maglajskih vatrogasaca. Zanimali su ga ovi vješti, hrabri i prije svega odvažni ljudi, koji nisu u mnogobrojnim intervencijama štedjeli sebe da bi pomogli drugima. Postao je član Dobrovoljnog vatrogasnog društva 10. januara 1957. godine. Kao pripadnik mlađih vatrogasnih selekcija dolazio je svakodnevno kako bi naučio prve vatrogasne korake, ali i učio od starijih, koji su nesebično ukazivali kako se postaje vatrogasac, ali, što je još važnije, čovjek.

"U to vrijeme kada sam započeo svoju dugogodišnju vatrogasnu karijeru učestvovao sam u mnogobrojnim radnim akcijama na izgradnji sadašnje zgrade Vatrogasnog doma u Maglaju. Kod svih nas postojao je mladalački zanos kako bi stvorili nešto da time obezbijedimo bolje uslove za svakodnevni rad, vježbe, ali i intervencije kada to bude potrebno. Radovi su napredovali, te su se ubrzo nazirale i konture sadašnjeg izgleda Vatrogasnog doma. Svi smo bili neobično sretni zbog toga. U to vrijeme, uglavnom, građevinski radovi izvodili su se ručno, te su oni napredovali ponekad sporo, ali su, ipak, napredovali. Napokon, sva naša raspoloživa oprema našla je svoje mjesto u tada novom objektu Vatrogasnog doma, koji je završen tri godine nakon početka njegove izgradnje.

Tim su se u velikoj mjeri poboljšali uslovi za svakodnevne aktivnosti koje smo provodili. A njih, vjerujte, nije bilo malo. Iz ovog u ono vrijeme za naše pojmove grandioznog objekta djelovali smo vrlo brzo i efikasno, te na opće zadovoljstvo naših sugrađana", tvrdi **Salko Karabegović**, ali i nastavlja kazivati svoja sjećanja o ativnostima maglajskih vatrogasaca u ovoj jubilarnoj godini:

"Sasvim je sigurno da ponekad ljudi imaju pogrešnu predstavu o djelovanju vatrogasaca, odnosno Dobrovoljnog vatrogasnog društva u lokalnoj sredini kao što je Maglaj. Naime, svaki pomen vatrogasca redovno asocira da je njegova prva i osnovna zadaća da djeluje preventivno, ali i da kod izbijanja požara što prije treba da ga ugasi. Međutim, brojni su primjeri u našem kraju kroz moje pedestogodišnje iskustvo da su naši vatrogasci djelovali i u drugim situacijama.

Kroz burna prošla vremena u maglajskom kraju su se dešavale elementarne nepogode koje su ugrožavale objekte i ljudske živote. I u svim tim nepogodama, naravno, pored ljudi iz Civilne zaštite, Policije, zdravstvenih radnika, borili smo se koliko je to bilo moguće da pomognemo onima koji su preživljavali sve to i čiji su životi bili ugroženi. Moram priznati da smo u mnogim gotovo nadčovječanskim naporima ipak na kraju ispali pobjednici.

Sada već vremešne Maglajlije sasvim sigurno dobro se sjećaju stravičnog sudara vozova u dobojskom naselju Ševarlije. Da nesreća bude veća, u željezničkim vagonima uglavnom su se nalazile, između ostalog, plinske boce koje su ugrožavale ne samo ovo naselje nego i cijeli grad Doboj. Mještani Ševarlija, koliko je situacija bila ozbiljna, morali su biti evakuirani na sigurnije mjesto. Među mnogobrojnim ekipama koje su brzo intervenirale bili su i predstavnici maglajskih vatrogasaca, ali i kolege iz *Natrona*. Na svu sreću, uspjeli smo eliminirati opasnost, te su ljudi spašeni, ali i objekti u blizini Ševarlija.

Uvijek u uniformi: Salko Karabegović

Svakako ne mogu a da ne pomenem ovom prilikom i mnoga naša učestvovanja na spašavanju ljudi i imovine prilikom izlijevanja rijeke Bosne kada su uz njene obale mnoga naselja bila poplavljena. Te intervencije pamtim od 1965. godine. E, ali ne treba zaboraviti ni mnoga druga, za nas vatrogasce vrlo interesantna, vremena i događanja. Podsjećam da se nekad sav život Maglaja odvijao na desnoj obali rijeke Bosne, u staroj jezgri grada. Na njenoj drugoj obali nezaustavljivo brzo počeo se razvijati moderan i urbaniziran grad. Ali, ja podsjećam, dok sam još bio omladinac i aktivan mladi dobrovoljni vatrogasac, da su u to vrijeme još uvijek u nama dragom starom dijelu Maglaja bile smještene trošne kuće, jedna do druge, da su bile građene od šepera i sa mnogo drveta. Tu su bile i zgusnute radnje nadaleko čuvenih maglajskih zanatlija, u kojima su svakodnevno radili kovači, pekari i drugi majstori, koji su već od ranih jutarnjih sati palili vatre koje su uglavnom kontrolirali prilikom rada. Ali, i sam pogled na stari Maglaj, gdje su, kažem, kuće bile zgusnute, u stvari, narodski rečeno, krov na krovu, posebno tokom ljetnih užarenih dana postojala je uvijek mogućnost da dođe do manjih požara, koji su prijetili da se sve maglajske mahale pretvore u buktinju. Toga su i te kako bili svjesni stare Maglajlije koji su u jakom i dobro opremljenom Dobrovoljnom vatrogasnom društvu vidjeli svoju svjetliju budućnost, ali i sigurnost da do požara neće dolaziti i da radnje, kuće, imanja, a posebno ljudi, neće biti ugroženi. I tako je nastalo Dobrovoljno vatrogasno društvo 1908. godine, a ta tradicija, eto, traje sve do današnjih dana. Bilo je teških trenutaka, prijetili su požari, elementarne nepogode, poplave veće i manje, ali je i naše Društvo stasavalo, opremalo se i uz angažman mnogih ljudi na pravi način djelovalo. U mojim prvim vatrogasnim danima zatekao sam, u vatrogasnom žargonu rečeno, štakače i kante u kojima smo donosili vodu za gašenje požara. Na veliko zadovoljstvo tadašnjih naših članova, 1962. godine u naš grad stigla je pumpa klipnjača koju smo koristili za gašenje požara. Za one neupućene – ona je imala kapacitet 800 litara u minuti. Za to vrijeme bilo je to epohalno otkriće, ne samo za maglajske nego i za vatrogasce u drugim sredinama. Od tada, čini mi se, sve je krenulo nabolje, od boljeg razumijevanja aktuelne općinske vlasti koja je podržavala mnoge naše akcije, od opremanja Dobrovoljnog vatrogasnog društva u potpunosti do stvaranja uslova za formiranje Profesionalne vatrogasne jedinice koje će poslije uslijediti.”

Salko Karabegović nije znao za odmor, disciplinirano je izvršavao sve zadatke na mnogobrojnim vatrogasnim vježbama

U trenucima predaha sedamdesetih godina:
Salko Karabegović prvi s lijeva

U razvoju maglajskog vatrogastva ne može se i ne smije zaboraviti veliku i nesebičnu pomoć koju je godinama pružao menadžment velikog i najvećeg maglajskog kolektiva "Natron". Ona se ogledala u svim segmentima, prije svega od materijalnog obezbjeđenja, sufinansiranja nabavke opreme i repromaterijala do pomoći u ljudstvu prilikom mnogobrojnih intervencija. Te činjenice i te kako su svjesni dobrovoljni vatrogasci, koji su godinama, pa i decenijama, veoma dobro surađivali kontinuirano nastupajući ne samo u raznim intervencijama prilikom požara nego i u zajedničkim pokaznim vježbama. **Salko Karabegović** kao dugogodišnji "Natronov" vatrogasac, a duže vrijeme i rukovodilac, o tome zorno svjedoči:

"Moram odmah da napomenem da je dugi niz godina, obzirom na specifičnosti proizvodnje u našoj fabrici, u svakom trenutku, dakle u jednoj smjeni, djelovalo 27 dobro obučenih ljudi za intervenciju u slučaju izbijanja eventualnog požara u mnogobrojnim pogonima. Mi smo, naravno, djelovali preventivno u svakom trenutku i danonoćno obilazeći ona mjesta u kojima su eventualno mogli izbiti manji ili veći požari. To je veoma dobro funkcioniralo.

U slobodno vrijeme za sve profesionalne vatrogasce organizirana su mnogobrojna predavanja koristeći uvijek najnoviju literaturu koja se koristila u vatrogastvu. Bili smo dobro obučeni pa, čini mi se, zbog toga, uz krajnju opreznost i egzaktnu diciplinu, većih požara i materijalnih šteta u moje vrijeme nije bilo. Zahvaljujući tome, biti smo spremni na svaku intervenciju izlažući opasnosti i svoje živote tokom agresije na našu zemlju, a time i na naš Maglaj.

Naravno, dugo godina prije rata naša Profesionalna jedinica koja je djelovala u okviru Tvornice “Natron”, što je vrijeme više odmicalo, bila je opremljenija savremenom opremom koju smo koristili i u prevenciji. Djelovali smo, naime, kombiniranim specijalnim vozilom koje je u svom sastavu posjedovalo plin, pjenu i vodu. Bilo je u svakom trenutku spremno i ispravno za intervenciju, a, što je još važnije, njegova cisterna imala je kapacitet 1.800 litara. Ovo vozilo i druga oprema ulijevala je povjerenje u zaštiti proizvodnih pogona “Natrona”, ne samo kod nas vatrogasaca nego i svih zaposlenih, što je bilo veoma važno. Svakako, ovo vozilo bilo je u funciji i intervenirali smo i u eventualnim požarima koji su nastajali na cijelom maglajskom području, pa i šire”, kazuje **Salko Karabegović**, te na kraju dodaje da se još uvijek sjeća nezaboravnih druženja koja su raznim prigodama organizirali maglajski vatrogasci, te mnogobrojnih “sijela” sa susjedima i kolegama iz Doboja, Zavidovića, Tešnja, Jelaha, Gračanice i mnogih drugih brojnih bh. gradova.

Ne zaboravlja **Salko** ni svojih prijatelja i vatrogasaca s kojima se godinama družio, učestvovao u raznim vatrogasnim vježbama, cijeneći njihov izuzetan doprinos u razvoju ove službe, kako u Dobrovoljnom vatrogasnom društvu tako i u Profesionalnoj vatrogasnoj jedinici. Svi su oni na neki način pečatirali svoje vrijeme i unijeli dio sebe u rezultatima koje su godinama postizali. Sjeća se, naime, njihovog doprinosa u podizanju kvalitete u preventivi, okupljanju ljudi u ovo društvo, podspješivanju i edukaciji mladih da dolaze u prostorije Vatrogasnog društva i mnogo toga drugog.

Sa neizmjernom zahvalnošću neumorni **Salko Karabegović**, dakle, misli na **Sabita Osmanagića, Mehmedaliju Ibrahimefendića, Sulju Mujezinovića, Mustafu Krzića, Adema Ibranovića, Ibrana Hrnčića** koji je, kaže, svirao trubu kojom je “podizao” maglajske vatrogasce kada nije bilo struje u ovom gradu, **Žigu Kajzera, Šerifa Zupčevića, Džemaila Hajrulahovića, Aleksu Jovanovića, Josipa Simića** i već legendarnog vatrogasca i neumornog **Aliju Smajlagića**.

Ferid Pašić

BRANEĆI SE OD VODENE STIHIJE LJUDI SU BORAVILI NA KROVOVIMA KUĆA

Sa sjetom, ali i neskrivenim ponosom, sjeća se i svojih prvih dobrovoljnih vatrogasnih vježbi u Maglaju **Ferid Pašić**. Protekle su četiri decenije njegovog punog angažmana u svim akcijama koje su vođene u okviru redovnih i vanrednih aktivnosti Dobrovoljnog vatrogasnog društva Maglaj. Konkretnije, u začuđujući svijet vatrogastva, koji omogućuje prije svega humanizam i osjećaj da si nekom potreban u nevolji i onda kada je najteže, zakoračio je **Ferid Pašić** 20. aprila 1968. godine. Od tada pa sve do današnjih dana neprestano je ovaj poznati i priznati maglajski vatrogasac bdio nad sigurnošću svojih sugrađana, a nebrojeno puta učestvovao i mnogo od toga više u opasnim akcijama na raznim intervencijama kada se iznenadna požar pojavljivao i zaprijetio njegovim sugrađanima. Suprotstavljao se vodenoj stihiji koju ponekad osnaži uvijek neprediva rijeka Bosna, pa do

Ferid Pašić, prvi s lijeva, pred takmičenje vatrogasnih omladinaca 1970. godine u Bosanskom Šamcu

inih drugih složenih akcija maglajskih vatrogasaca koje su se vodile tokom posljednje četiri decenije.

Dakle, čim je stupio u redove Dobrovoljne vatrogasne jedinice u Maglaju i u to vrijeme po starom dobrom običaju nakon dobrodošlice koju su mu priredili stariji i iskusniji članovi uslijedila je obuka i polaganje stručnog ispita, koji će mu kasnije veoma dobro doći i pomoći da uspješno izvršava sve zadatke u prevenciji, ali i mnogobrojnim intervencijama. Njih je, naravno, bilo mnogo...

Ferid Pašić predaje raport višem vatrogasnom oficiru 25. oktobra 1980. godine

"Bio sam željan znanja i pored ispita čitao sam mnogo stručnu literaturu, koja mi je svakim danom otvarala i širila vidike u djelokrugu vatrogastva. Moram da priznam da su vatrogasne kurseve vodili veoma obrazovani i stručni ljudi koji su tražili doista svestrano znanje u tehničkom pogledu. U to vrijeme počela je u Maglaj pristizati i nova i suvremena oprema koja je, opet, tražila dodatnu obuku kako bi se u datim situacijama mogli njome služiti i gasiti požare u rekordno brzim vremenima. Moram vam reći da smo, ne samo ja nego i moje kolege, bili ponosni na tu novopridošlu opremu, radovali smo se što su naši sugrađani bili u još većem stepenu zaštićeni. Bili su to dani kada smo mnogo radili i na edukacijama ljudi koji su bili zaposleni u tadašnjim privrednim organizacijama na radnom mjestu zaštitnika od požara. Bilo je to vrijeme izgradnje našeg grada u svakom pogledu, vrijeme entuzijazma. To se osjećalo na svakom koraku, pa i u Dobrovoljnom vatrogasnom društvu u Maglaju.

U to vrijeme sem požara koji su nastajali nepažnjom naših sugrađana, potom pojavljivanja vatrene stihije u ljetnom periodu na pojedinim šumskim dijelovima Ozrena, veoma često oni su nastajali kao posljedica nestručno izvedene elektro-instalacije. Takav tip požara iziskivao je i poseban način gašenja. Te akcije sam osobno sâm predvodio, jer sam bio i za tu vrstu požara stručno osposobljen. Seminar za spašavanje ljudi i općih dobara u zatvorenim prostorijama, ulazak u zatrovani dio prostora, zagušljiv dio objekta, te spašavanje ljudi na vodi i pod vodom završio sam prije četiri decenije u Luci Brčko. Sve mi je to u kasnijim mojim aktivnostima veoma mnogo koristilo u akcijama u kojima su naši dobrovoljni vatrogasci učestvovali", sa sjetom i nevjerovatnom skromnošću priča **Ferid Pašić**.

Ferid Pašić u društvu sa predsjednikom Vatrogasnog društva Maglaj Alijom Smajlovićem, te članovima Bekirom Hadžićem i Hašimom Kendićem

Sa tugom se sjeća ovaj iskusni vatrogasac i intervencije u kojoj je učestvovao 1972. godine u Novom Šeheru. U ovom maglajskom mnogoljudnom naselju već je tada postojalo Odjeljenje dobrovoljnog vatrogasnog društva Maglaj. Novošeherski vatrogasci iznenada su zatražili pomoć, a ona se odnosila na hitnu intervenciju, jer su dvojica mladića iznenada se našla u bunaru u kojem su nešto radili. U najkraćem roku došli su na lice mjesta sa svom potrebnom opremom, ali pomoći ovoj dvojici nesretnika, ipak, nije bilo. Bunar je bio dubok 14 metara.

Svoje vatreno krštenje u ovom vidu pomoći imao sam upravo u ovom bunaru. Sišao sam uz pomoć ostalih kolega vatrogasaca, ali sam ove ljude našao utopljene.

Kao pripadnik Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Maglaju Ferid Pašić učestvovao je sa ostalim kolegama u dobrovoljnom radu Omladinske radne akcije "Šamac – Sarajevo" 1978. godine

"Sjećam se i sada već daleke 1975. godine kada je cijela naša jedinica angažirana na spašavanju ljudi i imovine u maglajskim naseljima Liješnica i Jablanica od podivljalih voda i nevjerovatno velikog vodostaja. Kada smo stigli na lice mjesta kuće su u dobroj mjeri bile pod vodom. Bio je to stravičan prizor, jer su se usred velike vodene stihije ljudi nalazili na krovovima. Uspjeli smo zajedno sa pripadnicima tadašnje Teritorijalne odbrane i svih drugih dobronamjernih sugrađana da evakuiramo ugrožene ljude. Smrtnih slučajeva nije bilo, voda se poslije izvesnog vremena povukla i ostavila pravu pustoš u ova dva maglajska naselja. Takvih i sličnih slučajeva u mojoj vatrogasnoj karijeri bilo je mnogo, nekih ne volim niti da se sjećam.

Kada već govorimo o 100 godina postojanja maglajskog Dobrovoljnog vatrogasnog društva ne mogu a da ne istaknem pojedine ljude koji su veoma zaslužni za naš sveukupan razvoj. Svi mi vatrogasci, sasvim je sigurno, sa dužnim poštovanjem sjećamo se formiranja Javnog preduzeća za zaštitu od požara, čiji je prvi komandir, a poslije i direktor bio **Džemil Mulić**. Sjećam se i **Hasana Mujkanovića**, komandira Dobrovoljnog vatrogasnog društva, koji je veoma uspješno radio i djelovao. Poslije 1987. godine na mjesto komandira sam ja postavljen i tu dužnost sam veoma savjesno obavljao sve do početka agresije na našu zemlju, a time i na naš Maglaj."

Meho Kahvedžić

SVE USPJEŠNE INTERVENCIJE VOZAČA MEHE

Mehmed Meho Kahvedžić

Među cijelu plejadu veterana-vatrogasaca u Maglaju svakako možemo uvrstiti i doajena **Mehmeda Mehu Kahvedžića**. Ovaj rođeni Maglajlija koji će uskoro napuniti osam decenija svog života odista je živa enciklopedija kroz historijska vremena maglajskog kraja. Cijeli svoj život, naime, proveo je za volanom. Vozač je postao 1950. godine i od tada pa sve do svoje zaslužene mirovine krstario je drumovima ex Jugoslavije vozeći i dovozeći u svoj grad i svoje sugrađane raznu robu i vjerno služeći svom preduzeću "Mapexu".

Ali, uvijek druželjubivi **Meho** pored ljubavi koju je, između ostalog, utkao u motorna vozila, te njihov popravak kada se nađu u kvaru a vozači u nevolji, nesebično je trošio vrijeme, koje mu je uvijek nedostajalo, ali i sebe, vjerno služeći i družeći se sa vatrogascima. Bio je, naime, član Dobrovoljnog vatrogasnog društva mnogo decenija.

Učestvovao je ovaj simpatični Maglajlija u mnogim vatrogasnim vježbama u svako doba dana i noći hitao ka vatrogasnim kolima vozeći svoje kolege i opremu na mjesta gdje je izbijao požar. Svakako da su brojne zgode i nezgode vezane za vatrogasnog vozača **Mehu**. Dakle, pored svog redovnog posla **Mehmed Meho Kahvedžić** bio je vozač Dobrovoljnog vatrogasnog društva Maglaj. Sada, sa ove distance svog prebogatog životnog iskustva, sjećanja naviru, a događaji se ređaju...

"Mnogo toga lijepog doživio sam družeći se sa maglajskim vatrogascima čiji sam dobrovoljac i sâm bio mnogo, mnogo godina. Od daleke 1957. godine, naravno, ne mogu da se ne sjetim brojnih vožnji kada smo vodili bitku s vremenom, poplavama, vatrenom stihijom, posebno u šumskim predjelima. Ne mogu ovaj put da se ne prisjetim dana kada su naši vatrogasci gotovo tri dana proveli u predjelu Novog Šehera, Rakovca, gdje su izbili šumski požari. Uložili smo nadljudske napore da ih saniramo, a u isto vrijeme učinili smo sve preventivne radnje da vatrena stihija ne bi ugrozila ova naseljena mjesta. Bila je to doista zadivljujuća bitka za prostor na ugroženim područjima. Uspjeli smo da sve te nastale požare saniramo, ali tek nakon trodnevne borbe s vatrom.

Sjećam se i davne 1965. godine kada je rijeka Bosna naprosto u veoma kratkom roku u potpunosti podivljala, te ugozila naselja i sam grad. Voda se razljevala neviđenom brzinom i nosila sve pred sobom. Taj maj nikada neću zaboraviti. Evo i sada ređaju se tada nastale slike strašnih događanja. Bilo je dirljivo promtrati kako rijeka Bosna nosi sve pred sobom: prozore, vrata, plakare, a i kokošinjce na kojima su još uvijek stajale kokoške. Naš zadatak bio je, jer smo se među prvima organizirano našli građanstvu na usluzi, da pomognemo ugroženima, što nam je na svu sreću i uspijevalo, ali prioritetan zadatak bio je da sačuvamo most preko rijeke Bosne koji je i te kako bio ugrožen. Podivljala voda je napuštala naselja u maglajskom kraju, povlačila se u svoje korito, a, što je najvažnije, u toj katastrofalnoj poplavi kakva se ne pamti i nije zabilježena u prošlom stoljeću svoj zadatak smo u potpunosti ispunili – žrtava, na svu sreću, nije bilo.

Naši vatrogasci poslije tih poplava aktivno su učestvovali u saniranju nastalih šteta", kazuje nam vozač **Meho**, te dodaje:

"Veoma se rado sjećam davne 1977. godine kada je Dobrovoljno vatrogasno društvo dobilo dva moderna vatrogasna vozila. Meni, ali i ostalim vatrogascima, sreći nigdje nije bilo kraja. Već smo imali izgrađen Vatrogasni dom, koji je služio svojoj namjeni i gdje je na jednom mjestu bila smještena sva raspoloživa oprema, gdje smo se okupljali, vršili obuku, kretali na razne intervencije, gdje je bila instalirana sirena koja nas je zvala na okupljanje, a, onda, kažem na našu veliku radost, stigla su i dva savremeno opremljena specijalizirana vatrogasna vozila. U kasnijim intervencijama bila su nam od velike koristi, nama, ali i našim sugrađanima", završava svoja kazivanja **Mehmed Meho Kahvedžić**, legendarni maglajski vozač i vatrogasac.

Ferid Pašić

PRVOMAJSKI URANCI UZ LIMENU GLAZBU

U okviru mnogobrojnih aktivnosti Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Maglaju do početka agresije na našu zemlju veoma aktivan bio je sastav Limene glazbe. Mnoge Maglajlije, zapravo, sa mnogo sjete još uvijek se sjećaju ovih discipliniranih gradskih muzičara čijom su muzikom započinjali mnogi značajni datumi. I na svoju Limenu glazbu građani Maglaja bili su veoma ponosni, a prezadovoljni što su ih prvim jutarnjim akordima budili prilikom tada veoma popularnih prvomajskih budilnica. Za svoju aktivnost, brojnost, a svakako i muzički kvalitet, smatraju mnoge stare Maglajlije, treba zahvaliti prije svih **Feridu Pašiću**, vođi Limene glazbe u Maglaju, koji je bio

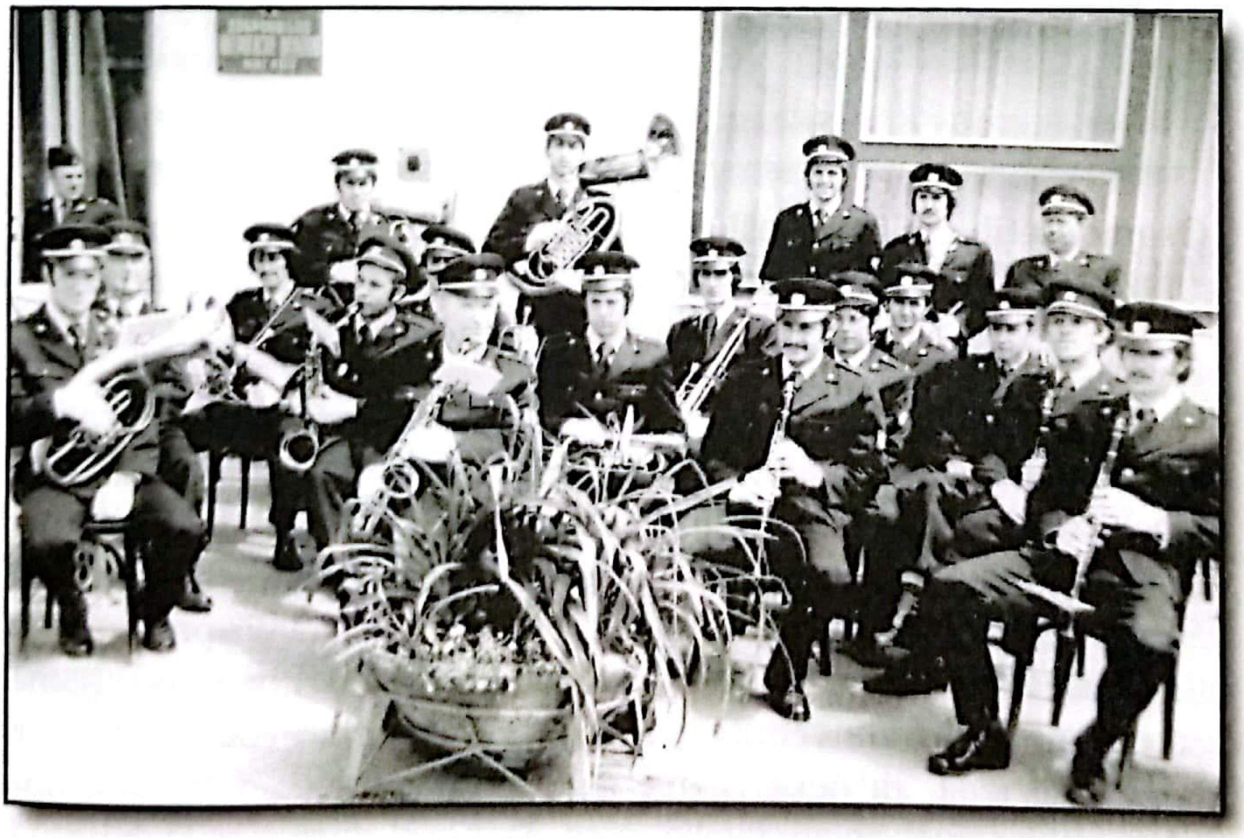

Stoje: Rasim Mulabdić, Ferid Pašić, Emin Smajlagić, Brane Mitrović i Ibrahim Mulić; Sjede: Muhamed Hrnjić, Đoka Damjanović, Smail Mulahasanović, Galib Didić, Ferid Smajlagić, Zijad Pašić, Nurudin Mulić, Džafer Bašić, Miroslav Jovanović i Kasim Bilić

i inicijator da se ova grupa formira i da djeluje u sastavu ovdašnjih vatrogasaca. Ovaj maglajski vatrogasac rado se sjeća mnogih lijepih trenutaka koje je proveo u Limenoj glazbi. Bila su to, po njegovom mišljenju, nezaboravna druženja, draga sjećanja na vremena kojih, nažalost, više nema...

Osamdesetih godina prošloga vijeka Limena glazba u Maglaju, nažalost, sem svečarskih trenutaka svoje zaslužne sugrađane ispraćala je i na posljednji počinak

Ferid Pašić se prisjeća:

“Veoma rado se sjećam sada daleke 1977. godine kada smo u Dobrovoljnom vatrogasnom društvu u Maglaju donijeli odluku da formiramo Limenu glazbu koja će biti u funkciji ne samo nas vatrogasaca nego i cijelog grada i njegovih građana. Zapravo, to je bila i nasušna potreba, jer su u gotovo svim gradovima u to vrijeme već odavno djelovale veoma kompaktne i muzički obdarene limene glazbe. Do tada, za neke rijetke svečanosti uglavnom su naše događaje uljepšavali članovi takozvane **Đokine** glazbe iz Doboja. U Maglaj su, zapravo, dolazili muzičari – članovi Limene glazbe iz Doboja, koju je maestralno i više decenija vodio neumorni **Đoka Damjanović**. Dakle, rečeno – učinjeno. Zahvaljujući dosta velikom interesu među građanima, a posebno mladima, uz obezbjeđenje kvalitetnih instrumenata, te godine, zapravo u junu mjesecu, napokon je Maglaj dobio svoju Limenu glazbu. Uglavnom, ona je neprekidno djelovala do početka rata na bosanskohercegovačkim prostorima i u njoj je djelovalo kontinuirano 30 relativno naobrazovanih muzičara", kazuje nekadašnji vođa Limene glazbe u Maglaju **Ferid Pašić**, ali rado se sjeća i mnogih nastupa u Maglaju, te drugim mjestima gdje su gostovali maglajski vatrogasci.

Postrojavanje nakon uspješnog nastupa prvomajske budilnice 1979. godine

"Na samom početku, da bi što prije osposobljeni za javne nastupe, probe smo vršili svakodnevno. I ovaj put dužan sam pomenuti gospodina **Đoku Damjanovića**, koji je u našoj Limenoj glazbi djelovao kao instruktor i kome odista pripadaju velike zasluge za naše kasnije uspješne nastupe. Ubrzo, dobili smo i kvalitetne uniforme, te uz odgovarajuće instrumente nastupali u našem gradu povodom državnih, republičkih i općinskih praznika. Njih, kao što znamo, u ex-Jugoslaviji nije bio mali broj, ali im se pridavao dosta veliki značaj. Zbog toga smo se i mi trudili da naši nastupi budu korektni, a muzički kvalitetni. Naravno, svi članovi – muzičari koji žive u Maglaju rado se sjećaju dobrih starih običaja i prvomajske budilnice. Bio je to događaj ne samo za naše muzičare nego i za svo građanstvo

Maglaja. Nezaboravni su nastupi i na narodnim veseljima, koji su se tradicionalno održavali u obližnjem izletištu Borik ili Novom Šeheru, gdje se okupljalo više hiljada građana.

Istinski mi je žao što se ta tradicija u postratnom periodu prekinula i što ta društva više ne postoje. Nažalost, u postratnom periodu ne postoji više Limena glazba u Maglaju."

Muzičari Limene glazbe bili su svjedoci i dočeka prvog voza na drugom kolosijeku u Maglaju 1978. godine

Članovi Limene glazbe u Maglaju 1984. godine bili su i aktivni sudionici nastanka bosanskohercegovačkog igranog filma *Grad u provinciji*

ČLANOVI LIMENE GLAZBE MAGLAJ

Damjanović Đoka, instruktor
Pašić Ferid, vođa Limene glazbe
Didić Galib
Mulić Nurudin
Smajlagić Ferid
Smajlagić Emin
Ahmetbegović Ibrahim
Bilić Kasim
Hrnjić Muhamed
Kendić Hamdija
Mulabdić Rasim
Mitrović Brane
Mulahasanović Smajl
Muhić Ibrahim
Gračić Senad
Pašić Zijad
Šahinović Salko
Omersoftić Aziz
Bočić Zlatan
Josić Edin
Zelić Anto
Šečić Mehmed
Jovanović Miroslav
Pinjić Emir
Bašić Džafer
Lazić Drago
Bašić Damir

DOBA POSLIJERATNOG VATROGASTVA, DONACIJE I FORMIRANJE PROFESIONALNE VATROGASNE JEDINICE

POSLIJERATNI RAZVOJ MAGLAJSKOG VATROGASTVA

Odlukom Općinskog vijeća Maglaj od 1. januara 1999. godine formirano je Javno preduzeće u djelatnosti zašite od požara, nakon što su vatrogasci za vrijeme ratnih događanja pripadali Organu uprave općine Maglaj.

Ove informacije se odnose na period 1999-2005.

Javno preduzeće Profesionalna vatrogasna jedinica Maglaj preventivnu i operatorsku aktivnost obavlja na području Maglaja, a svu svoju aktivnost usmjerava na implementaciju Odluke o utvrđivanju naknada, visine naknada za obezbjeđenje financijskih sredstava za rad Javnog preduzeća za zaštitu od požara, a samim tim bilo je potrebno sa pravnim i fizičkim subjektima izvršiti zaključenje ugovora o pružanju protivpožarnih usluga shodno odredbama Odluke o finansiranju, te Odredbe ugovora suodržavanja, a one su slijedeće:

- Polugodišnji preventivni pregled protivpožarne zaštite u privrednim subjektima sa izdavanjem zapisnika o stanju i mjerama koje treba preduzeti u oblasti zaštite od požara.

- Preventivna kontrola vatrogasne opreme i aparata sa prijedlogom mjera na funkcionalizaciji opreme i drugih sadržaja (bez servisiranja).

- Intervencija Profesionalne vatrogasne jedinice po najavi, te odlazak na požarište sa ljudskom opremom i sredstvima za gašenje.

U to vrijeme Preduzeće je imalo 12 uposlenika-vatrogasaca i direktora.

Na čelu Profesionalne vatrogasne jedinice u Maglaju bio je dipl. ing. **Mehmed Smajlagić**, komandir Profesionalne vatrogasne jedinice **Hasan Mujkanović**, zamjenik komandira **Arif Mujkanović**, vođe smjene **Mehmed Ruvić, Enis Mulić** i **Nedžad Mulić**.

Vozači vatrogasci: **Enis Arifagić, Edin Obralić, Hajdar Sirovina** i **Ahmet Ahmetbegović**.

Servis PP aparata: **Ruzmir Nalić**.

Vatrogasci: **Salih Mujaković** i **Bekir Hadžić**.

Preventivac vatrogasac: **Abud Memišević**.

U 1999. godini Javno preduzeće zaštite od požara imalo je ukupno 49 intervencija. Struktura požara izgledala je ovako:

15 požara na šumskim predjelima
21 požar na objektima stanovanja
13 požara na pomoćnim objektima

U 2000. godini stanje požara izgledalo je na ovaj način:

24 požara na šumskim površinama
21 požar na objektima stanovanja
13 požara na poljoprivrednim površinama
9 požara na kontejnerima u kojima se nalazilo smeće.

U 2001. godini JP zaštita od požara Maglaj ukupno je imalo 59 intervencija:

9 požara na šumskim površinama
15 požara na objektima stanovanja
13 požara na poljoprivrednim površinama
3 požara na autima
Dvije poplave i evakuacija stanovništva na području Liješnice i Bijele ploče
17 požara na pomoćnim objektima

U 2002. godini vatrogasci PVJ ukupno su imali 70 intervencija:

11 požara na šumskim površinama
5 požara na autima
9 intervencija zbog poplava u stanovima
15 požara na stambenim objektima
15 požara na pomoćnim objektima
15 požara na poljoprivrednim površinama

U 2003. godini JP zaštite od požara Maglaj imalo je ukupno 104 intervencije:

51 požar u šumskim predjelima
20 požara na stambenim objektima
18 požara na pomoćnim objektima
13 intervencija zbog poplave u stanovima
2 požara na poljoprivrednim površinama

U 2004. godini profesionalni vatrogasci u Maglaju imali su ukupno 68 intervencija, i to:

13 požara na šumskim površinama
12 požara na objektima stanovanja
23 požara na pomoćnim objektima
9 požara na poljoprivrednim površinama i
jedno izvlačenje utopljenika iz rijeke Bosne

Maglajski profesionalni vatrogasci u opremi koju su dobili u donaciji iz Danske

TEHNIČKA OPREMLJENOST JP ZAŠTITE OD POŽARA MAGLAJ

Agresijom na Bosnu i Hercegovinu sva oprema Dobrovoljnog vatrogasnog društva je, nažalost, devastirana i oštećena. Javno preduzeće zaštite od požara za vrijeme njegovog nastanka preuzima dva neispravna vatrogasna vozila, a od toga je jedno marke *TAM*, godina proizvodnje 1965, koje je brisano sa evidencije kao neispravno, a registarske tablice vraćene nadležnoj službi MUP Maglaj. Drugo vozilo marke *Bedford* bilo je neregistrovano, jer nije posjedovalo tehničku dokumentaciju kako bi se moglo registrovati. Sama zgrada DVD je više puta u toku rata granatirana, jer se nalazila u neposrednoj blizini linije razdvajanja. Naime, dolaskom direktora JP zaštite od požara dipl. ing. **Mehmeda Smajlagića**, poslije potpunog uvida u rad ove neophodne službe, zahvaljujući pomoći predstavnika lokalne zajednice, stanje je normalizovano, te su vatrogasci i cjelokupna Vatrogasna jedinica ponovo bili spremni za pružanje usluga, kako je bilo i zamišljeno da funkcionišu u poslijeratnom periodu:

Nakon renoviranja prostorija Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Maglaju: detalj iz dežurne sale, septembra 2008.

- Zgrada Dobrovoljnog vatrogasnog društva adaptirana je i stavljena je na nju nova fasada;

- Nabavljene su četiri vozne jedinice;

- Izvršena je opravka vatrogasnih pumpi;

- Nabavljena su dva nova čamca za spašavanje ljudi i materijalnih dobara;

- Rekonstruisana je zgrada servisa i nabavljena oprema za servisiranje PP-aparata;

- Urađena je nova nadstrešnica za okupljanje vatrogasaca, vozila, kao i za pranje vatrogasnih vozila;

- Uspostavljena je veoma uspješna saradnja sa susjednim općinskim profesionalnim vatrogasnim jedinicama, kako na nivou Federacije BiH tako i na nivou Republike Srpske. Također, u tom periodu uspostavljena je veoma uspješna saradnja sa Vatrogasnim savezom Federacije BiH, kao i sa komandantom Profesionalne vatrogasne brigade Sarajevo dr. **Mesudom Jusufovićem**, koji je puno učinio i pomogao maglajskim profesionalnim vatrogascima. Od stranih donatora treba spomenuti grad-pobratim Kolding iz Danske, te prijatelje iz Barselone. U ovim godinama treba sa respektom istaći da je za razvoj ove Profesionalne vatrogasne jedinice dao svoj puni diprinos i Upravni odbor, koji su sačinjavali slijedeći članovi:

Predsjednik Upravnog odbora Javnog preduzeća zaštita od požara Maglaj **Ibrahim Brkić**

Član upravnog odbora **Arif Mujkanović** i

Član Upravnog odbora **Olivera Đurić**.

Zakonom o zaštiti od požara Zeničko-dobojskog kantona utvrđena je, potom, i obaveza transformacije Javnog preduzeća u posebne tehničke službe ili Službu civilne zaštite. U skladu s tim, Općinsko vijeće u Maglaju je donijelo Odluku o transformaciji Javnog preduzeća zaštite od požara Maglaj. Ovom Odlukom Općinskog vijeća od 16. septembra 2004. godine Javno preduzeće zaštite od požara prestaje sa radom 31. decembra 2004. godine, a od 1. januara 2005. godine nastavlja sa svojim aktivnostima kao Tehnička služba Općine Maglaj sa svojim osnovnim odjeljenjima u okviru Tehničke službe.

POMOĆ STRANIH DONATORA

U stogodišnjici postojanja Vatrogasnog društva iz Maglaja uspostavljena je veoma uspješna saradnja i prijateljstvo sa međunarodnom humanitarnom organizacijom iz Njemačke *Malteškim vitezovima*. Prvi kontakti ove organizacije su bili ostvareni sa starješinom Profesionalne vatrogasne jedinice Maglaj dipl. ing. **Mehmedom Smajlagićem** u 2005. godini. U tom periodu predstavnici *Malteških vitezova* posjetili su, između ostalih, i grad Maglaj, a tom prilikom donirali su i PP-aparate, novogodišnje paketiće za djecu uposlenih vatrogasaca i mnogo toga drugog. Ispostaviće se, međutim, da je ovo bio samo početak pristizanja pomoći maglajskim vatrogascima, a bio je to, u stvari, početak pune međusobne saradnje. Za jubilej 100 godina vatrogastva u Maglaju (1908-2008) ovi plemeniti humanitarci dovoze i dva vozila. Jedno vozilo marke *Iveco* za tehničke intervencije i jedno

Profesionalna vatrogasna jedinica u Maglaju oktobra 2008.

Mercedes transportno vozilo za intervenciju na šumskim požarima. Predstavnik *Malteških vitezova* za saradnju u istočnoj Evropi **Werner Klasner** sa svojim suradnicima ove godine posjetio je Vatrogasno društvo iz Maglaja i uručio im ključeve za dva navedena vozila.

Istinski i dragi gost ne samo vatrogasaca nego i građana Maglaja predstavnik *Malteških vitezova* Werner Klasner prilikom jedne od mnogobrojnih posjeta maglajskim vatrogascima

Werner Klasner sa svojim suradnicima u obilasku vatrogasnih postrojenja u Maglaju

Također, u okviru doista rijetkog jubileja maglajskih vatrogasaca uspostavljena je i veoma uspješna suradnja i prijateljstvo sa predstavnicima Profesionalne vatrogasne brigade iz engleskog mjesta Ucfield. Prvi kontakti su ostvareni u 2007. godini između komandanta PVB iz Engleske i starješine PVJ Maglaj dipl. ing. **Menmeda Smajlagića**, naravno uz svesrdnu pomoć komandira Vatrogasne brigade Sarajevo dr. **Mesuda Jusufovića**, te prof. engleskog jezika **Vanese Agić**, stalno zaposlene u Mješovitoj srednjoj školi u Maglaju. Nedugo poslije toga četiri engleska vatrogasca na čelu sa komandirom jedinice **Simonom Neilom** dovezli su vatrogasno vozilo marke *Volvo* sa kompletnom opremom u vrijednosti od oko 300 hiljada maraka. Oduševljeni gostoprimstvom Vatrogasnog društva iz Maglaja, profesionalnih vatrogasaca i prijemom Općinskog načelnika **Mehmeda Mustabašića**, ponudili su nastavak saradnje, a potekla je i inicijativa da se ova dva grada i pobratime.

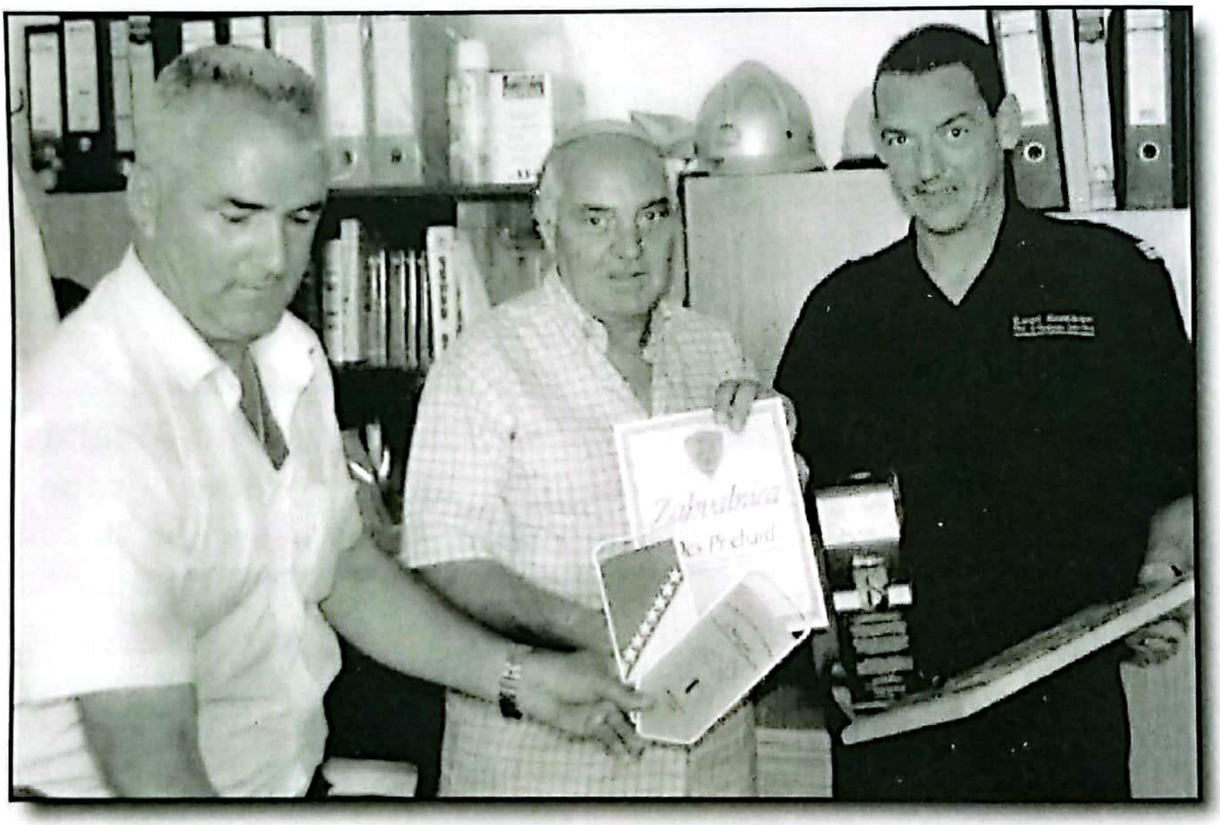

Komandir Simon Neil iz Ucfielda (Velika Britanija) u trenutku razmjene zahvalnica i zastavica prilikom njegove posjete Maglaju, a u njegovom društvu su dipl. ing. Mehmed Smajlagić i Abud Memišević

Veoma značajno prijateljstvo u 2001. godini razvilo se između predstavnika Općine Maglaj i danskog grada Kolding. Uspostavljena je veoma dobra saradnja, te ova dva prijateljstva grada postaju i pobratimi. Podsjećamo, u to vrijeme ovu inicijativu pokrenuo je Općinski načelnik **Mehmed Bradarić**. U okviru te saradnje iz oblasti vatrogastva uspostavljeni su veoma bliski kontakti sa glavnim zapovjednikom grada Koldinga **Džonom Bayerom**, koji pri svojoj posjeti Maglaju donira Profesionalnoj vatrogasnoj jedinici 13 intervencionih odijela u vrijednosti od 15 hiljada maraka. Prilikom posjete delegacije iz Maglaja 2002. godine Koldingu gospodin **Džon** obećao je donirati jedno vatrogasno vozilo. Međutim, dolaskom i promjenom nove općinske vlasti u Maglaju saradnja je u potpunosti prekinuta.

Dipl. ing. Mehmed Smajlagić, direktor Profesionalne vatrogasne jedinice u Maglaju, sa gostima iz prijateljske Danske

Simon Neil iz Ucfielda (Velika Britanija) u posjeti maglajskim vatrogascima sa dipl. ing. Mehmedom Smajlagićem i Abudom Memiševićem

U trenutku razmjene iskustava: Werner Klasner sa predstavnicima maglajskih vatrogasaca

Osvjedočeni prijatelj maglajskih vatrogasaca, ali i bosanskog naroda, Džon Bayer iz danskog grada Koldinga prilikom posjete maglajskih vatrogasaca Danskoj

Vatrogasni savez Austrije iz Austrije 2002. godine donira *Ford* – kombi, vozilo za tehničke intervencije, na kojem je izvršena nadgradnja za šumske požare. Donaciju su uručili **Fredi Černar**, **Joško Vlašić** i **Manfred Siedl**. Uz *Ford* – kombi vatrogasci iz Unterpulendorfa (Austrija) donirali su i vatrogasnu pumpu *Rozenbauer* sa više usisnih i tlačnih cijevi.

Sve zasluge za donaciju pripadaju predsjedniku Vatrogasnog saveza Austrije **Jošku Vlašiću**.

VIJESNICI NOVIH VREMENA MAGLAJSKOG VATROGASTVA

PROFESIONALNA VATROGASNA JEDINICA MAGLAJ

2008. godina

1. **Mehmed Smajlagić**, starješina – zapovjednik PVJ
2. **Abud Memišević**, preventivac-vatrogasac PPZ
3. **Husejn Husanović**, zamjenik komandira PVJ
4. **Arif Mujkanović**, rukovodilac smjene, vatrogasac
5. **Mehemed Ruvić**, rukovodilac smjene, vatrogasac
6. **Enis Mulić**, rukovodilac smjene, vatrogasac
7. **Nedžad Mulić**, rukovodilac smjene, vatrogasac
8. **Enis Arifagić**, vozač-vatrogasac
9. **Edin Obralić**, vozač-vatrogasac
10. **Hajdar Sirovina**, vozač-vatrogasac
11. **Ahmet Ahmetbegović**, vozač-vatrogasac
12. **Ruzmir Nalić**, serviser-vatrogasac
13. **Ramiz Bešić**, telefonista-vatrogasac

Starješina-zapovjednik PVJ **Mehmed Smajlagić**, dipl. ing.

Nije na odmet da još jednom podsjetimo da je prvo organizirano vatrogasno društvo u Maglaju osnovano sredinom 1908. godine.

Od tada, pa sve do današnjih dana, dakle cijelo jedno stoljeće, kontinuirano su prodefilovale generacije mladih vatrogasaca, koji su, eto, odlučili se da na svoj način daju doprinos bezbjednijem življenju njihovih sugrađana. To, su, naravno, dokazali brojnim primjerima gdje su nesebičnim zalaganjem na mjestima gdje su intervenirali spasili ogromna prostranstva šuma, ugasili nastale požare većih i manjih razmjera, pomagali unesrećenima i kada se nađu u nevolji zbog elementarnih nepogoda, posebno kada se izlije rijeka Bosna u maglajskom kraju.

Grupa donatora iz Austrije Fredi Černar, Joško Vlašić i Manfred Siedel

Ali, nažalost, tu organiziranost maglajskih vatrogasaca, ipak, prekidali su samo ratovi. A njih je za vrijeme posljednjih 100 godina bilo tri. Međutim, već smo mnogo rekli o učešću maglajskih vatrogasaca u tim ratovima, a pokušali smo, koliko je to bilo moguće, da otrgnemo od zaborava njihovu hrabrost prikom intervencija. Maglajski vatrogasci su to, uostalom, pokazali i za vrijeme posljednje agresije na našu zemlju, a time i na maglajski kraj. U to vrijeme ovi hrabri ljudi imali su posebno zaduženje, a pripadali su specijaliziranoj jedinici koja je djelovala u okviru Općinskog štaba Civilne zaštite u

Maglaju. Sve druge aktivnosti vezane za djelovanje Dobrovoljnog vatrogasnog društva bile su sasvim opravdano prekinute, jer je svo težište bilo usmjereno ka odbrani maglajskog kraja, koja je, na svu sreću, u potpunosti uspjela.

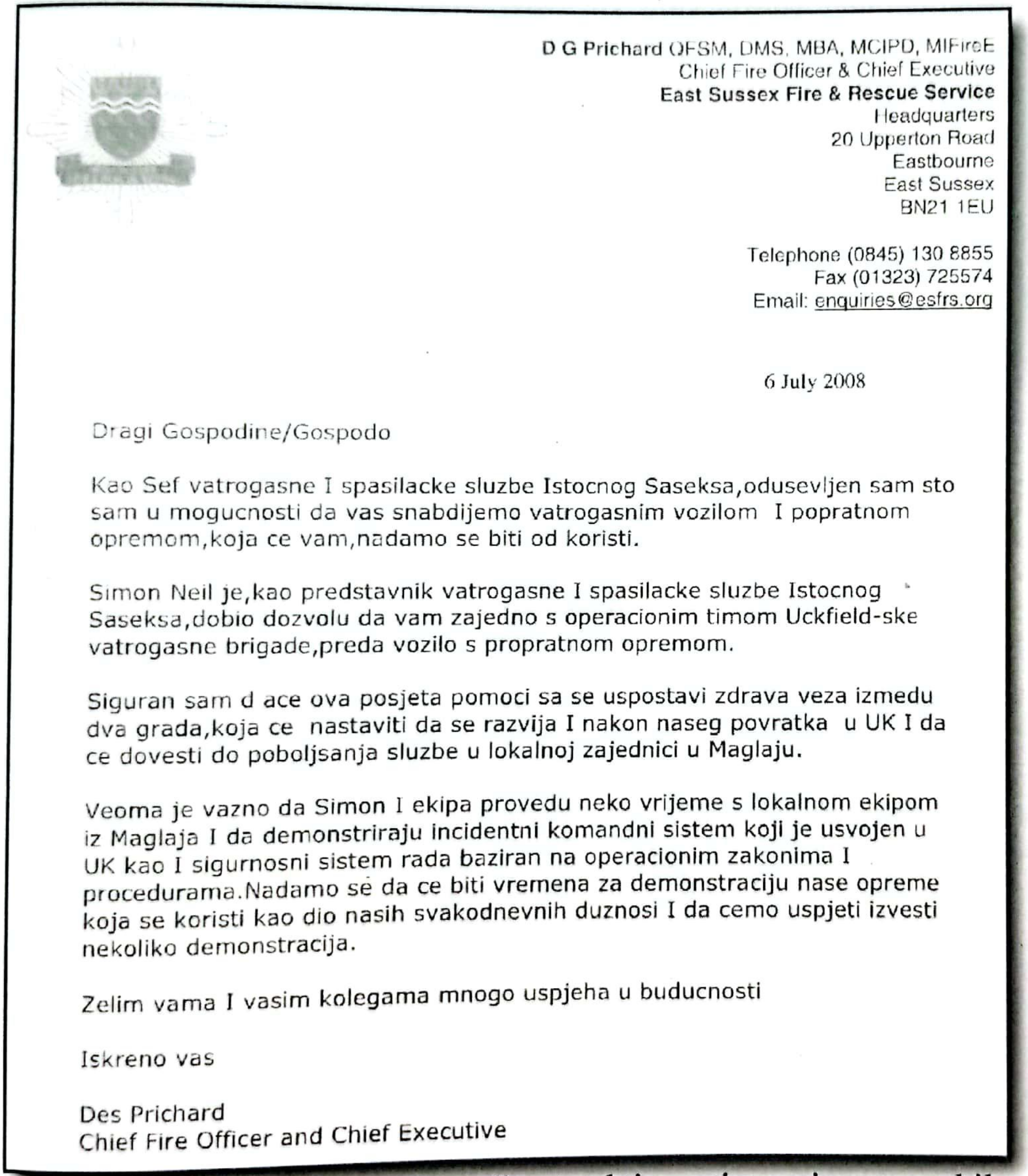

D G Prichard OFSM, DMS, MBA, MCIPD, MIFireE
Chief Fire Officer & Chief Executive
East Sussex Fire & Rescue Service
Headquarters
20 Upperton Road
Eastbourne
East Sussex
BN21 1EU

Telephone (0845) 130 8855
Fax (01323) 725574
Email: enquiries@esfrs.org

6 July 2008

Dragi Gospodine/Gospodo

Kao Sef vatrogasne I spasilacke sluzbe Istocnog Saseksa,odusevljen sam sto sam u mogucnosti da vas snabdijemo vatrogasnim vozilom I popratnom opremom,koja ce vam,nadamo se biti od koristi.

Simon Neil je,kao predstavnik vatrogasne I spasilacke sluzbe Istocnog Saseksa,dobio dozvolu da vam zajedno s operacionim timom Uckfield-ske vatrogasne brigade,preda vozilo s propratnom opremom.

Siguran sam d ace ova posjeta pomoci sa se uspostavi zdrava veza izmedu dva grada,koja ce nastaviti da se razvija I nakon naseg povratka u UK I da ce dovesti do poboljsanja sluzbe u lokalnoj zajednici u Maglaju.

Veoma je vazno da Simon I ekipa provedu neko vrijeme s lokalnom ekipom iz Maglaja I da demonstriraju incidentni komandni sistem koji je usvojen u UK kao I sigurnosni sistem rada baziran na operacionim zakonima I procedurama.Nadamo se da ce biti vremena za demonstraciju nase opreme koja se koristi kao dio nasih svakodnevnih duznosi I da cemo uspjeti izvesti nekoliko demonstracija.

Zelim vama I vasim kolegama mnogo uspjeha u buducnosti

Iskreno vas

Des Prichard
Chief Fire Officer and Chief Executive

I u nekoliko poslijeratnih godina te aktivnosti su privremeno bile obustavljene. Na svu sreću, to nije dugo potrajalo, jer je na inicijativu brojnih vatrogasnih poklonika koji su željeli dobro svom gradu i svojim sugrađanima pokrenuta inicijativa kako bi ponovo aktivirali Dobrovoljno vatrogasno društvu u Maglaju. Ova grupa ljudi naišla je na pogodno tlo, jer su to i njihovi sugrađani sa simpatijama prihvatili, te je nakon opsežnih priprema, u kojima su prije svih učestvovali dipl. ing. **Sejad Nalić**, ugledni društveno-politički i javni radnik, potom dipl. ing. **Mehmed Smajlagić**, dugogodišnji vatrogasni djelatnik i rukovodilac vatrogasnih službi u Maglaju, neumorni vatrogasni djelatnik i vrsni poznavalac vatrogasnih odredbi i pravila **Abud Memišević**, održana Skupština Vatrogasnog društva u Maglaju 22. maja 2007. godine. Na njoj su bili prisutni osnivači koji su donijeli niz veoma značajnih odluka o budućem radu i djelovanju Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Maglaju.

Dipl. ing. Sejad Nalić, jedan od osnivača Vatrogasnog društva 2007. godine i predsjednik njegove Skupštine

Za predsjednika Skupštine jednoglasno je izabran **Sejad Nalić**, za predsjednika Upravnog odbora **Mehmed Smajlagić**, dok su za članove ovog najvišeg vatrogasnog tijela u Maglaju izabrani **Ferid Balihodžić, Abud Memišević, Rasim Bilić** i **Jasko Bilić**.

Za veoma kratko vrijeme Vatrogasno društvo u Maglaju, zahvaljujući upravo ovoj inicijativi, ponovo je postalo prepoznatljivo u ovom gradu, a i njihove aktivnosti su sve prisutnije na ovim prostorima.

Raduje činjenica što je sve veći broj mladih u Maglaju koji su izrazili želju da se uključe u rad i sve druge aktivnosti Dobrovoljnog vatrogasnog društva Maglaj.

Skupština Vatrogasnog društva na sjednici održanoj 22.05.2007. godine donijela je Odluku o osnivanju Društva.

Osnivači Vatrogasnog društva su:

1. **Mehmed Smajlagić**
2. **Abud Memišević**
3. **Ferid Balihodžić**
4. **Jasko Bilić**
5. **Rasim Bilić**
6. **Mahmut Memišević**
7. **Sejad Nalić**
8. **Zlatan Ruvić**
9. **Emin Smajlagić**
10. **Nurudin Mulić**
11. **Izet Hrustić**
12. **Rasim Mehinović**
13. **Sabina Grahić**
14. **Nebojša Vidović**
15. **Besim Halvadžić**
16. **Hazim Husanović**
17. **Mehmed Bradarić**

Dipl. ing. Mehmed Smajlagić, ponosan na rezultate koje postižu maglajski vatrogasci

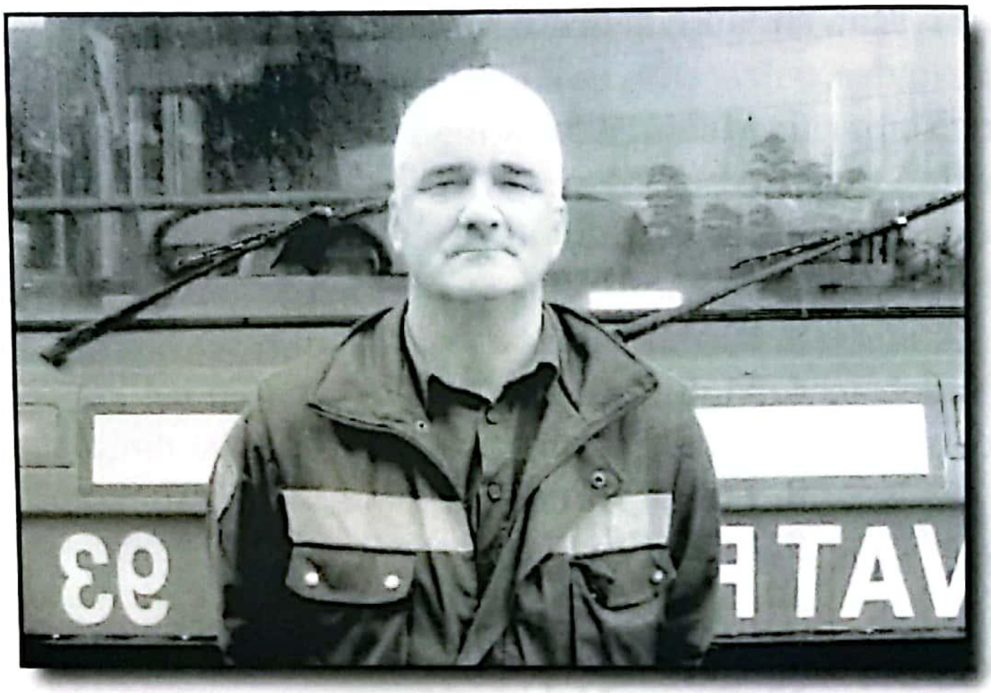

Abud Memišević

CILJEVI I ZADACI DRUŠTVA

Cilj Društva je zaštita i spašavanje ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom, prirodnim i drugim nesrećama.

1. Transformacija dosadašnjeg Dobrovoljnog vatrogasnog društva "Maglaj";
2. Obnavljanje ponovnog rada limene glazbe Dobrovoljnog vatrogasnog vruštva "Maglaj";
3. Okupljanje i organizovanje članova i usklađivanje njihove aktivnosti u cilju unapređenja zaštite od požara na području cijele općine Maglaj;
4. Sprovođenjem primarne zaštite u vidu sprečavanja izbijanja požara vršenje požarno-preventivne djelatnosti;
5. Stručno osposobljavanje članova za gašenje požara i vršenje određenih poslova u oblasti zaštite od požara;
6. Gašenje požara, spašavanje ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom i drugim prirodnim i drugim nesrećama;
7. Analiziranje stanja zaštite od požara na području djelovanja Društva i u okviru svojih prava davanja prijedloga i mišljenja za potpuniju zaštitu od požara;

8. Organizovanje i razvijanje svih vidova vaspitno-obrazovne, propagandne i informativne djelatnosti u oblasti zaštite od požara;

9. Saradnja sa svim vatrogasnim društvima i vatrogasnim jedinicama u vezi sa zaštitom od požara na području Bosne i Hercegovine, kao i van granica Bosne i Hercegovine;

10. Osnivanje Dobrovoljne vatrogasne jedinice i staranje o njenoj opremljenosti i osposobljenosti za gašenje požara i spašavanje;

11. Saradnja sa preduzećima, MZ, državnim organima, obrazovnim institucijama, vatrogasnim društvima, vatrogasnim savezima i profesionalnim vatrogasnim jedinicama u oblasti zaštite od požara na području općine Maglaj i šire;

12. Organizovanje smotri, vježbi, takmičenja, susreta i drugih manifestacija vatrogasnog članstva;

13. Razvijanje društvene aktivnosti za zadovoljenje potreba članova Društva (kulturne, zabavne, sportske i druge aktivnosti);

14. Vođenje određenih evidencija o članovima Društva, o plaćanju članarine, matične knjige o odlikovanjima i drugim priznanjima i evidencije o intervencijama Dobrovljne vatrogasne jedinice na požarima i drugo;

15. Dodjeljivanje pohvala, nagrada i drugih priznanja u okviru svojih prava za posebne zasluge u oblasti zaštite od požara i vatrogastva;

16. Vršenje drugih poslova i zadataka u oblasti zaštite od požara, utvrđenih Zakonom o zaštiti od požara i Planom zaštite od požara u skladu sa Statutom.

Društvo djelatnost obavlja na području Ze-do kantonau u skladu sa Planom zaštite od požara kantona i Općine Maglaj.

Upis u registar Ze-do kantona kod Ministarstva pravde Ze-do kantona, stoji u Odluci, obavit će predsjednik Skupštine gosp. **Sejad Nalić**, dipl. ing. teh.

Odluka je stupila na snagu danom donošenja, a primjenjuje se od dana upisa u Registar udruženja Ministarstva pravde i uprave Ze-do kantona.

(Izvod iz Odluke Skupštine Vatrogasnog društva Maglaj br. 06/07 od 23.05.2007. godine)

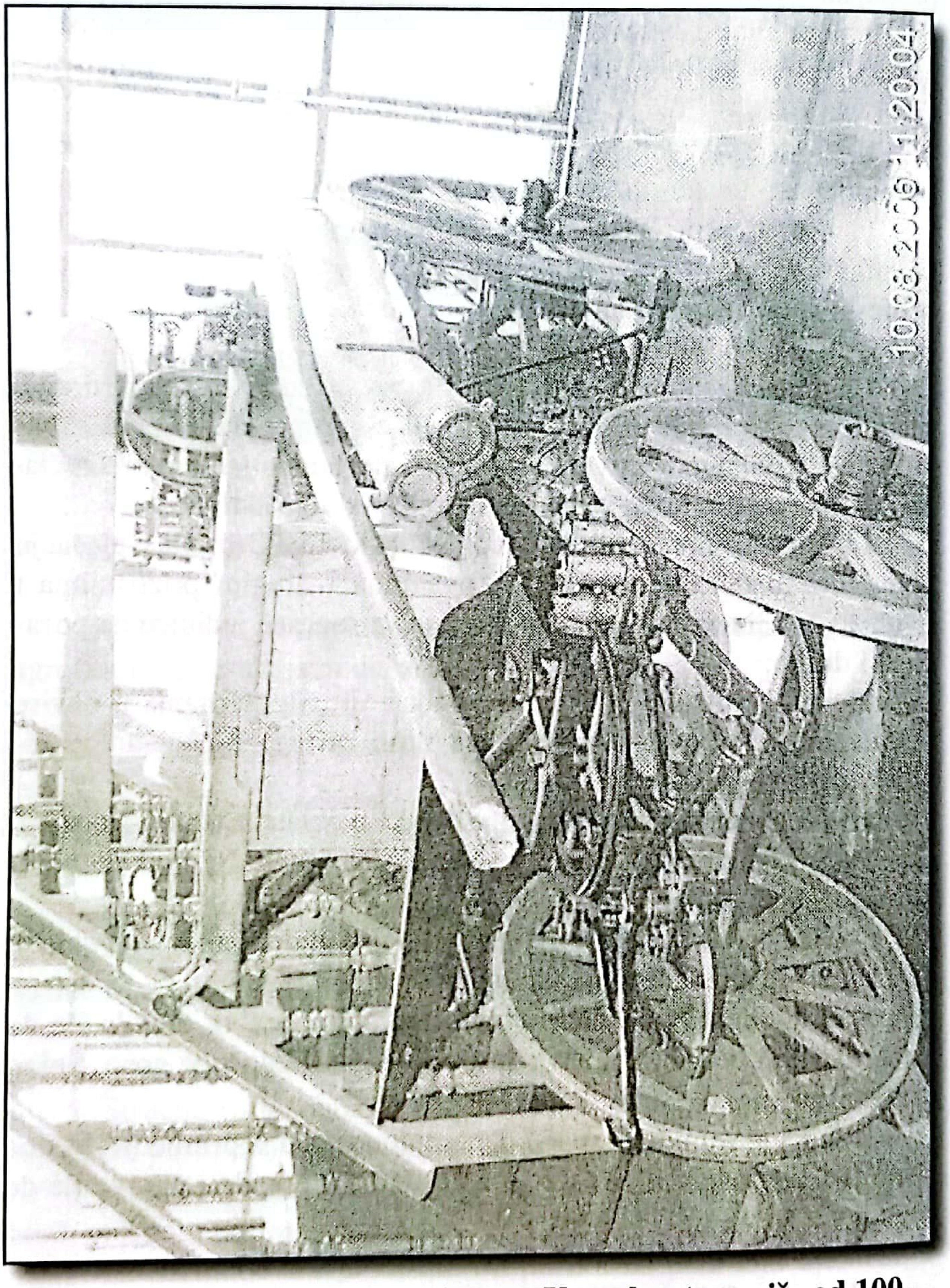

10.08.2006 11:20:04

Vatrogasna pumpa iz doba Austro-Ugarske stara više od 100 godina (oko 1900. godine)

LJUDI KOJI SU OBILJEŽILI RAZVOJ MAGLAJSKOG VATROGASTVA
1908-2008. GODINA

KROZ VRIJEME

Svjesni smo da je, možda, nepotpun spisak članova Dobrovoljnog vatrogasnog društva Maglaj, koji su godinama u ulozi vatrogasaca vježbali, odlazili na intervencije i gasili požare. Međutim, onim vatrogascima kojih nema na spiskovima izvinjavamo se, jer u pojedinim vremenskim intervalima nismo pronašli nikakvu dokumentaciju, a time i doznali ko su bili članovi Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Maglaju.

Ime i prezime	Datum stupanja u DVD
1. Sirovina (Jusufa) Avdo	16.08.1962.
2. Pavlović (Jovana) Radmilo	21.08.1986.
3. Merdić (Mahmuta) Elvir	01.11.1980.
4. Milošević (Davida) Stojan	27.04.1984.
5. Gušo (Muje) Asim	09.01.1975.
6. Lazić (Vojina) Drago	08.01.1975.
7. Jevtić (Bože) Čedo	23.07.1980.
8. Petrović (Danila) Jovan	15.07.1973.
9. Jovanović (Miloša) Miroslav	11.08.1974.
10. Kosić (Rade) Nenad	19.10.1982.
11. Kahrimanović (Đulage) Muharem	25.12.1985.
12. Smajlbegović (Ahmeta) Salih	28.05.1959.
13. Sićanica (Joze) Stipo	01.02.1981.
14. Mahmutović (Mehmeda) Abdulah	16.05.1986.
15. Nalić (Mehe) Bahrudin	16.01.1975.
16. Jović (Pere) Rajko	02.02.1981.
17. Ibrahimović (Ibrahima) Sead	28.06.1984.
18. Kahrimanović (Atif) Rasim	31.10.1968.
19. Obralić (Mehmeda) Džemal	15.09.1974.
20. Merdić (Kasima) Asim	18.11.1980.
21. Karabegović (Atifa) Salko	10.01.1957.
22. Bašić (Osmana) Nihad	04.02.1972.

Daleke 1948. godine oko Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Maglaju okupili su se bivši pripadnici NOR-a ovog kraja

23. Lazić (Vojina) Vlado	08.11.1978.
24. Lazić (Stojana) Pero	1975.
25. Salkić (Muje) Husejn	26.01.1976.
26. Perić (Milorada) Milodrag	26.12.1978.
27. Hodžić (Smaje) Mustafa	07.06.1969.
28. Karabegović (Sulje) Nurija	01.04.1960.
29. Obralić (Muradifa) Behaudin	26.11.1969.
30. Osmanagić (Sabita) Rahman	08.06.1969.
31. Bošnjak (Pere) Mato	17.07.1977.
32. Mulasmajić (Ahmeta) Ago	23.01.1973.
33. Gračo (M.) Jusuf	09.02.1972.
34. Husaković (Mustafe) Sulejman	01.08.1975.
35. Bašić (Hilme) Ramiz	21.07.1978.
36. Petković (Đorđe) Ilija	25.03.1978.
37. Pašić (Have) Jasminka	18.10.1979.
38. Pinjić Kemal	06.02.1980.
39. Husakić (Sabrije) Fadil	
40. Lošić (Jusufa) Safet	21.01.1977.

41. Gračić (Mahmuta) Esad	18.11.1980.
42. Ibranović (Salke) Isah	18.11.1980.
43. Heralić (Hašima) Senad	26.11.1980.
44. Gajdić (Muje) Smajo	28.08.1957.
45. Zukić (Abdulaha) Nihad	05.12.1980.
46. Džonlić (Sulejmana) Senad	28.02.1981.
47. Mulić (Sulejmana) Rešad	20.08.1979.
48. Kepić (Ibrahima) Ćazim	17.09.1971.
49. Mustabašić (Jusufa) Salim	03.04.1981.
50. Kokić (Adema) Muhamed	26.11.1980.
51. Hasanić (Mustafe) Naser	28.08.1981.
52. Merdić (Kasima) Ridžal	27.01.1975.
53. Lokmić (Salke) Hajrudin	10.10.1974.
54. Savić (Milovana) Rado	23.10.1974.
55. Mahmutagić (Mehmed) Fadil	06.04.1965.
56. Sadiković (Zaima) Jusuf	10.10.1974.
57. Lukić (Čedomira) Radivoje	19.04.1975.
58. Šahman (Agana) Osman	29.11.1974.

Sa svečanog ceremonijala maglajskih vatrogasaca 1973. godine

Snimak za sjećanje i dugo pamćenje – članovi Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Maglaju 1974. godine

59. Dedić (Mehmeda) Fadil	22.12.1974.
60. Hrnjičić (Husejna) Šahbeg	08.06.1974.
61. Panić (Alekse) Milovan	21.10.1974.
62. Arifagić (Mehmeda) Ramiz	26.12.1974.
63. Delić (Safeta) Fadil	15.10.1974.
64. Hrnčić (Avde) Bedo	07.04.1965.
65. Hodžić (Sulejmana) Bećir	
66. Merdić (Kasima) Asim	09.01.1975.
67. Hrnjičić (Husejna) Šahbeg	29.09.1974.
68. Ristović (Krstana) Boro	27.11.1974.
69. Biberović (Mustafe) Jusuf	
70. Lazić (Riste) Spasoje	22.10.1974.
71. Kendić (Salke) Ibrahim	12.10.1974.
72. Hunkić (Hamde) Avdo	10.10.1974.
73. Bubanj (Stanka) Srpko	07.07.1975.
74. Ibranović (Ibrahima) Sead	09.01.1975.
75. Heralić (Tahira) Dževad	09.04.1972.

76. Lazić (Mitra) Spasoje	29.03.1972.
77. Mulić (Nurage) Hajrudin	05.12.1974.
78. Šahman (Sadika) Hasib	13.10.1974.
79. Hadžišehić (Jusufa) Dževad	09.01.1975.
80. Obralić (Ragiba) Fadil	20.08.1964.
81. Bašić (Ismeta) Hazim	02.02.1972.
82. Hasić (Mustafe) Mahmut	15.04.1964.
83. Memišević (Omera) Mehmed	01.01.1971.
84. Nalić (Asima) Ahmet	10.01.1957.
85. Begić (Ragiba) Zijad	28.03.1959.
86. Šišić (Avde) Muhidin	03.02.1972.
87. Pijunović (Milana) Miroslav	05.02.1972.
88. Ustalić (Hazima) Haris	03.02.1972.
89. Šahinović (Avde) Asim	03.02.1972.
90. Đurić (Milovana) Dragiša	03.02.1972.
91. Hrnjičić (Ibrahima) Sead	06.09.1979.
92. Bešić (Saliha) Hazim	19.12.1960.
93. Palamarević (Alije) Kemal	

Maglajski vatrogasci na okupu početkom 1982. godine

94. Pašić (Saliha) Ferid	20.04.1968.
95. Smajlbegović (Mehmedalije) Nedžad	28.08.1981.
96. Ilić (Milisava) Stojan	19.12.1974.
97. Jović (Petra) Savo	14.01.1981.
98. Kahrimanović (Spahe) Hamzo	20.02.1979.
99. Bilić (Osmana) Ibrišim	16.03.1981.
100. Lokmić (Ibre) Fadil	10.10.1977.
101. Šahbaz (Bege) Galib	28.02.1978.
102. Gojić (Vase) Slavko	09.04.1979.
103. Sirovica (Šaćira) Hasaga	25.03.1978.
104. Ismičić (Mustafe) Ibro	25.03.1978.
105. Bašić (Ibrahima) Suvad	26.03.1978.
106. Bašić Muharem	25.03.1978.
107. Muhić (Ahmeta) Ibrahim	28.05.1969.
108. Peranović (Pere) Miroslav	14.05.1980.
109. Hasanić (Zijada) Naser	26.11.1980.

Snimak za sjećanje: maglajski vatrogasci 25. septembra 1977. godine

Poslije jedne od mnogobrojnih uspjelih intervencija maglajskih vatrogasaca 1970. godine prošloga vijeka

110. Iličić (Pere) Stevo	16.05.1980.
111. Gračić (Mahmuta) Esad	09.01.1975.
112. Hadžišehić (Adif) Ramiz	11.09.1964.
113. Gračić (Mahmuta) Mirsad	26.01.1975.
114. Mujanović (Sulejmana) Zijad	1965.
115. Đurinović (Ilije) Blagoje	02.03.1965.
116. Perković (Pere) Ilija	17.02.1981.
117. Đurić (Milovana) Dušan	03.02.1972.
118. Hodžić (Mahmuta) Mustafa	17.09.1964.
119. Arnautović (Delije) Šaban	15.03.1971.
120. Ibranović (Ibrahima) Muris	14.12.1971.
121. Kapidžić (Mehe) Bego	31.01.1965.
122. Nalić (Asima) Ibrahim	21.10.1964.
123. Barbarić (Mate) Anto	04.12.1964.
124. Željković (Smajla) Mustafa	17.01.1968.
125. Mehinagić (Adema) Safet	
126. Topalović (Nedeljka) Đorđe	04.08.1972.

127. Mujkić (Ašira) Mujo	28.03.1978.
128. Gračo (Muje) Hazim	28.12.1978.
129. Trgić (Đure) Uroš	1978.
130. Bradarić (Sulje) Salim	21.02.1978.
131. Pejić (Milenka) Slavko	12.07.1978.
132. Hajdić (Huse) Bahre	14.03.1978.
133. Smajlagić (Ahmeta) Ragib	11.10.1974.
134. Smajlagić Emin	09.04.1985.
135. Krbešević Zijad	01.03.1978.
136. Šupuković Mato	30.05.1991
137. Kopčok Samuilo	30.05.1991
138. Sićanica Stipo	30.05.1991
139. Jovanović Miroslav	30.05.1991
140. Jović Rajko	30.05.1991
141. Topalović Đorđo	30.05.1991
142. Gušo Asim	30.05.1991
143. Kosić Nenad	30.05.1991
144. Lazić Drago	30.05.1991
145. Sirovina Mehmed	30.05.1991
146. Mahmutagić Abdulah	30.05.1991
147. Smajlagić Emin	30.05.1991
148. Obralić Armin	30.05.1991
149. Gušo Rasim	30.05.1991
150. Pavlović Zlatko	30.05.1991
151. Mulalić Adis	30.05.1991
152. Muhić Sabahudin	30.05.1991
153. Ruvić Ibrahim	30.05.1991
154. Krbešević Zijo	30.05.1991
155. Obralić Džemal	30.05.1991
156. Kahrimanović Muharem	30.05.1991
157. Merdić Ridžal	30.05.1991
158. Mujaković Hasan	30.05.1991
159. Ruvić Zihnija	30.05.1991
160. Nalić Bahrudin	30.05.1991
161. Mujanović Emir	30.05.1991
162. Mujkanović Arif	30.05.1991

163. Mulić Nedžad	30.05.1991
164. Ahmetbegović Nedžad	30.05.1991
165. Salkić Zijo	30.05.1991
166. Dizdarević Ešef	30.05.1991
167. Hrnjica Mujo	31.05.1991
168. Pašić Ferid	30.05.1991
169. Hodžić Adnan	30.05.1991
170. Nuhan Salih	30.05.1991
171. Mutić Rajko	30.05.1991
172. Poturović Sead	29.05.1991

Od 1985. do 1989. godine predsjednik Vatrogasnog društva bio je **Smajo Mujkanović**.

Od 1989. do 1992. godine sekretar Vatrogasnog društva bio je **Ferid Balihodžić**, a predsjednik **Samuilo Kopčok**.

Predsjednik Upravnog odbora SIZ-a za zaštitu od požara od 1976. do 1984. godine bio je **Rasim Bilić**.

Od 1998. do 2000. godine predsjednik Upravnog odbora JP zaštita od požara bio je **Rifat Skejić**, a članovi **Hasan Mujkanović** i **Hajdar Sirovina**.

Pristupnica Dobrovoljnom vatrogasnom društvu – pioniri:

1. Arnautović Elvir	01.11.1980.
2. Sadiković Hamzalija	01.11.1980.
3. Mujkanović Arif	01.11.1980.
4. Merdić Edin	01.11.1980.
5. Dizdarević Ešref	01.11.1980.
6. Kruško Emir	01.11.1980.
7. Pačariz Željko	01.11.1980.
8. Pavlović Zlatko	01.11.1980.
9. Agić Salih	01.11.1980.
10. Obralić Edin	01.11.1980.
11. Spahić Sulejman	01.11.1980.
12. Ahmetbegović Nedžad	01.11.1980.
13. Babić Fikret	01.11.1980.

14. Babić Hasan	01.11.1980.
15. Turalić Nedim	01.11.1980.
16. Mahmutagić Mugdim	01.11.1980.
17. Kujadinović Sejad	01.11.1980.
18. Mulić Enis	01.11.1980.
19. Mulić Nedžad	01.11.1980.
20. Sirovina Damir	01.11.1980.
21. Mujanović Emir	01.11.1980.
22. Sirovina Hajdar	01.11.1980.
23. Ruvić Senad	01.11.1980.
24. Ruvić Mustafa	07.08.1985.

Mladi vatrogasci osamdesetih godina prošloga vijeka

SPISAK UPOSLENIH VATROGASACA VATROGASNOG DRUŠTVA MAGLAJ ZA PERIOD 1992-1995.

1992. godina

1. **Kosić Nenad**
2. **Merdić Ridžal**
3. **Obralić Džemal**

4. Hadžić Bekir
5. Kubešević Zijad
6. Ruvić Ibrahim
7. Jović Rajko
8. Mujkanović Hasan – komandir
9. Mulić Dženil
10. Merdić Edin
11. Merdić Asim
12. Gračić Mirsad
13. Nalić Bahrudin
14. Strovina Mehmed
15. Ruvić Zihnija
16. Hajrulahović Ismet
17. Mulić Arif
18. Šehić Hakim
19. Kadić Mujo
20. Obralić Behaudin
21. Mahmutagić Abdulah
22. Rešidović Enis
23. Mahmutagić Mugdim
24. Kahrimanović Muharem
25. Ruvić Mustafa
26. Mujanović Emir
27. Herceg Besim
28. Mulić Aziz

1993. godina

1. Mulić Arif
2. Merdić Edin
3. Hadžić Bekir
4. Muhić Rešad
5. Strovina Mehmed
6. Merdić Midžat
7. Šehić Hakim
8. Nalić Bahrudin

9. **Mulić Džemil**
10. **Obralić Džemal**
11. **Gračić Mirsad**
12. **Mujkanović Hasan** – komandir
13. **Sirovina Hajdar**
14. **Husanović Hazim**
15. **Arifagić Adnan**
16. **Smajlagić Emin**
17. **Pap Albert**

1994. godina

1. **Muhić Rešad**
2. **Mulić Džemil**
3. **Mulić Arif**
4. **Pap Albert**
5. **Sirovina Mehmed**
6. **Šehić Hakim**
7. **Hadžić Bekir**
8. **Obralić Džemal**
9. **Gračić Mirsad**
10. **Nalić Bahrudin**
11. **Ruvić Ibrahim**
12. **Mujkanović Hasan** – komandir
13. **Saračević Faruk**
14. **Šahbegović Šukrija**
15. **Ruvić Osman**
16. **Arifagić Enis**
17. **Mulahasanović Hasan**
18. **Hrnjić Ibrahim**

1995. godina

1. **Nalić Bahrudin**
2. **Saračević Faruk**
3. **Mulić Džemal**

4. **Šahbegović Šukrija**
5. **Ruvić Ibrahim**
6. **Ruvić Osman**
7. **Mulić Arif**
8. **Arifagić Enis**
9. **Gračić Mirsad**
10. **Ruvić Asif**
11. **Šehić Hakim**
12. **Hadžić Bekir**
13. **Sirovina Mehmed**
14. **Mulahasanović Hasan**
15. **Hrnjić Ibrahim**
16. **Muhić Rešad**
17. **Mujkanović Hasan** – komandir
18. **Malkić Mirsad**
19. **Mulalić Adis**

SPISAK UPOSLENIH IZ PODUZETNE VATROGASNE JEDINICE KOMBINATA "NATRON" 1992-1993.

1. **Tirić Željko**
2. **Bajrić Sejid**
3. **Miličević Ivica**
4. **Nalić Nusret**
5. **Hodžić Kasim**
6. **Medžić Rifat**
7. **Delić Miralem**
8. **Kepić Muradif**
9. **Miličević Niko**
10. **Suljaković Amir**
11. **Omerčić Muradif**
12. **Berber Munib**
13. **Sićanica Stipo**
14. **Mehinagić Safet**
15. **Vilić Ivan**

16. Mulalić Naser
17. Pavlović Predrag
18. Ibraković Refik
19. Gračić Sulejman
20. Mahmutagić Ekrem
21. Bajrić Izet
22 Kruščić Ragib
23. Kendić Hašim
24. Rešidović Edin
25. Mejrić Ismet
26. Spahić Smajl
27. Ruvić Hasan
28. Salkić Amir
29. Ridžal Senad
30. Vrbičić Petar
31. Mujkić Rasim
32. Mejrić Ismet
33. Popržanović Sabit
34. Čamić Eniz
35. Mulić Sulejman
36. Bradarić Zajim
37. Muhić Jasmin

Dipl. ing. Mehmed Smajlagić

Rukovodilac – komandir jedinice **Mehmed Smajlagić**, dipl. ing.

Osim gašenja požara u Tvornici "Natron" izlazili su, po potrebi, i na gašenje požara u Maglaju.

Posebno je zabilježeno da su svi ovi uposleni 1992. i 1993. godine izvršili izmještanje kompletne strojne radionice i štamparije za potrebe Armije BiH na sigurna mjesta.

Zbog intenzivnog granatiranja sa neprijateljskih položaja izmjestili su i sve plinske boce u "Natronu" po pogonima.

ČLANOVI VATROGASNOG DRUŠTVA MAGLAJ OD 1936. GODINE

1. **Mujezinović Suljo,** komandir
2. **Ibrahimefendić Mehmedalija**
3. **Spahić Suljo**
4. **Ahmetbegović Omer**
5. **Zukić Emin**
6. **Krzić Mustafa**
7. **Mulić Meho**
8. **Mulić Jusuf**
9. **Muhić Mehmed**
10. **Herceg Salim**
11. **Herceg Avdo**
12. **Rešidović Mustafa**
13. **Mulić Džemal,** policajac
14. **Osmanagić Sabit**
15. **Muratbašić Salih**
16. **Mašić Ibro (Gluho)**
17. **Kadribašić Idriz**
18. **Hrnjičić Ibran**
19. **Simić Josip,** kao donator
20. **Nalić Meho**
21. **Delibegović Smajo**

MEDALJE, POVELJE, PRIZNANJA POJEDINCIMA I DOBROVOLJNOM VATROGASNOM DRUŠTVU MAGLAJ

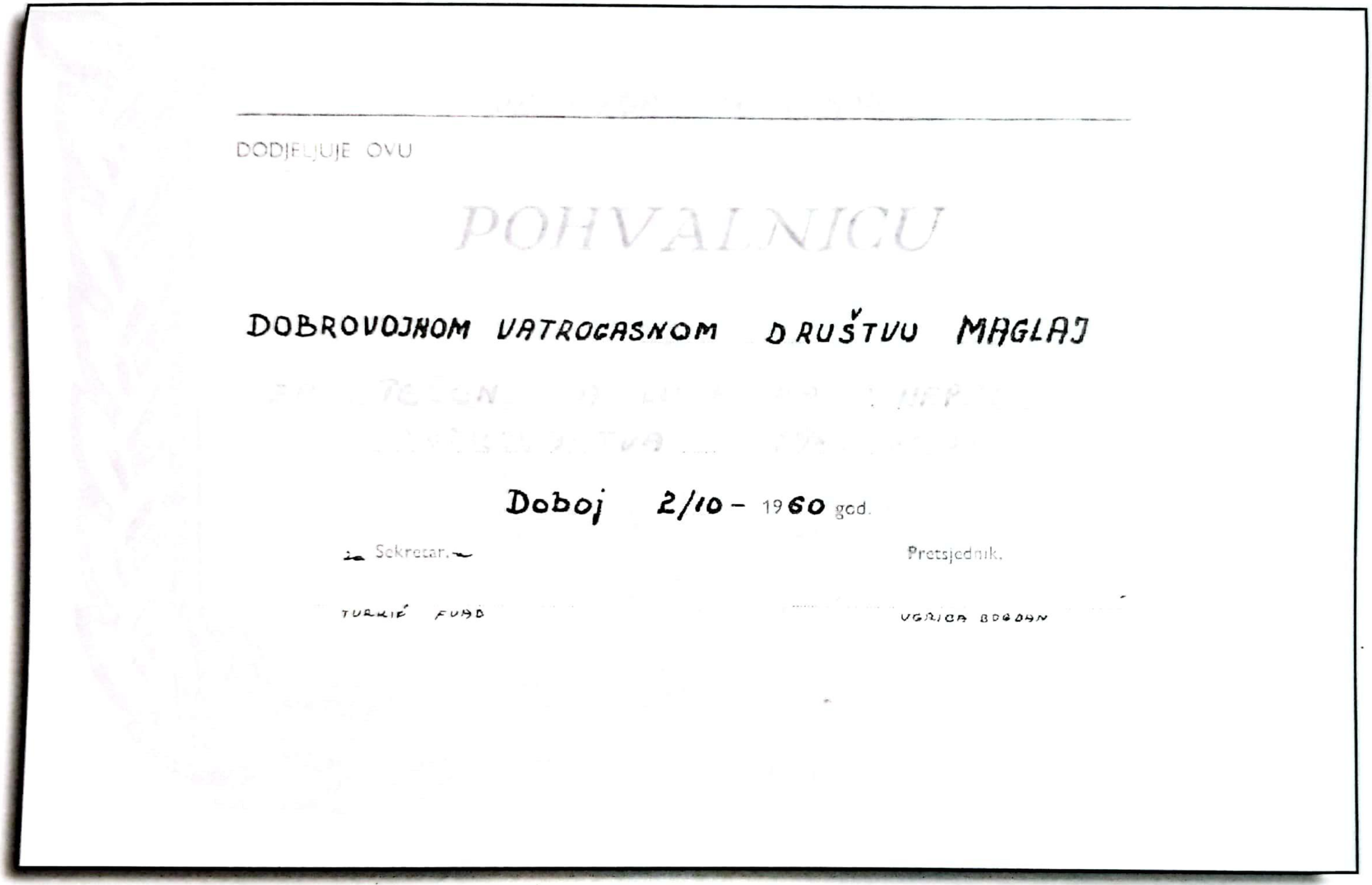

DODJELJUJE OVU

POHVALNICU

DOBROVOJNOM VATROGASNOM DRUŠTVU MAGLAJ

[illegible]

[illegible]

Doboj 2/10 - 1960 god.

za Sekretar.   Pretsjednik,

TURKIĆ FUAD   UGRICA BOGDAN

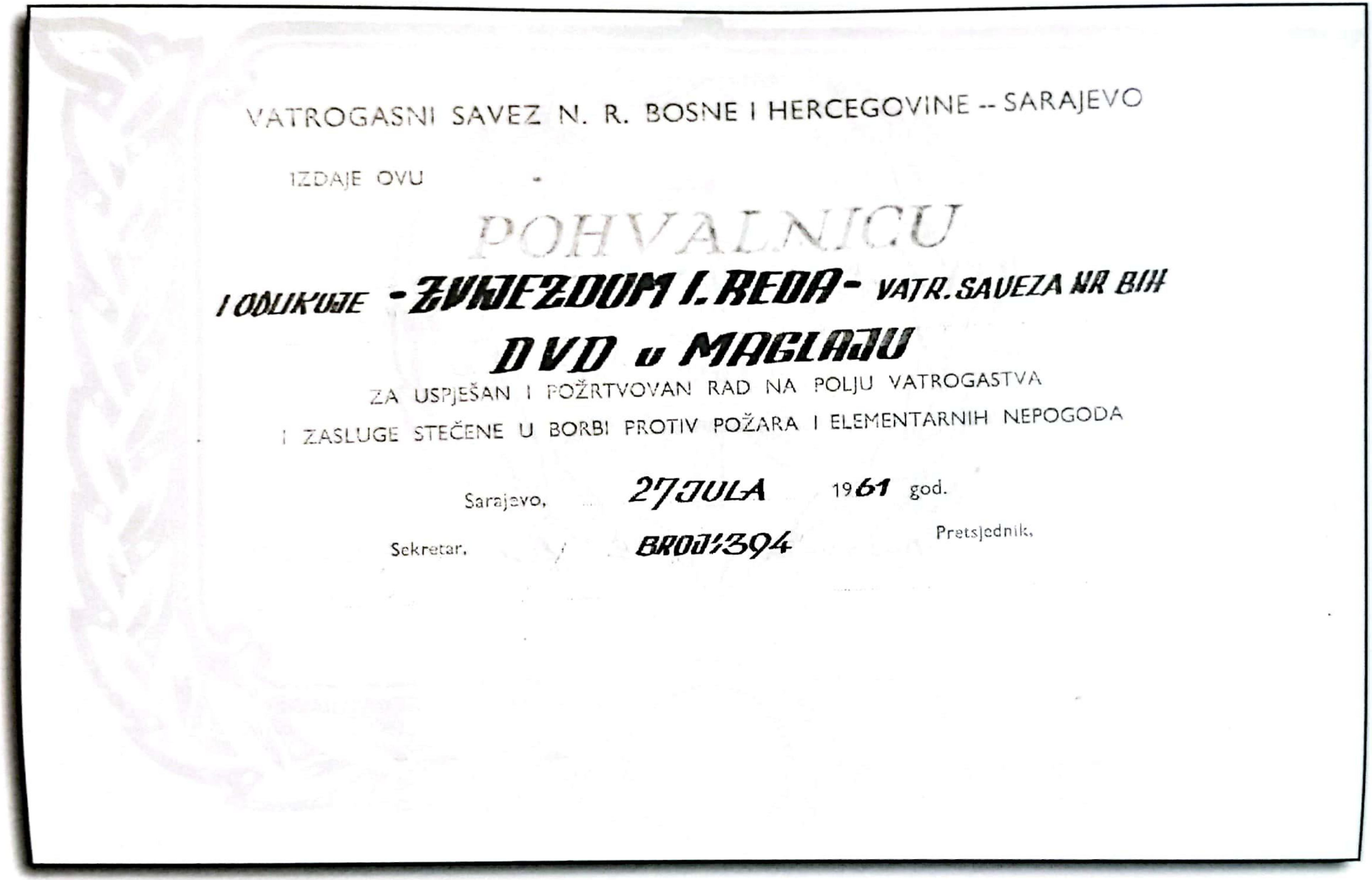

VATROGASNI SAVEZ N. R. BOSNE I HERCEGOVINE -- SARAJEVO

IZDAJE OVU

POHVALNICU

I ODLIKUJE **-ZVIJEZDOM I. REDA-** VATR. SAVEZA NR BIH

DVD u MAGLAJU

ZA USPJEŠAN I POŽRTVOVAN RAD NA POLJU VATROGASTVA

I ZASLUGE STEČENE U BORBI PROTIV POŽARA I ELEMENTARNIH NEPOGODA

Sarajevo, 27 JULA 1961 god.

Sekretar, BROJ: 394 Pretsjednik,

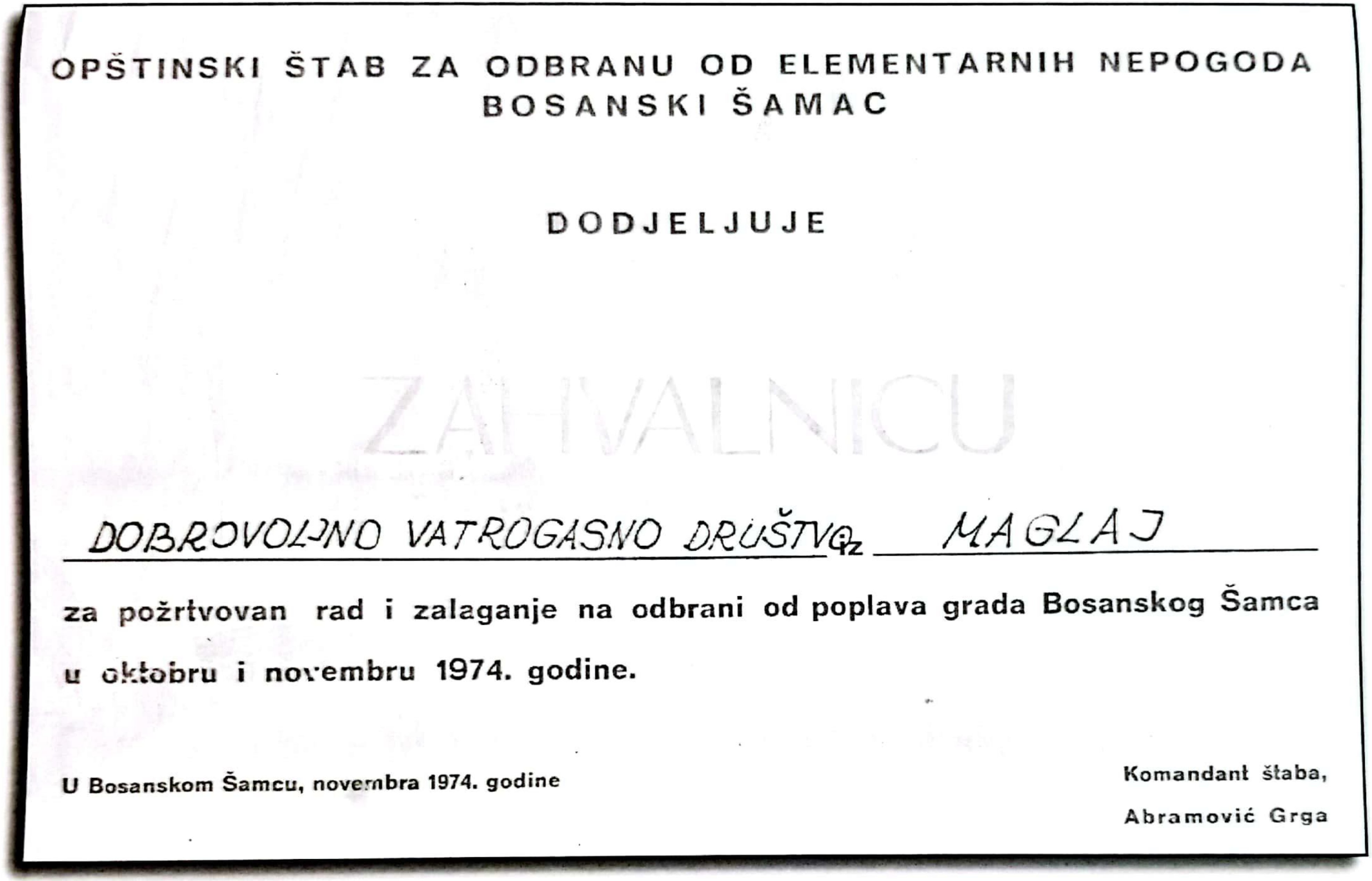

OPŠTINSKI ŠTAB ZA ODBRANU OD ELEMENTARNIH NEPOGODA
BOSANSKI ŠAMAC

DODJELJUJE

ZAHVALNICU

DOBROVOLJNO VATROGASNO DRUŠTVO iz MAGLAJ

za požrtvovan rad i zalaganje na odbrani od poplava grada Bosanskog Šamca u oktobru i novembru 1974. godine.

U Bosanskom Šamcu, novembra 1974. godine

Komandant štaba,
Abramović Grga

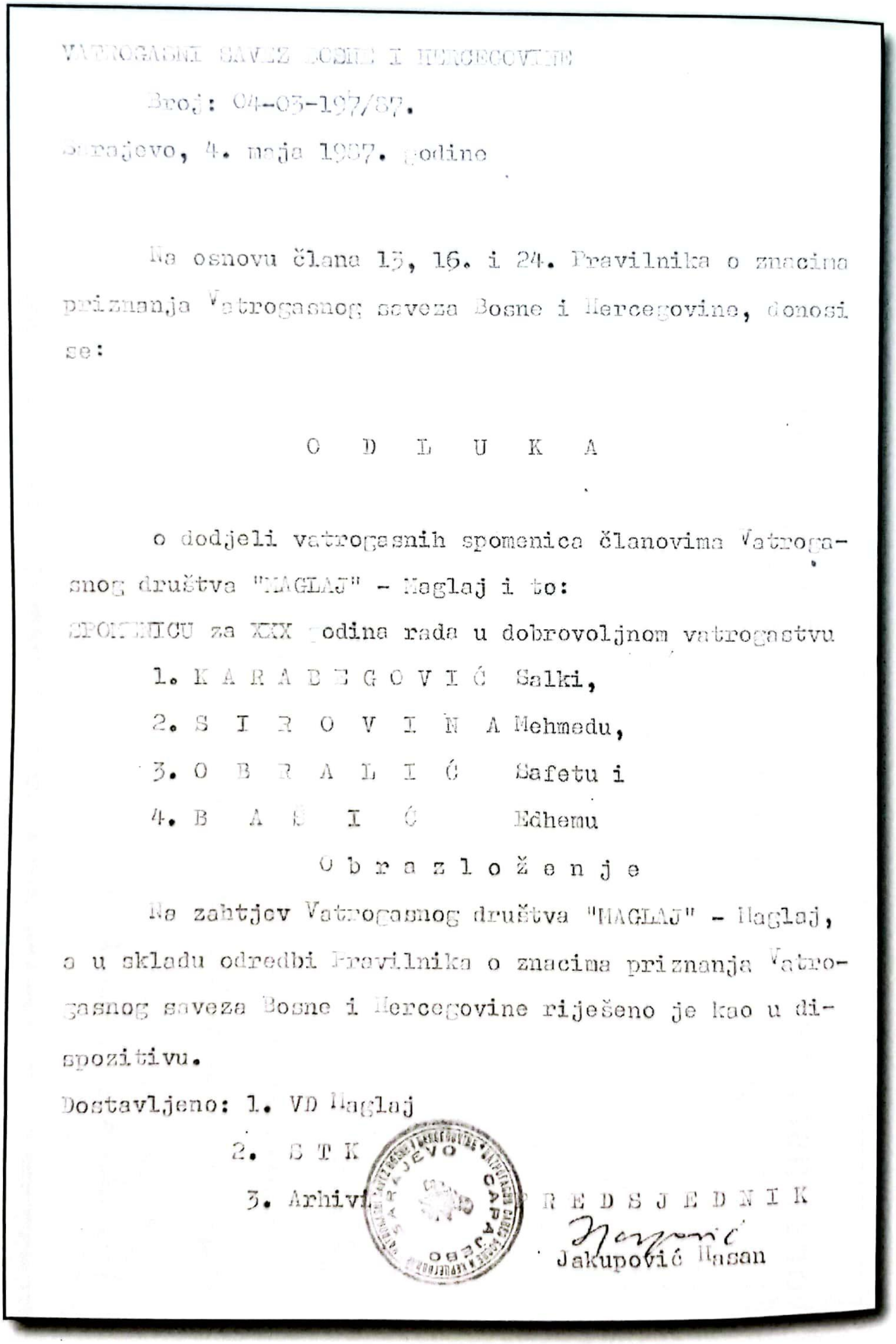

VATROGASNI SAVEZ BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 04-03-197/87.

Sarajevo, 4. maja 1987. godine

Na osnovu člana 15, 16. i 24. Pravilnika o znacima priznanja Vatrogasnog saveza Bosne i Hercegovine, donosi se:

ODLUKA

o dodjeli vatrogasnih spomenica članovima Vatrogasnog društva "MAGLAJ" - Maglaj i to:

SPOMENICU za XXX godina rada u dobrovoljnom vatrogastvu

1. KARABEGOVIĆ Salki,
2. SIROVINA Mehmedu,
3. OBRALIĆ Safetu i
4. BAŠIĆ Edhemu

Obrazloženje

Na zahtjev Vatrogasnog društva "MAGLAJ" - Maglaj, a u skladu odredbi Pravilnika o znacima priznanja Vatrogasnog saveza Bosne i Hercegovine riješeno je kao u dispozitivu.

Dostavljeno: 1. VD Maglaj
2. STK
3. Arhivi

PREDSJEDNIK
Jakupović Hasan

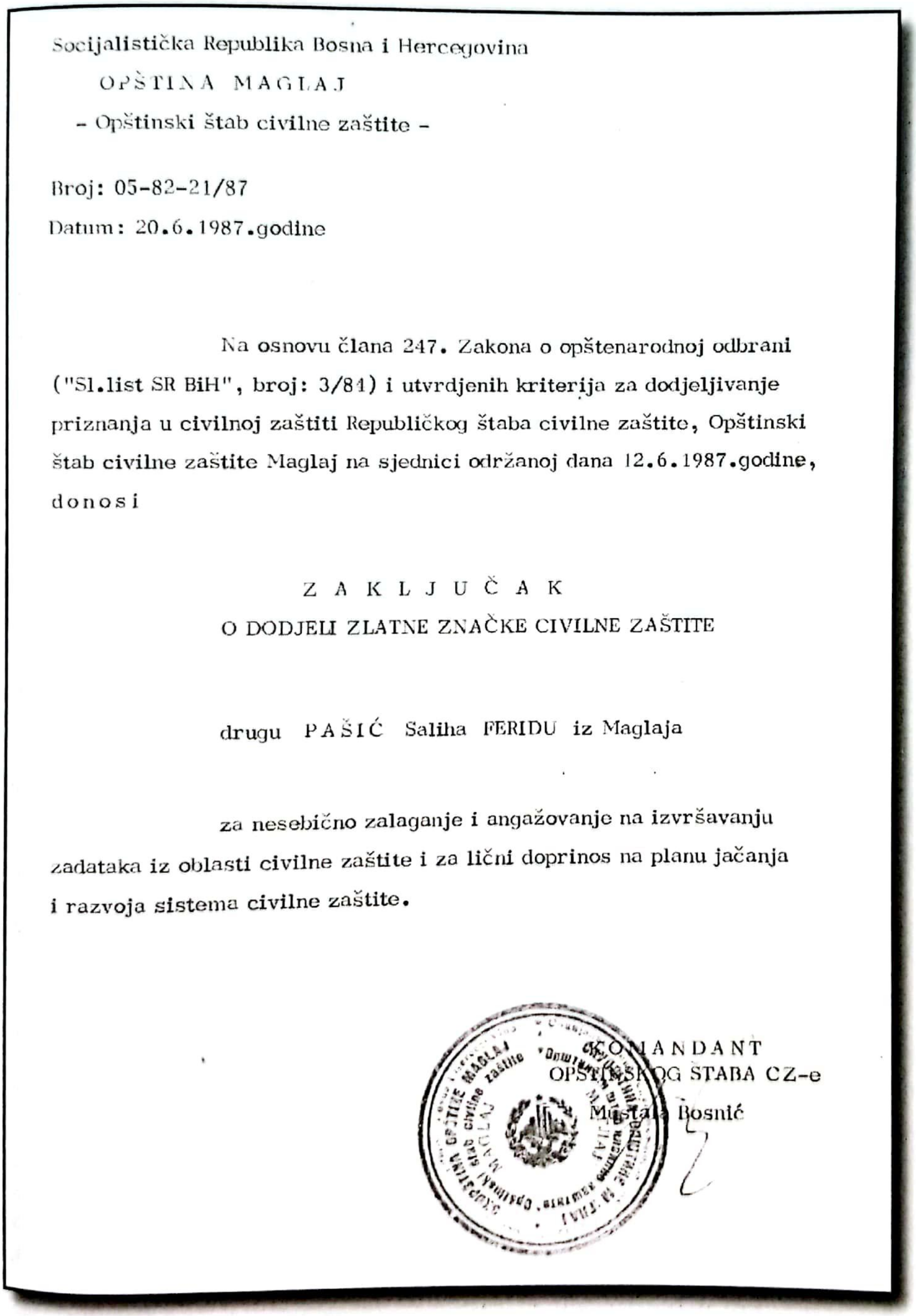

Socijalistička Republika Bosna i Hercegovina
OPŠTINA MAGLAJ
- Opštinski štab civilne zaštite -

Broj: 05-82-21/87
Datum: 20.6.1987.godine

Na osnovu člana 247. Zakona o opštenarodnoj odbrani ("Sl.list SR BiH", broj: 3/84) i utvrdjenih kriterija za dodjeljivanje priznanja u civilnoj zaštiti Republičkog štaba civilne zaštite, Opštinski štab civilne zaštite Maglaj na sjednici održanoj dana 12.6.1987.godine, donosi

ZAKLJUČAK
O DODJELI ZLATNE ZNAČKE CIVILNE ZAŠTITE

drugu PAŠIĆ Saliha FERIDU iz Maglaja

za nesebično zalaganje i angažovanje na izvršavanju zadataka iz oblasti civilne zaštite i za lični doprinos na planu jačanja i razvoja sistema civilne zaštite.

KOMANDANT
OPŠTINSKOG ŠTABA CZ-e
Mustafa Bosnić

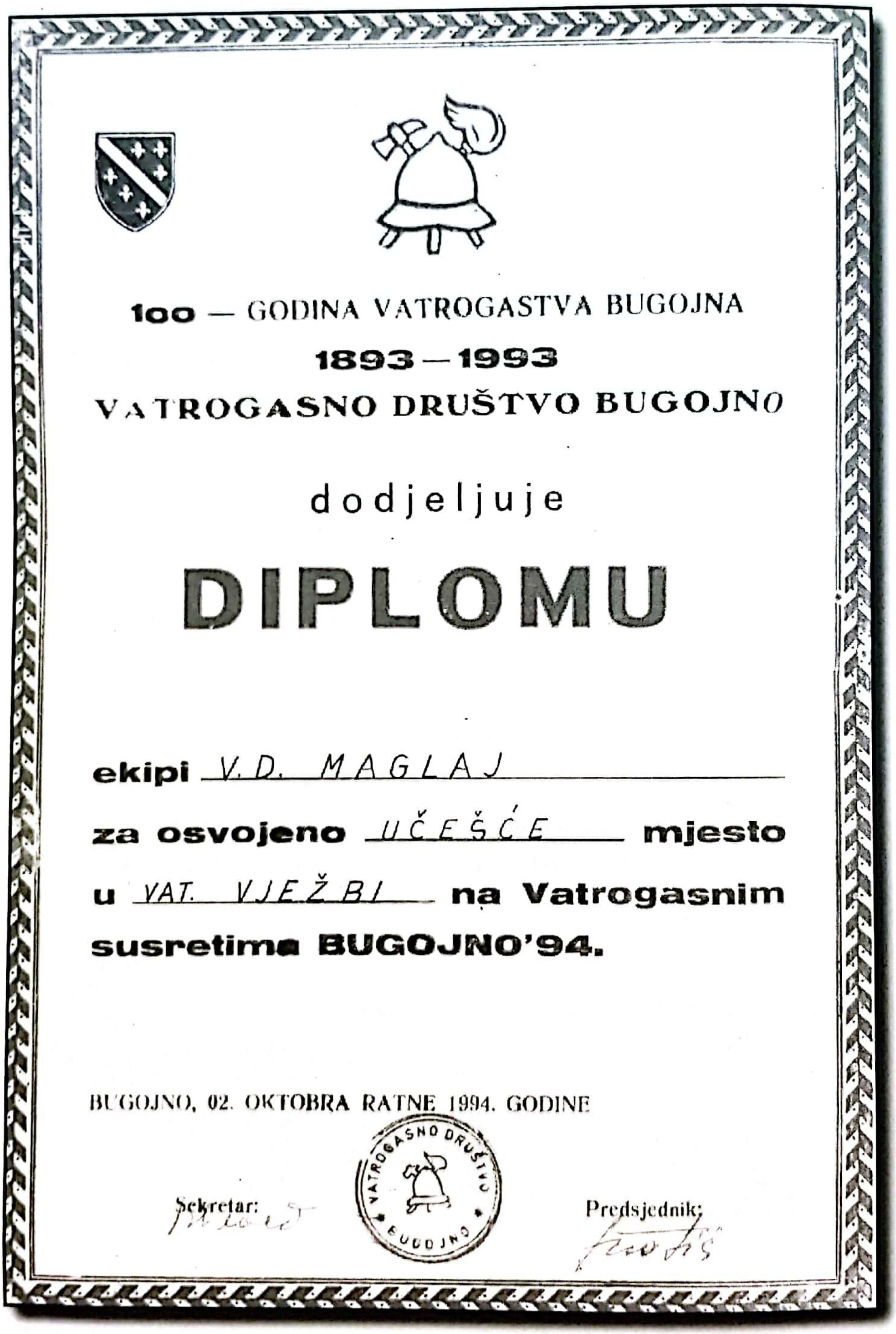

100 — GODINA VATROGASTVA BUGOJNA

1893—1993

VATROGASNO DRUŠTVO BUGOJNO

dodjeljuje

DIPLOMU

ekipi V.D. MAGLAJ

za osvojeno UČEŠĆE **mjesto**

u VAT. VJEŽBI **na Vatrogasnim susretima BUGOJNO'94.**

BUGOJNO, 02. OKTOBRA RATNE 1994. GODINE

Sekretar:

Predsjednik:

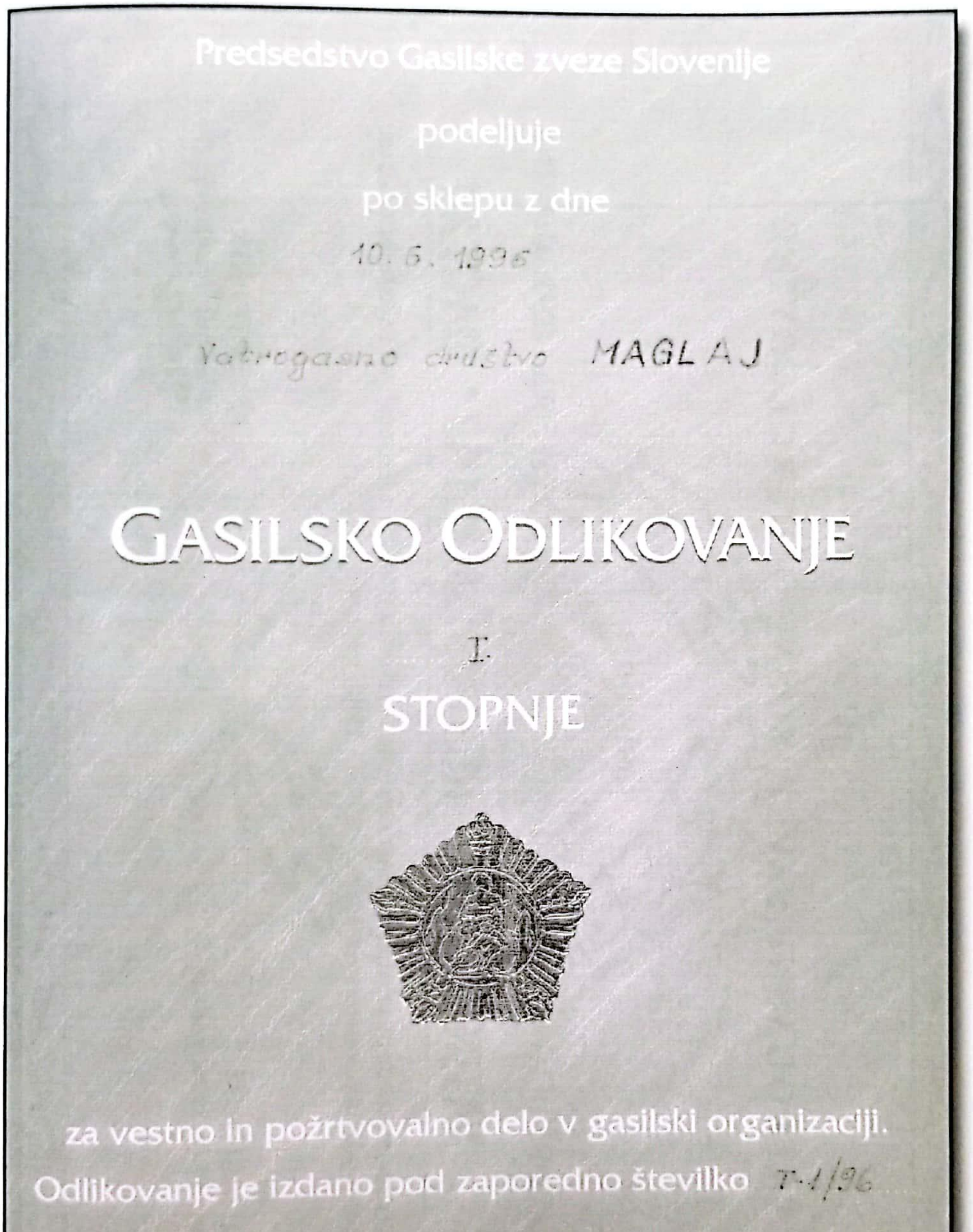

Predsedstvo Gasilske zveze Slovenije

podeljuje

po sklepu z dne

10. 6. 1996

Vatrogasno društvo MAGLAJ

Gasilsko Odlikovanje

I.

STOPNJE

za vestno in požrtvovalno delo v gasilski organizaciji.
Odlikovanje je izdano pod zaporedno številko T-1/96

Predsednik

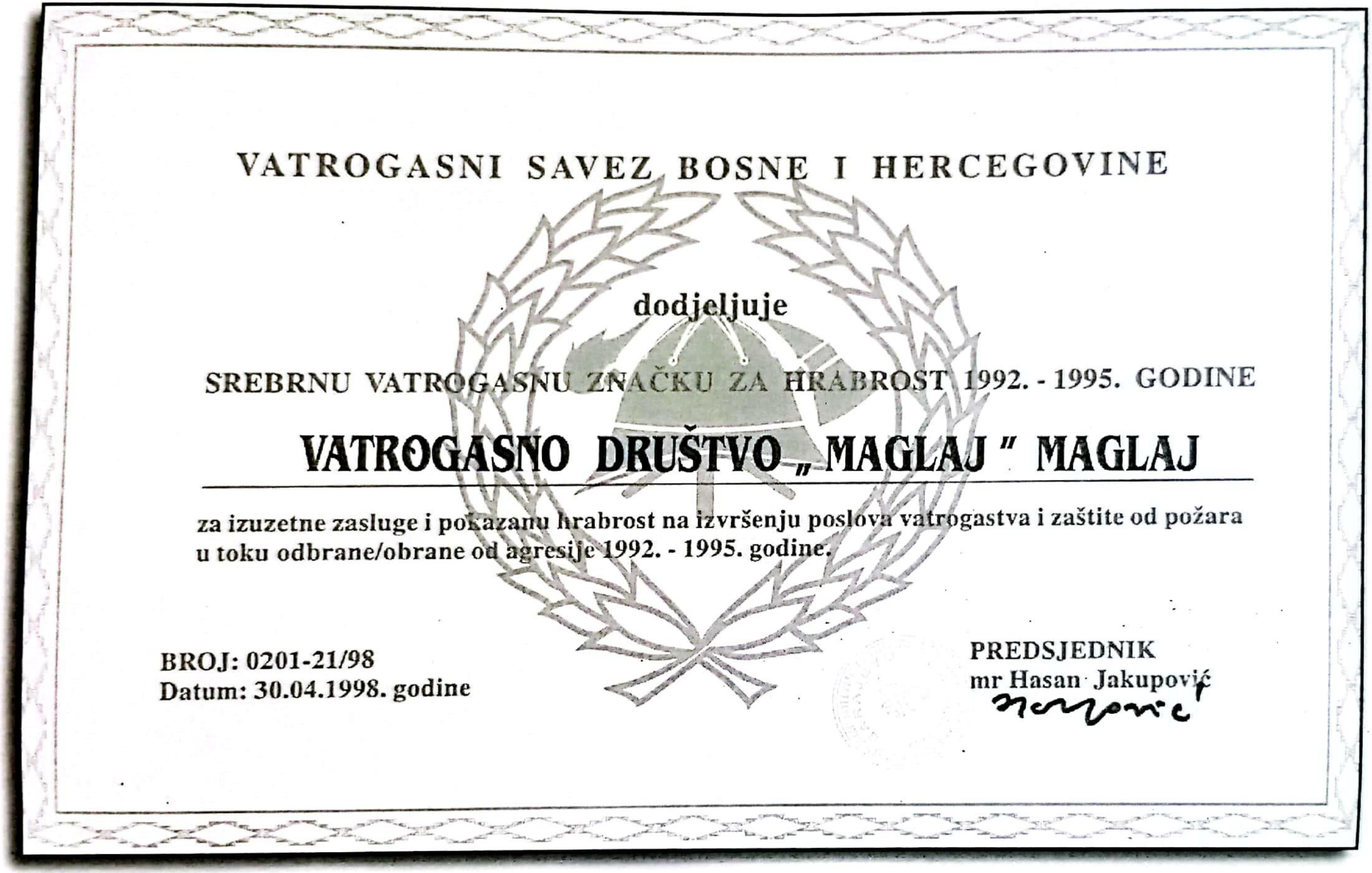

VATROGASNI SAVEZ BOSNE I HERCEGOVINE

dodjeljuje

SREBRNU VATROGASNU ZNAČKU ZA HRABROST 1992. - 1995. GODINE

VATROGASNO DRUŠTVO „MAGLAJ " MAGLAJ

za izuzetne zasluge i pokazanu hrabrost na izvršenju poslova vatrogastva i zaštite od požara u toku odbrane/obrane od agresije 1992. - 1995. godine.

BROJ: 0201-21/98
Datum: 30.04.1998. godine

PREDSJEDNIK
mr Hasan Jakupović

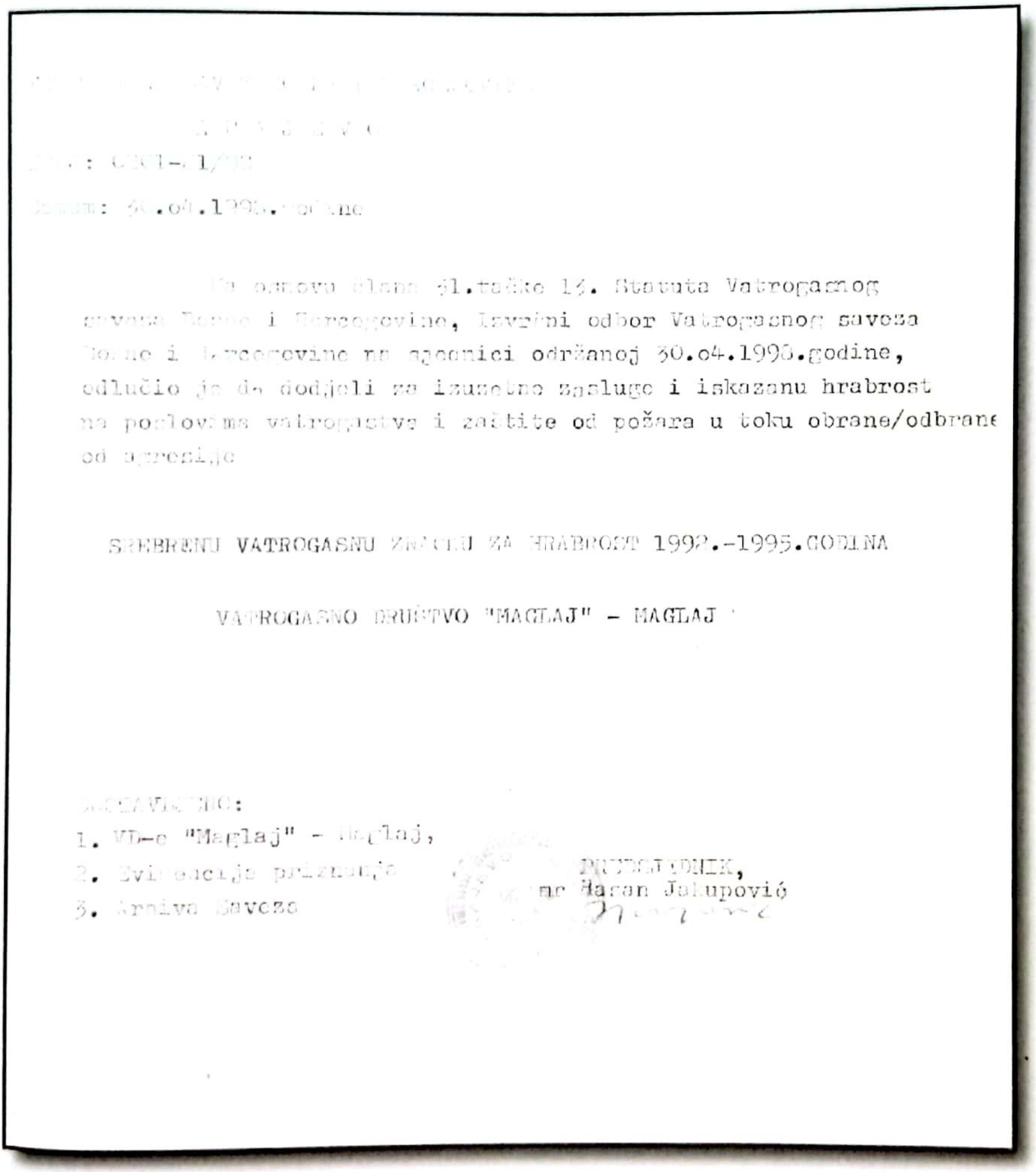

VATROGASNI SAVEZ BOSNE I HERCEGOVINE
S A R A J E V O
Broj: 01-01-[illegible]
Datum: 30.04.1996.godine

Na osnovu člana 41.tačke 14. Statuta Vatrogasnog saveza Bosne i Hercegovine, Izvršni odbor Vatrogasnog saveza Bosne i Hercegovine na sjednici održanoj 30.04.1996.godine, odlučio je da dodjeli za izuzetno zasluge i iskazanu hrabrost na poslovima vatrogastva i zaštite od požara u toku obrane/odbrane od agresije

SREBRENU VATROGASNU ZNAČKU ZA HRABROST 1992.-1995.GODINA

VATROGASNO DRUŠTVO "MAGLAJ" - MAGLAJ

DOSTAVLJENO:
1. VD-e "Maglaj" - Maglaj,
2. Evidencija priznanja
3. Arhiva Saveza

PREDSJEDNIK,
mr Hasan Jakupović

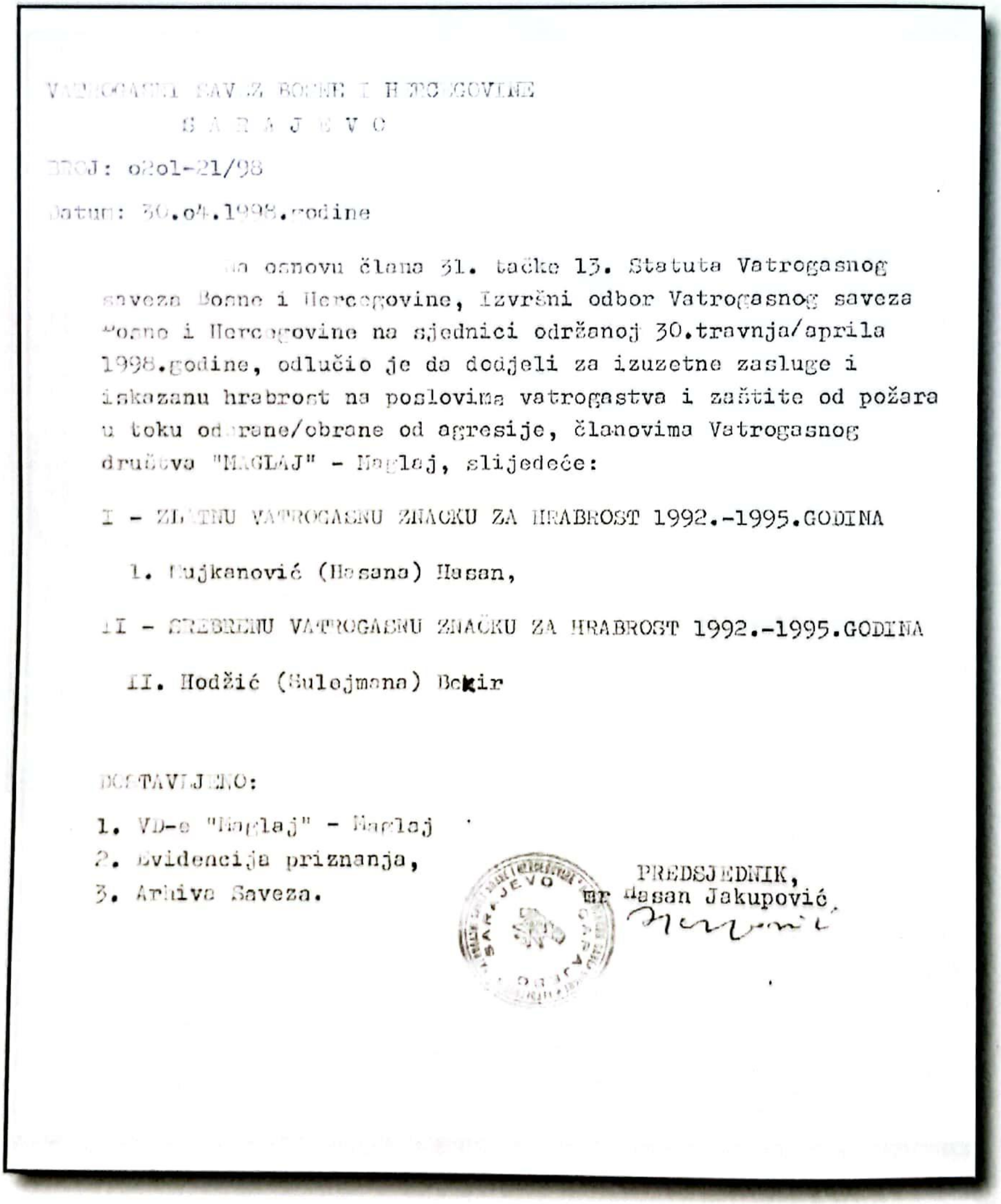

VATROGASNI SAVEZ BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

BROJ: o2ol-21/98

Datum: 30.o4.1998.godine

Na osnovu člana 31. tačke 13. Statuta Vatrogasnog saveza Bosne i Hercegovine, Izvršni odbor Vatrogasnog saveza Bosne i Hercegovine na sjednici održanoj 30.travnja/aprila 1998.godine, odlučio je da dodjeli za izuzetne zasluge i iskazanu hrabrost na poslovima vatrogastva i zaštite od požara u toku odbrane/obrane od agresije, članovima Vatrogasnog društva "MAGLAJ" - Maglaj, slijedeće:

I - ZLATNU VATROGASNU ZNACKU ZA HRABROST 1992.-1995.GODINA

1. Mujkanović (Hasana) Hasan,

II - SREBRENU VATROGASNU ZNAČKU ZA HRABROST 1992.-1995.GODINA

II. Hodžić (Sulejmana) Bekir

DOSTAVLJENO:

1. VD-e "Maglaj" - Maglaj
2. Evidencija priznanja,
3. Arhiva Saveza.

PREDSJEDNIK,
mr Hasan Jakupović

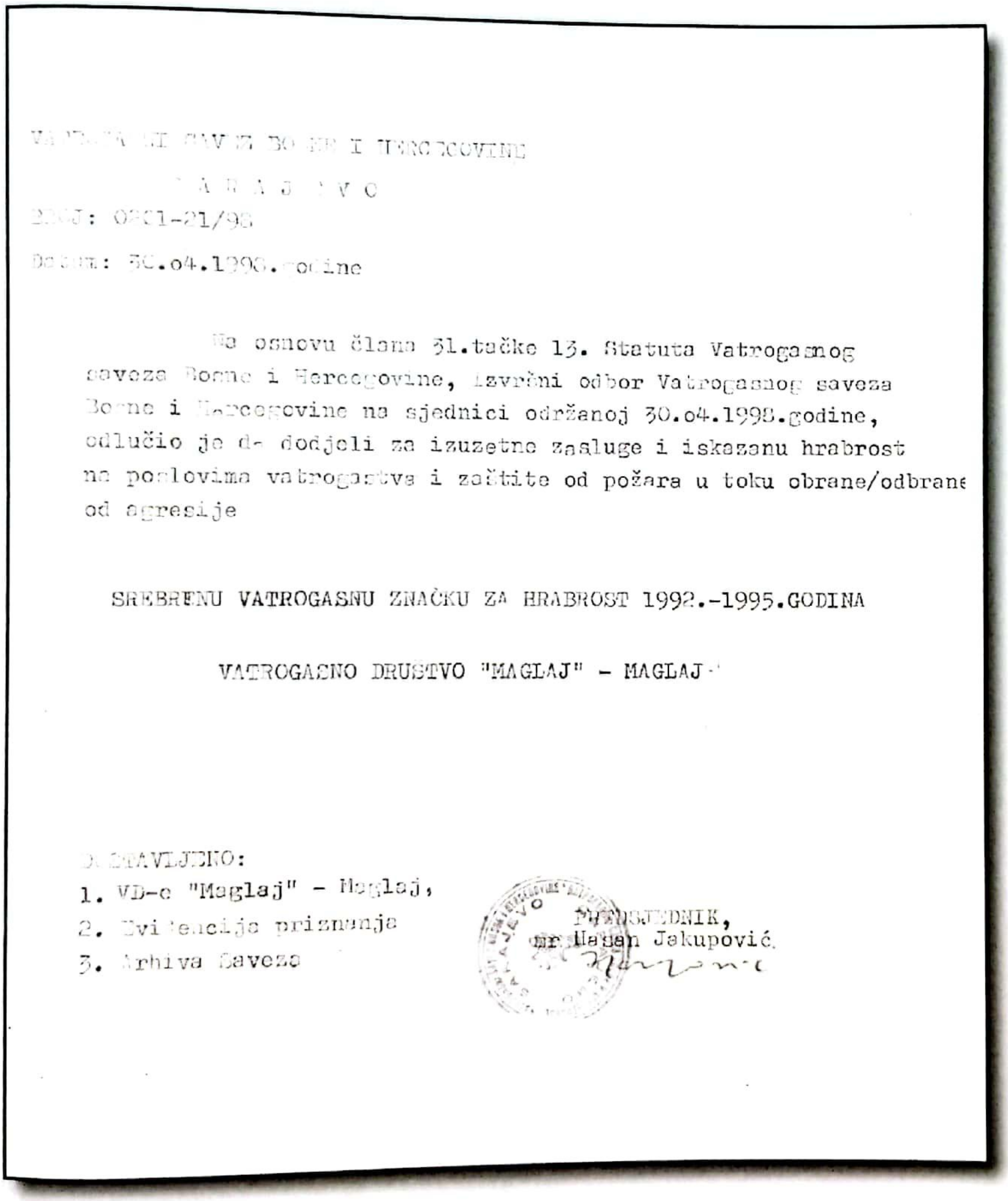

VATROGASNI SAVEZ BOSNE I HERCEGOVINE
S A R A J E V O
BROJ: 0201-21/98

Datum: 30.o4.1998.godine

Na osnovu člana 31.tačke 13. Statuta Vatrogasnog saveza Bosne i Hercegovine, Izvršni odbor Vatrogasnog saveza Bosne i Hercegovine na sjednici održanoj 30.o4.1998.godine, odlučio je da dodjeli za izuzetne zasluge i iskazanu hrabrost na poslovima vatrogastva i zaštite od požara u toku obrane/odbrane od agresije

SREBRENU VATROGASNU ZNAČKU ZA HRABROST 1992.-1995.GODINA

VATROGASNO DRUŠTVO "MAGLAJ" - MAGLAJ

DOSTAVLJENO:
1. VD-a "Maglaj" - Maglaj,
2. Evidencija priznanja
3. Arhiva Saveza

PREDSJEDNIK,
mr. Hasan Jakupović

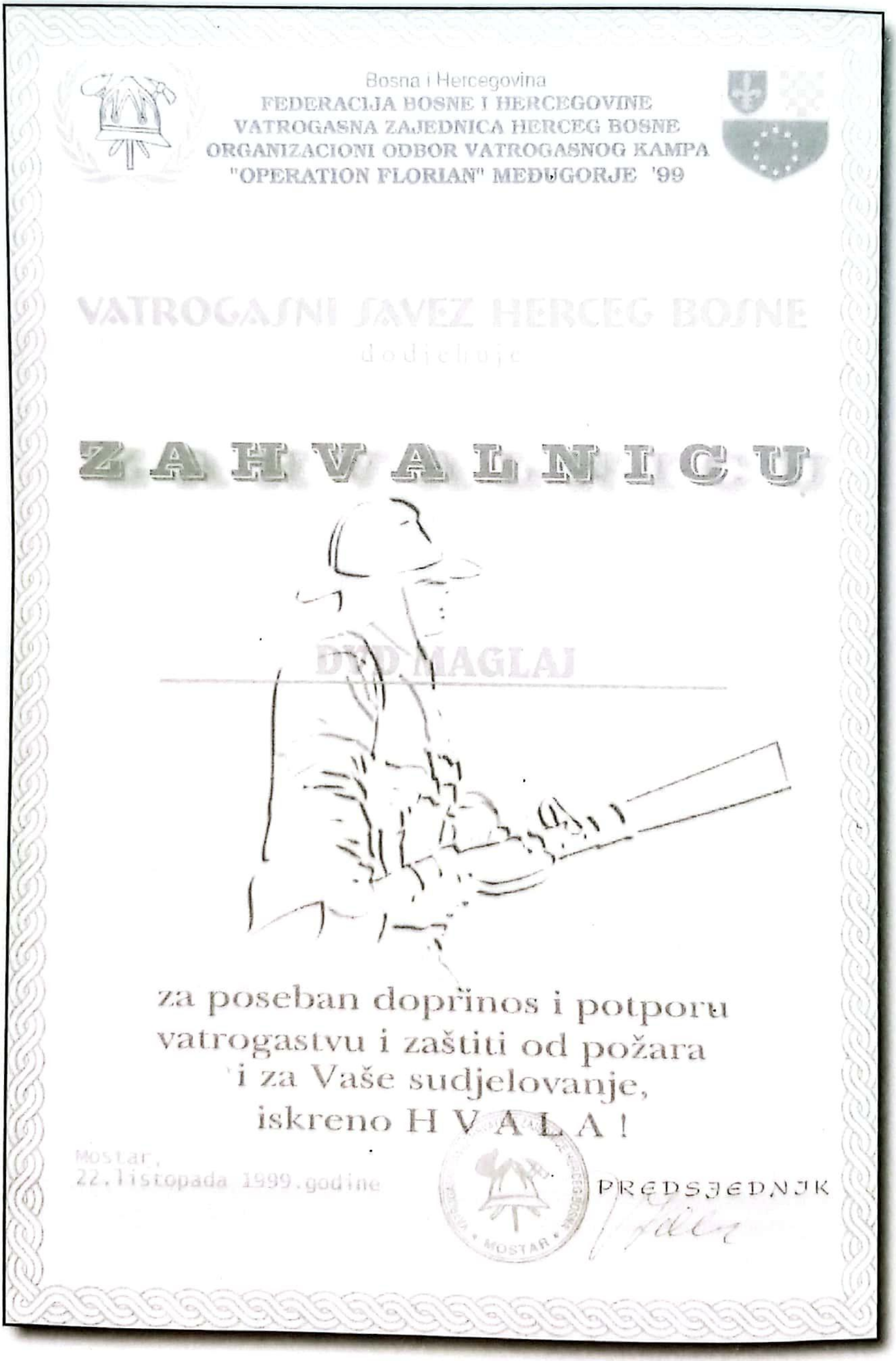

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VATROGASNA ZAJEDNICA HERCEG BOSNE
ORGANIZACIONI ODBOR VATROGASNOG KAMPA
"OPERATION FLORIAN" MEĐUGORJE '99

VATROGASNI SAVEZ HERCEG BOSNE
dodjeljuje

ZAHVALNICU

DVD MAGLAJ

za poseban doprinos i potporu
vatrogastvu i zaštiti od požara
i za Vaše sudjelovanje,
iskreno H V A L A !

Mostar,
22.listopada 1999.godine

PREDSJEDNIK

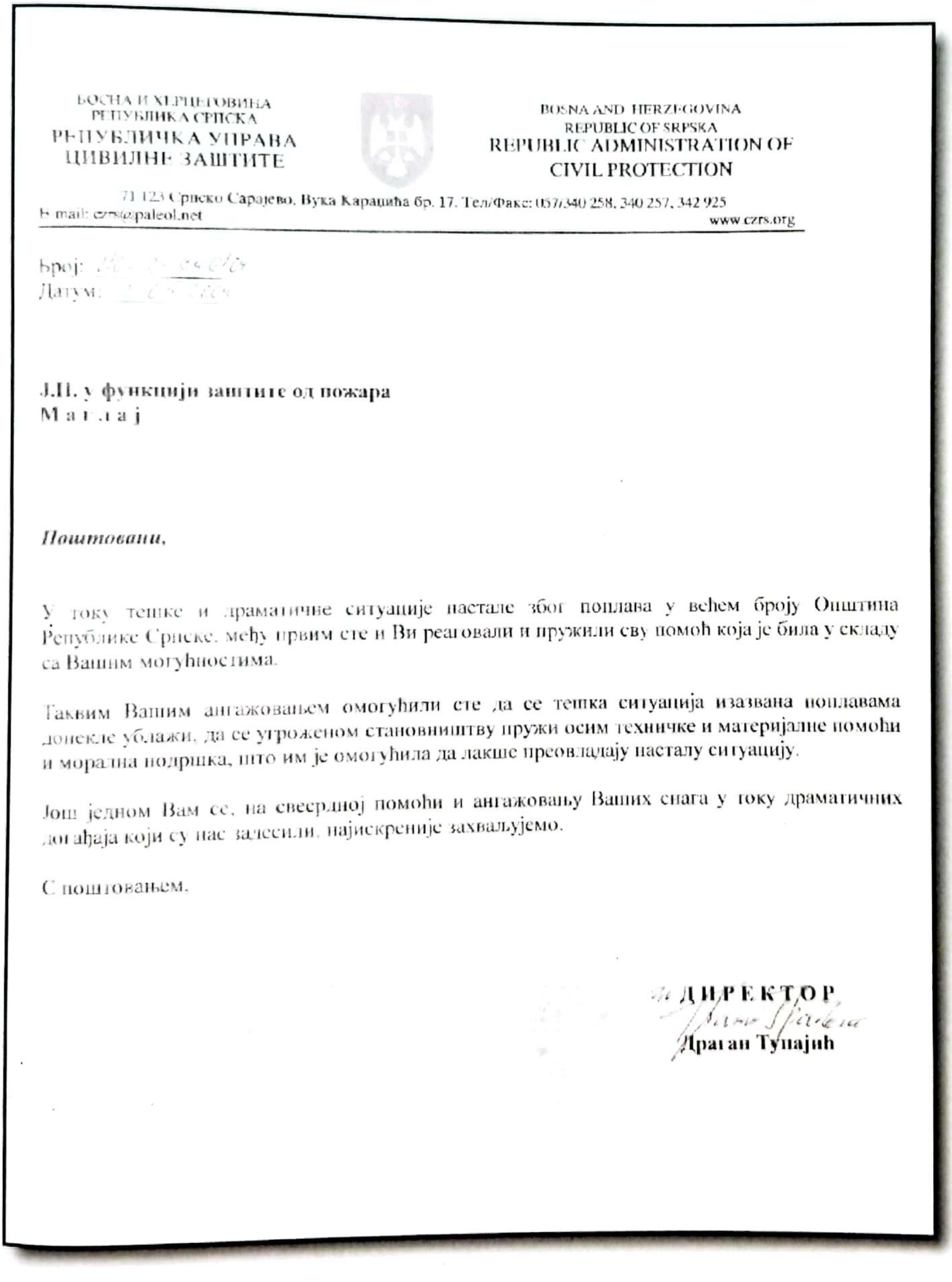

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКА УПРАВА
ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ

BOSNA AND HERZEGOVINA
REPUBLIC OF SRPSKA
REPUBLIC ADMINISTRATION OF
CIVIL PROTECTION

71 123 Српско Сарајево, Вука Караџића бр. 17. Тел/Факс: 057/340 258, 340 257, 342 925
E mail: czrs@paleol.net
www.czrs.org

Број: [illegible]
Датум: [illegible]

Ј.П. у функцији заштите од пожара
Маглај

Поштовани,

У току тешке и драматичне ситуације настале због поплава у већем броју Општина Републике Српске, међу првим сте и Ви реаговали и пружили сву помоћ која је била у складу са Вашим могућностима.

Таквим Вашим ангажовањем омогућили сте да се тешка ситуација изазвана поплавама донекле ублажи, да се угроженом становништву пружи осим техничке и материјалне помоћи и морална подршка, што им је омогућила да лакше преовладају насталу ситуацију.

Још једном Вам се, на свесрдној помоћи и ангажовању Ваших снага у току драматичних догађаја који су нас задесили, најискреније захваљујемо.

С поштовањем,

ДИРЕКТОР
Драган Тупајић

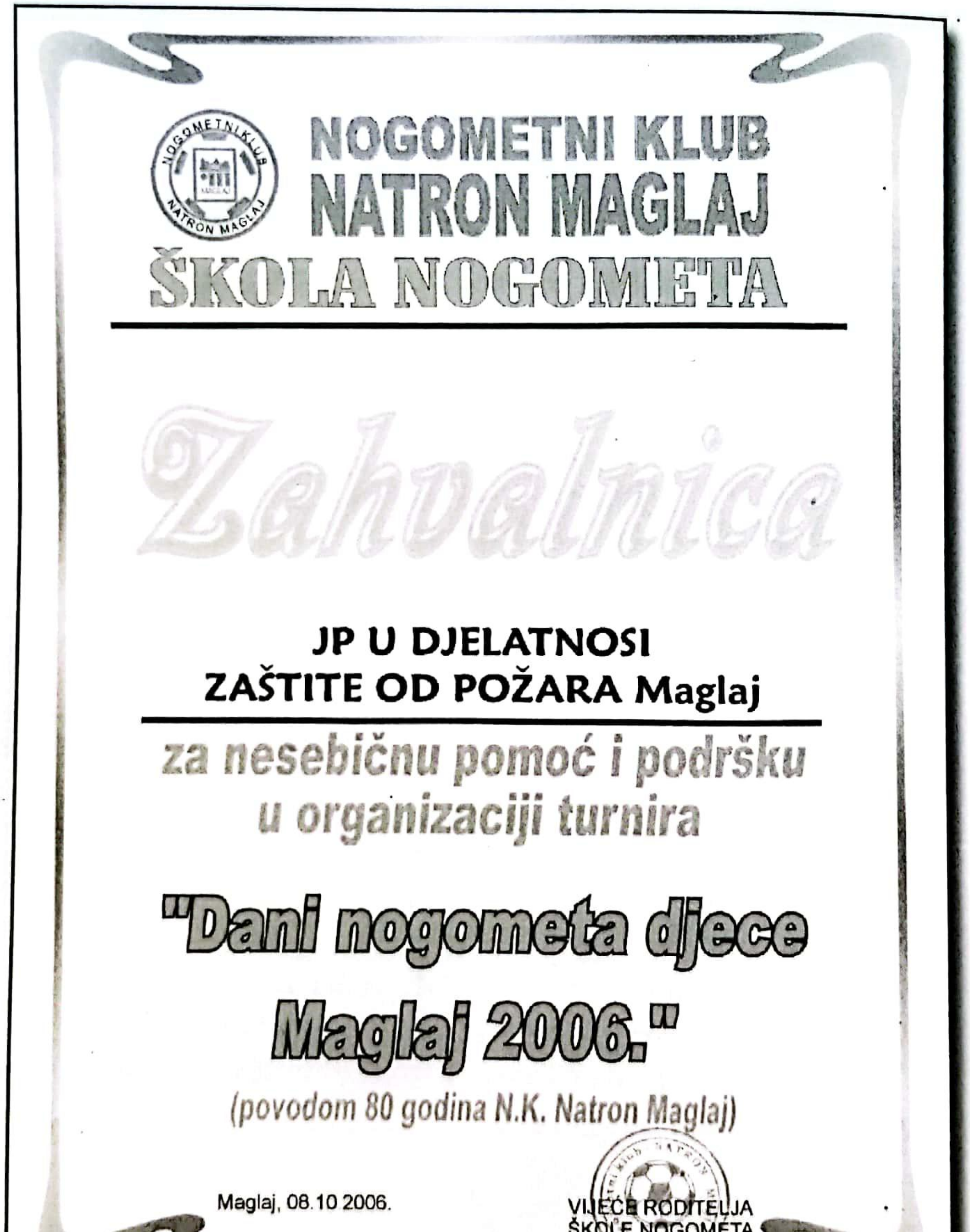

NOGOMETNI KLUB
NATRON MAGLAJ
ŠKOLA NOGOMETA

Zahvalnica

JP U DJELATNOSI
ZAŠTITE OD POŽARA Maglaj

za nesebičnu pomoć i podršku
u organizaciji turnira

"Dani nogometa djece
Maglaj 2006."

(povodom 80 godina N.K. Natron Maglaj)

Maglaj, 08.10 2006.

VIJEĆE RODITELJA
ŠKOLE NOGOMETA

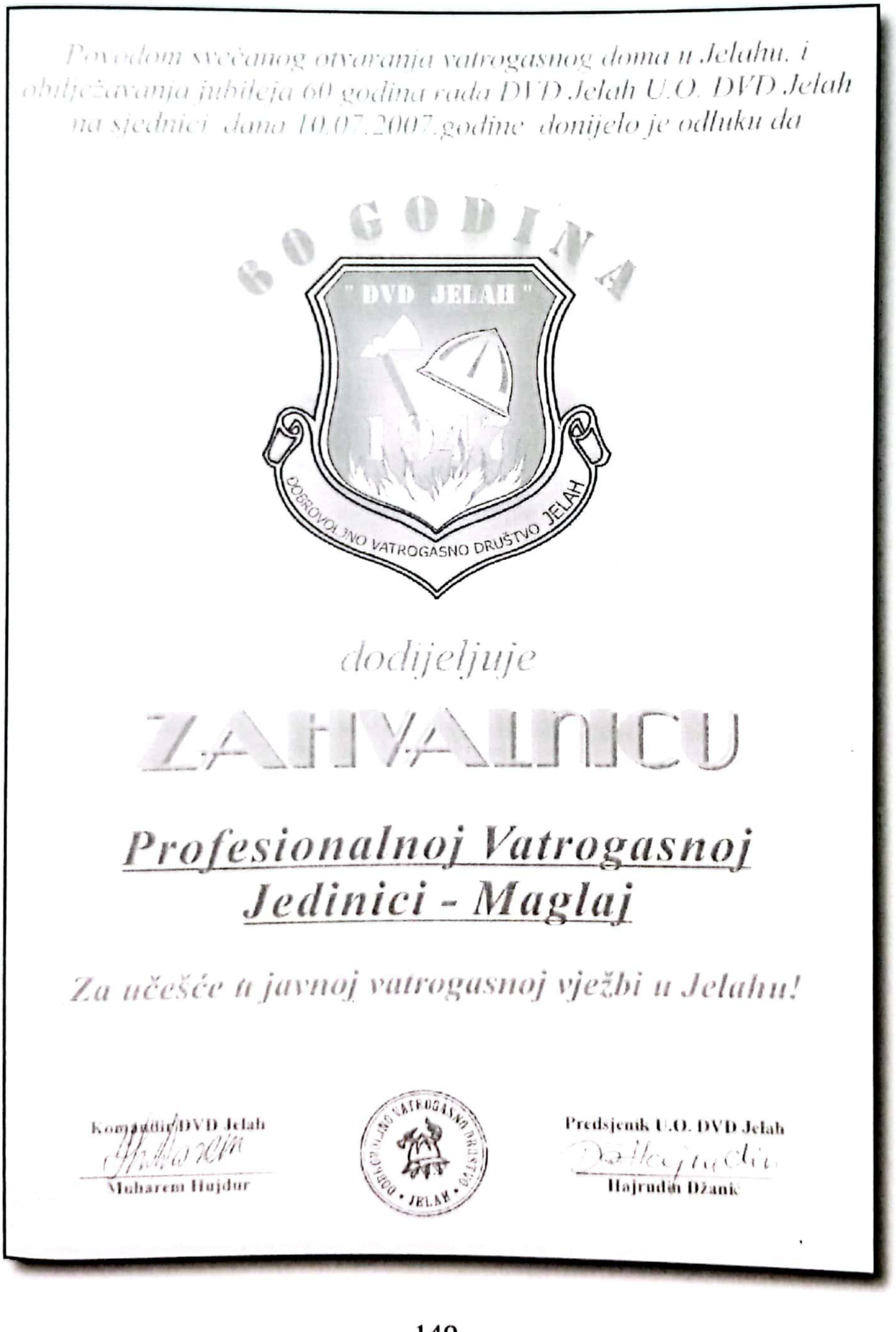

Povodom svečanog otvaranja vatrogasnog doma u Jelahu. i obilježavanja jubileja 60 godina rada DVD Jelah U.O. DVD Jelah na sjednici dana 10.07.2007.godine donijelo je odluku da

60 GODINA

" DVD JELAH "

1947

DOBROVOLJNO VATROGASNO DRUŠTVO JELAH

dodijeljuje

ZAHVALNICU

Profesionalnoj Vatrogasnoj Jedinici - Maglaj

Za učešće u javnoj vatrogasnoj vježbi u Jelahu!

Komandir DVD Jelah
Muharem
Muharem Hujdur

Predsjenik U.O. DVD Jelah
Hajrudin
Hajrudin Džank

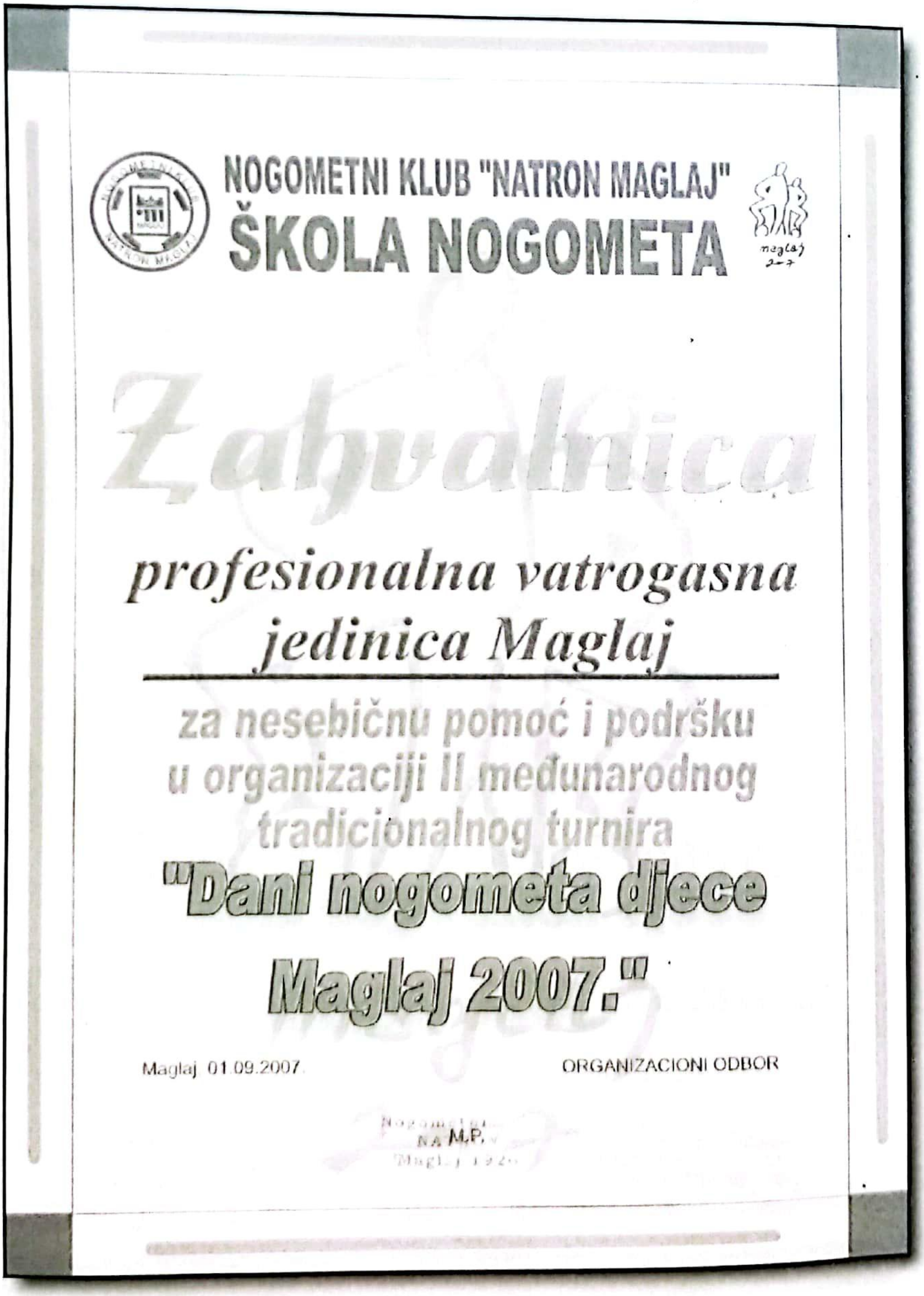

NOGOMETNI KLUB "NATRON MAGLAJ"

ŠKOLA NOGOMETA

Zahvalnica

profesionalna vatrogasna jedinica Maglaj

za nesebičnu pomoć i podršku
u organizaciji II međunarodnog
tradicionalnog turnira

"Dani nogometa djece Maglaj 2007."

Maglaj 01.09.2007.

ORGANIZACIONI ODBOR

M.P.

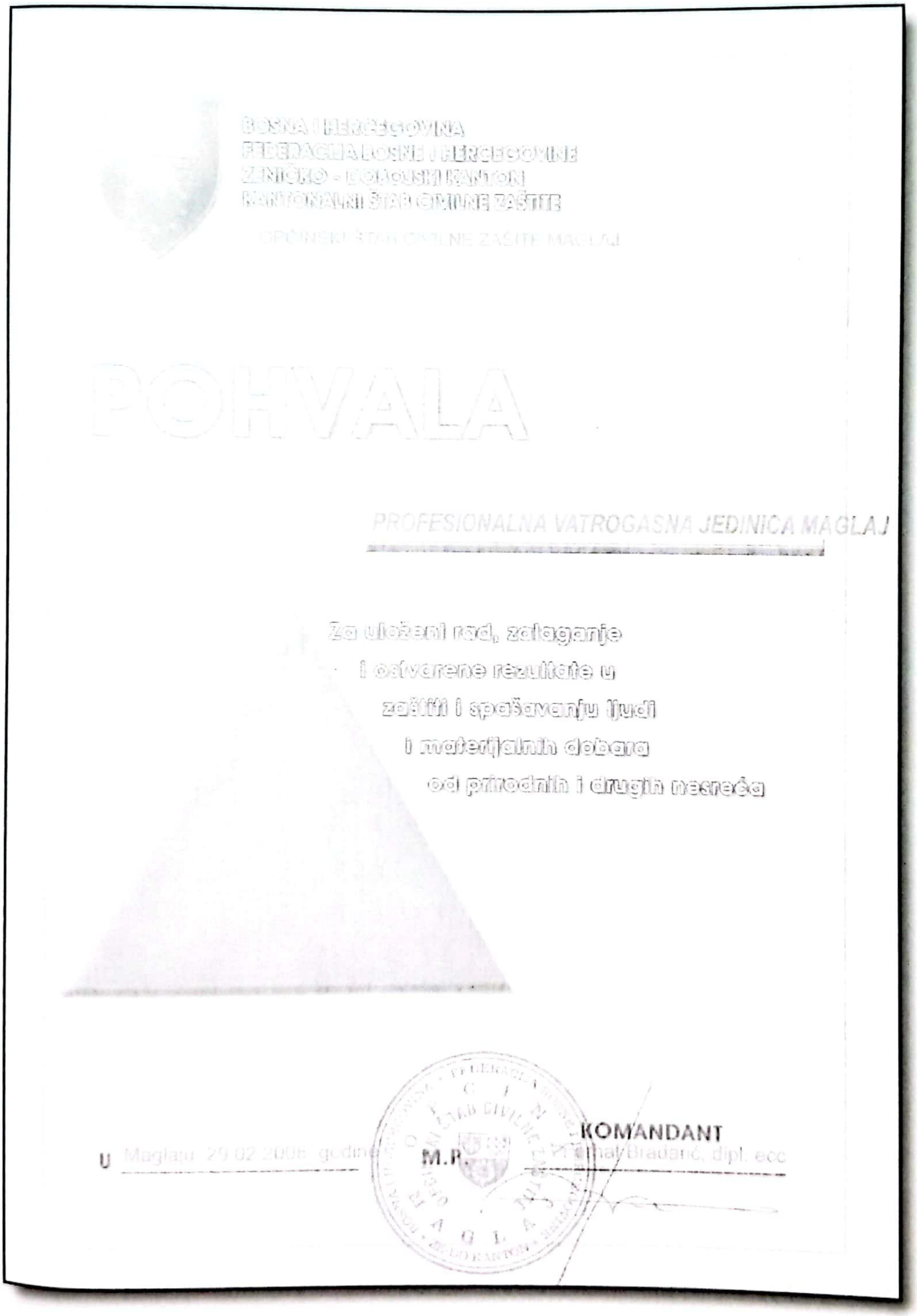

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO - DOBOJSKI KANTON
KANTONALNI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE

OPĆINSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠTITE MAGLAJ

POHVALA

PROFESIONALNA VATROGASNA JEDINICA MAGLAJ

Za uloženi rad, zalaganje
i ostvarene rezultate u
zaštiti i spašavanju ljudi
i materijalnih dobara
od prirodnih i drugih nesreća

U Maglaju 29.02.2008. godine

M.P.

KOMANDANT
[illegible] Bradarić, dipl. ecc

BILJEŠKA O PISCU

Mirudin Aldobašić

Mirudin Aldobašić prisutan je u bosanskohercegovačkom novinarstvu od 1968. godine.

Za vrijeme svog radnog vijeka radio je za više listova i časopisa, te redakcija radio-stanica. Bio je dugogodišnji dopisnik izdanja "Oslobođenja" za područje dobojskog regiona, potom Radio-Sarajeva, te Radija Bosne i Hercegovine. Tokom agresije na Bosnu i Hercegovinu djelovao je kao ratni izvještač sa područja Tešnja, Maglaja, Teslića i Doboja.

U poslijeratnom periodu također nastavlja svoj plodonosni novinarski rad sa područja Tešnja, Jelaha, Doboj Juga, Doboj Istoka i Doboja, a 2006. godine je penzionisan.

Živi i dalje radi u Doboju.

SADRŽAJ

UVOD 5
INTRODUCTION 9
BOSANSKOHERCEGOVAČKO VATROGASTVO KROZ HISTORIJU 13
VATROGASCI SU GINULI U DRUGOM SVJETSKOM RATU 16

HRONIKA RAZVOJA VATROGASTVA KROZ VRIJEME I PROSTOR 17
Dželal Ibraković
UVIJEK SPREMNI NA INTERVENCIJU 19
Meša Kadribašić
VATROGASCIMA TREBA POMOĆI 21
Ignjat Dokić
ŠEZDESETDVIJE GODINE VATROGASTVA U MAGLAJU 23
Pero Sović
VRIJEDNI VATROGASCI 24
Ignjat Dokić
NEDJELJA AKTIVNOSTI CZ "MAGLAJ 77" 25
Ignjat Dokić
KAKO FINANSIRATI PROTIVPOŽARNU PREVENTIVU 30
Hugo Egersorfer, dipl. ing.
ŠUMSKI POŽARI I KOD NAS 32
Zoran Ilkić
VATROGASCI UVIJEK U PRIPRAVNOSTI 33
Ignjat Dokić
BEZ RAZMIŠLJANJA U VATRU 34
Željka Popović
ASIFOVA POSLJEDNJA TREĆA 36

Vrijeme posljednjeg rata: KAD JE MAGLAJ GORIO... 39
Uma Isić
AGRESIJA NA MAGLAJ I VATROGASTVO 41

SVJEDOCI HISTORIJE MAGLAJSKOG VATROGASTVA 61
Mulo Mulahasanović
GASILI POŽARE BEZ ŠLJEMOVA I UNIFORMI 63
Fikret Herceg
SANIRALI POŽARE USLJED RATNIH SABOTAŽA 67
Alija Smajlagić
VRIJEME PROCVATA MAGLAJSKOG VATROGASTVA 70
Salko Karabegović
PROŠLO JE, NA SREĆU, VRIJEME ŠTAKAČA I KANTI ZA VODU 75
Ferid Pašić
BRANEĆI SE OD VODENE STIHIJE LJUDI SU BORAVILI NA KROVOVIMA KUĆA 81
Meho Kahvedžić
SVE USPJEŠNE INTERVENCIJE VOZAČA MEHE 86
Ferid Pašić
PRVOMAJSKI URANCI UZ LIMENU GLAZBU 89
ČLANOVI LIMENE GLAZBE MAGLAJ 93

DOBA POSLIJERATNOG VATROGASTVA, DONACIJE I FORMIRANJE PROFESIONALNE VATROGASNE JEDINICE 95
POSLIJERATNI RAZVOJ MAGLAJSKOG VATROGASTVA 97
TEHNIČKA OPREMLJENOST JP ZAŠTITE OD POŽARA MAGLAJ 99
POMOĆ STRANIH DONATORA 101
VIJESNICI NOVIH VREMENA MAGLAJSKOG VATROGASTVA 107

PROFESIONALNA VATROGASNA JEDINICA MAGLAJ - 2008. godina 107
CILJEVI I ZADACI DRUŠTVA 112

LJUDI KOJI SU OBILJEŽILI RAZVOJ MAGLAJSKOG VATROGASTVA 1908-2008. GODINA 115
KROZ VRIJEME 117
SPISAK UPOSLENIH VATROGASACA VATROGASNOG DRUŠTVA MAGLAJ ZA PERIOD 1992-1995. 126
SPISAK UPOSLENIH IZ PODUZETNE VATROGASNE JEDINICE KOMBINATA "NATRON" 1992-1993. 129
ČLANOVI VATROGASNOG DRUŠTVA MAGLAJ OD 1936. GODINE 131

MEDALJE, POVELJE, PRIZNANJA POJEDINCIMA I DOBROVOLJNOM VATROGASNOM DRUŠTVU MAGLAJ 133

BILJEŠKA O PISCU 153

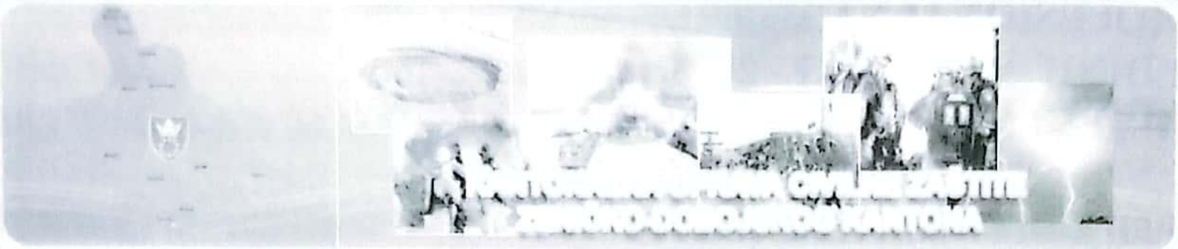

KANTONALNA UPRAVA CIVILNE ZAŠTITE
ZE-DO KANTONA
Direktor Sead Džanović, profesor odbrane i sigurnosti

natron-hayat

DOO NATRON – HAYAT
Tvornica za proizvodnju papira i papirne ambalaže – Maglaj
www.natron-hayat.ba

DOO
SUPERMARKET
MAGLAJ
Vl. Irfan Heralić

ISO 9001
BUREAU VERITAS
Certification
MAGLAJ
Tel/fax:
032 604 801
604 802

Golliešnica bb
72230 Žepče
tel. 032 897 996
ZOVKO OSIGURANJE

REMIS d.o.o. Visoko
PJ TEHNIČKI PREGLED MAGLAJ

ZINO
Telefon-fax: 032 613-114
Mobitel: 061 781-638 • 061 781-639
MOŠEVAC bb, 74250 MAGLAJ

BIHMAX MAGLAJ
AUTOŠKOLA
OBUKA ZA: A, B, C, D i E KAT.
Tel/fax;032 603 290 i 032 616 123
Mob.061 189 432 i 063 804 970
e-mail:mesi621@hotmail.com

SARAJEVO OSIGURANJE

TEHNOELEKTRO d.o.o.
za proizvodnju - popravak strojeva i uređaja,
građevinarstvo, trgovinu i deminiranje
Tel/Fax: 0038753610339
GSM: 0038765291927
Adresa: Svetog Save 76
74450 Bosanski Brod
Bosna i Hercegovina

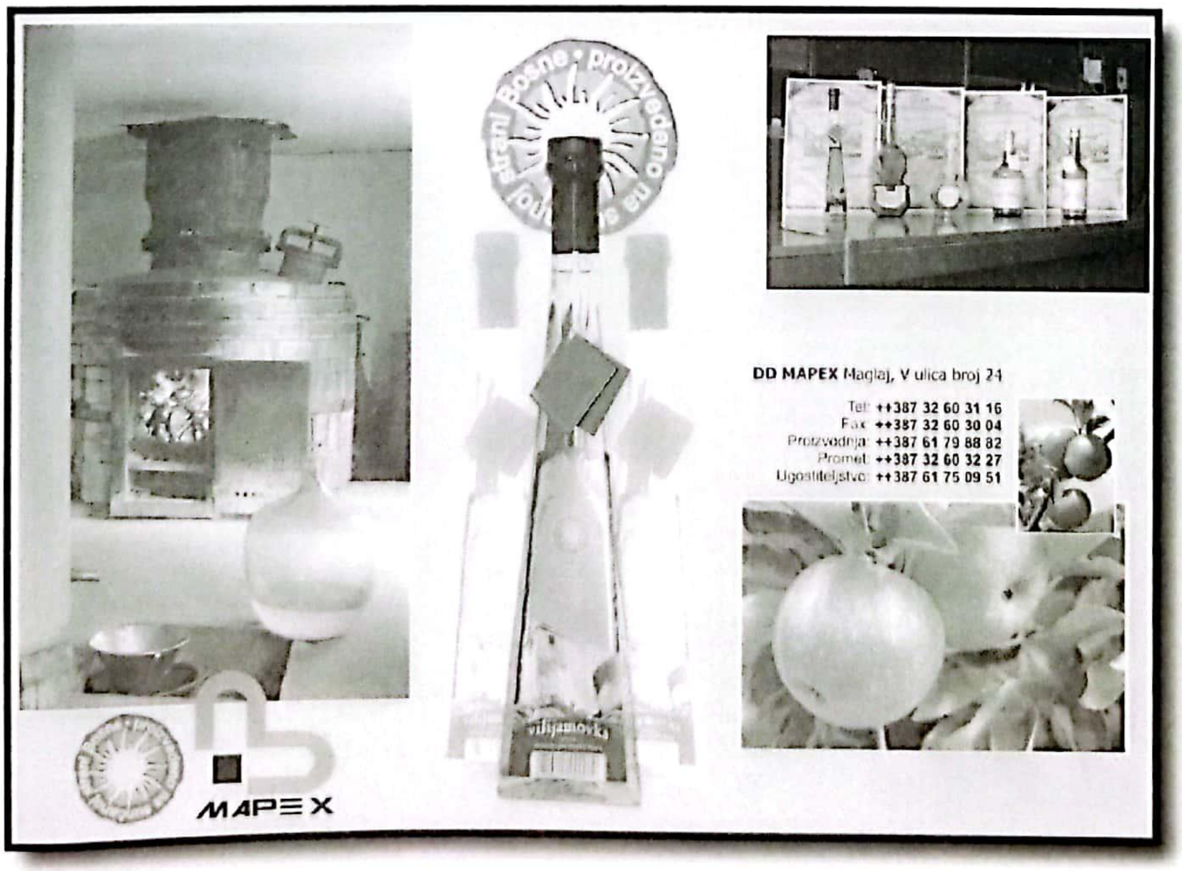
proizvedeno na ... strani Bosne
viljamovka
MAPEX

DD MAPEX Maglaj, V ulica broj 24
Tel: ++387 32 60 31 16
Fax: ++387 32 60 30 04
Proizvodnja: ++387 61 79 88 82
Promet: ++387 32 60 32 27
Ugostiteljstvo: ++387 61 75 09 51